

سایلار کتابی

موقّدّمه

«سایلار» کتابی قیرخ ائل تارئخى اوزوندە توتور. بو کتاب ائسرايىل خالقىنин سىنا داغىنى ترک اتىئىي واختىدان باشلانىپ تارىينىن اونلارا وعده وردىيى اولكەنچىن شرق سرحدئە چاتدىقلارى زامان باشا گڭىز. كتابىين آدى ائسرايىللە لرئن موهوم بىر ائشىئن آدى ائله باغلى دىرى: ائسرايىل خالقىنин سىياھى يى آلينماسى. موسا پىغمېرىن بىر ائشى سىنا داغىندا ائسرايىل خالقى ائله يولا دوشىمەدن اول باش وردى. بو ائش اوردونون شرقىتىنە، موآبدا بىر نىشل بؤىودوكدن سۇنرا گىئنە دە باش وردى. ائكى سىياھى يى آلما دۇرۇرۇ آراسىندا، ائسرايىللە لر گۈغانىن جنوب سرحدئە، يۇنى قىدشە گىتىلر، آما وعده اولنۇمۇش اولكە يە گىرە بىلمەدىلر. اونلار هەمئىن اراضىتىدە اوزون ائللەر قالدىقدان سۇنرا، اوردون چايىنین شرقىتە گىتىلر. خالقىن بىر حىصەسى بورادا ساكنن اولدو، لاكتۇن قالان حىصەسى گەنعاذا داخل اولماق اوچۇن حاضىرلاشدى كى، اوردون چايىنى كچىئن. «سایلار» کتابىي عاصى اولان خالقىن سالانامەسى دىئر؛ او خالق كى، چىتىئىكلەر قاباگىندا قورخوب روحىدان دوشىدو و تارىيوا و اونون گۈندەردىيەلچىنىن خىتىئەنە عوصىيان اتدى. آما تارى خالقىن دەھلەرلە اونا ائطاعتىسىزلىك گۈرستىمەستەن باخما ياراق، خالقىنا صداقتلى اولموش و دائىم اونون كۆمەيئەنە چاتمىشىدىر.

كتابىين مضمونو:

ائسرايىللە لرئن سىنا داغىنى ترک اتمە يە حاضىرلاشماسى ١:١-٩:١٤

بىرئنجى سىياھى يى آلما ١:١-٤:٤٩

موختىلف قانون و قايدالار ٥:١-٨:٢٦

اثكىنچى پاسخا ٩:١-١٤

سىنا داغىندان موآبادا ٩:١-١٥:٢١

موآبادا باش ورمئش حادىتلەر ١:٢٢-٣٢:٤٢

منصورىدەن موآبادا سياحت ٣٣:١-٤٩

اوردون چايىنى كچىمەدن اول رېئن وردىيى نصىحتلەر ٥٠-٣٦:١٣

ائله ائیشرمی و اوندان یوخاری یاشدا اولانلار آیرى-آیرى يازىلدىلار،^{۱۹} نجه کى، رب موسایا امر اتىشىدى. بله جه موسا اونلارى سئنا صحراسىندا سئاهى يالدى.

^{۲۰} ائسرايىلش ائلک اوغلۇ رعوبىتىن اوپولادلاريندان، ائیشرمى و اوندان یوخارى ياشدا دۇيوشە قابىل اولان هر كىشى، منصوب اولدوغو نسىل و عايىلە يە گۈرە سايىلىب، آدلار سئاهىسيينا آيرى-آيرى قىد ادىلدى. ^{۲۱} رعوبىت قېئلەستىن ساييلانلار ۴۶۵۰۰ كىشى انى.

^{۲۲} شەمعون اوپولادلاريندان، ائیشرمى و اوندان یوخارى ياشدا دۇيوشە قابىل اولان هر كىشى، منصوب اولدوغو نسىل و عايىلە يە گۈرە سايىلىب، آدلار سئاهىسيينا آيرى-آيرى قىد ادىلدى. ^{۲۳} شەمعون قېئلەستىن ساييلانلار ۵۹۳۰۰ كىشى انى.

^{۲۴} جاد اوپولادلاريندان، ائیشرمى و اوندان یوخارى ياشدا دۇيوشە قابىل اولان هر كىشى، منصوب اولدوغو نسىل و عايىلە يە گۈرە آدلار سئاهىسيينا قىد ادىلدى. ^{۲۵} جاد قېئلەستىن ساييلانلار ۴۵۶۵۰ كىشى انى.

^{۲۶} يهودا اوپولادلاريندان، ائیشرمى و اوندان یوخارى ياشدا دۇيوشە قابىل اولان هر كىشى، منصوب اولدوغو نسىل و عايىلە يە گۈرە آدلار سئاهىسيينا قىد ادىلدى. ^{۲۷} يهودا قېئلەستىن ساييلانلار ۷۴۶۰۰ كىشى انى.

^{۲۸} يئساكار اوپولادلاريندان، ائیشرمى و اوندان یوخارى ياشدا دۇيوشە قابىل اولان هر كىشى، منصوب اولدوغو نسىل و عايىلە يە گۈرە آدلار سئاهىسيينا قىد ادىلدى. ^{۲۹} يئساكار قېئلەستىن ساييلانلار ۵۴۴۰۰ كىشى انى.

^{۳۰} زېبولون اوپولادلاريندان، ائیشرمى و اوندان یوخارى ياشدا دۇيوشە قابىل اولان هر كىشى، منصوب اولدوغو نسىل و عايىلە يە گۈرە آدلار سئاهىسيينا قىد ادىلدى. ^{۳۱} زېبولون قېئلەستىن ساييلانلار ۵۷۴۰۰ كىشى انى.

ائسرايىل اوپولادلارينين ائلک دەھ سئاهى يالىنماسى

ائسرايىل اوپولادلارينين مىتصىئر اولكەستىن چىخىمىسىنин ائكتىنجى ائلشنىد، ائكتىنجى آيىن بىرئىنجى گونون شە سەحراسىندا، حوضور چادىرىنىدا رب موسایا بله ددى: ^۲ «بوتۇن ائسرايىل اوپولادلارى جاماعاتىنى، عايىلەلىرى و آتالارينين او آهلى ائله بىرئىكىدە سئاهى يالىن. بوتون إرگىكلەرى بىر-بىر سايىب آدلارىنى يازىن. ^۳ ائسرايىلده ائیشرمى و اوندان یوخارى ياشدا دۇيوشە قابىل اولان هر كىشىنى، سەن و هارون فوجلارىنى گۈرە ساياجاقسىنiz. ^۴ سەرنىلە برابر هر قېئلەدن بىر كىشى اولسىزون: يو كىشىلەر عايىلە باشچىسى اولمالى دىرلا. ^۵ سېزە كۆمك ادەجك آداملاр بونلاردىز:

رعوبىت قېئلەستىن: شەدەۋار اوغلوڭىل سورى ئەمەنلىكىندا: شەدەۋار اوغلو شىلمىئىل؛

^۶ شەمعوندان: عەمتىناداب اوغلو تەخشۈن؛

^۷ يەھودادان: صوغار اوغلو تەنەنل؛

^۸ يېسَاكاردان: خىلۇن اوغلو ئەتاب؛

^۹ زېبولوندان: خىلۇن اوغلو ئەتاب؛

^{۱۰} يۈسەت اوپولادلاريندان: ئەفرايمىندا: عەقىھەد اوغلو ئىشاماع

^{۱۱} مىسەدەن: دېدەھصور اوغلو گەملەيىل؛

^{۱۲} پىنامەنەن: گەنداونى اوغلو أېشاندان؛

^{۱۳} داندان: عەممىشىدەي اوغلو ئاخىزىز؛

^{۱۴} آشىردىن: اوكران اوغلو پەگىيەل؛

^{۱۵} جاددان: دعوالا اوغلو يالىساف؛

^{۱۶} نەفتالىندا: ئەينان اوغلو آخىزىع.»

بونلار جاماعاتىدان تعىين ادىلمىش آداملار، اوز آتابابالارينين قېئلە رەھبىلىرى و ائسرايىلش طايغا باشچىلارى اىدىلەر. ^{۱۷} بله جه موسا و هارون آدلارى بىتلەرئەن يو آداملارلى گىتىرتىئل. ^{۱۸} ائكتىنجى آيىن بىرئىنجى گونوندە بوتون جاماعاتى بىغدىلار، عايىلەلرئەن و آتالارينين او اهلئەن گۈرە آدلارىنىن سئاهىسيسى

اولدوقلاری عایله‌یه گؤرە سئیاهى يايلىدilar. ۴۶ سئیاهى ياي آلينانلارين جمئى ۶۰۳۵۵۰ كىشى ائدى.

۴۷ لاكىن اونلارين آراسىندا لاۋىللى لر آتalarىنىن قېبلەستەن گۈرە سئیاهى ياي آلينادى. ۴۸ چونكى رب موسا ائله دانىشىپ اونا دمىشىدى: ۴۹ «آنچاق لاۋى قېبلەستەن سئیاهى ياي آلماء، سايلارىنى دا او بىرى ائسرايىل اولولاقىن سئیاهىسىنا قاتما». ۵۰ آما شەhadت خىمەسى ائله اونون بوتون آوادانلىغىينىن مسؤولىتىنى، ھم دە خىمە يە عايىد اولان ھر شىئىن مسؤولىتىنى اونلارين اوستونە قوي. خىمەنى و اونون بوتون آوادانلىغىينى اونلار داشىسىنلار، خىمە يە باخسىنلار، اونون اطرافيىندا دا دوشىرگە سالسىنلار. ۵۱ خىمە داشىناجاغى زامان، لاۋىللى لر اونو يېغىسىنلار. خىمە بىر يە قويولا جاغى زامان، گىنە لاۋىللى لر اونو قورسونلار. اونلارдан باشقۇ خىمە يە ياخىنلاشان ھر كىس اولدورولسون. ۵۲ ائسرايىل اولولاقىندا ھر كىس چادىرىنىنى ئۆز بۇلوكوندە قورسون. ھر كىس ئۆز دوشىرگە سئىندە ئۆز بۇلوكونون بايراغى آتىندا اولسون. ۵۳ لاۋىللى لر دە شەhadت خىمەسى اطرافيىندا دوشىرگە سالسىنلار كى، ائسرايىل جاماعتى رېتىن قضىبىتى دوچار اولماسىن. لاۋىللى لر شەhadت خىمە سئەن مسؤول اولسونلار».

۵۴ ائسرايىل اولولاقىر بىتون بونلارى رېتىن موسا ياما امر اتىئى كىمى اتىئلەر.

قېبلەلرئن دوشىرگە يېلى

۲ رب موسا و هارونلا دانىشىپ اونلارا ددى: ۲ «ائسرايىل اولولاقىر حوضور چادىرىنى آحاطە ائىب، بىئر آز كىناردا، ھر بىرى اوز بايراغىنин آتىندا آتالارىنinin او آهللىشنى نىشانى ائله دوشىرگە سالسىنلار.

۳ شرق طرفىتىدە، گون دوغان طرف او بۇلوكار كى، يەھودا اوردوگاھىنا عايىدىرلار،

۳۲ يوسمە ئۆولولاقىندا، يعنى إفرايەت ئۆولولاقىندا، ائىشىمى و اوندان يوخارى ياشدا دۇيۇشە قابىل اولان ھر كىشى، منصوب اولدوغۇ نىشلەن و عایله‌یه گۈرە آدلار سئیاهىسىنا قيد اتىلدى. ۳۳ إفرايەت قېبلەستەن سايلاقلار ۴۰۵۰۰ كىشى ائدى.

۳۴ مېنە ئۆولولاقىندا، ائىشىمى و اوندان يوخارى ياشدا دۇيۇشە قابىل اولان ھر كىشى، منصوب اولدوغۇ نىشلەن و عایله‌یه گۈرە آدلار سئیاهىسىنا قيد اتىلدى. ۳۵ مېنە قېبلەستەن سايلاقلار ۳۲۲۰۰ كىشى ائدى.

۳۶ بىنامىن ئۆولولاقىندا، ائىشىمى و اوندان يوخارى ياشدا دۇيۇشە قابىل اولان ھر كىشى، منصوب اولدوغۇ نىشلەن و عایله‌یه گۈرە آدلار سئیاهىسىنا قيد اتىلدى. ۳۷ بىنامىن قېبلەستەن سايلاقلار ۳۵۴۰۰ كىشى ائدى.

۳۸ دان ئۆولولاقىندا، ائىشىمى و اوندان يوخارى ياشدا دۇيۇشە قابىل اولان ھر كىشى، منصوب اولدوغۇ نىشلەن و عایله‌یه گۈرە آدلار سئیاهىسىنا قيد اتىلدى. ۳۹ دان قېبلەستەن سايلاقلار ۶۲۷۰۰ كىشى ائدى.

۴۰ آشىر اولولاقىندا، ائىشىمى و اوندان يوخارى ياشدا دۇيۇشە قابىل اولان ھر كىشى، منصوب اولدوغۇ نىشلەن و عایله‌یه گۈرە آدلار سئیاهىسىنا قيد اتىلدى. ۴۱ آشىر قېبلەستەن سايلاقلار ۴۱۵۰۰ كىشى ائدى.

۴۲ نەقتالى ئۆولولاقىندا، ائىشىمى و اوندان يوخارى ياشدا دۇيۇشە قابىل اولان ھر كىشى، منصوب اولدوغۇ نىشلەن و عایله‌یه گۈرە آدلار سئیاهىسىنا قيد اتىلدى. ۴۳ نەقتالى قېبلەستەن سايلاقلار ۵۳۴۰۰ كىشى ائدى.

۴۴ بونلار موسا، هارون و ائسرايىلنىن اون ائتكى رەبىرى طرفىتىن سئیاهى ياي آليندilar؛ ھر بىرى منصوب اولولاقىر عایله‌نى تەمثل ادئرىدى. ۴۵ بلەجە ائسرايىل اولولاقىندا ائىشىمى و اوندان يوخارى ياشدا دۇيۇشە قابىل اولان كىشىلەرن ھامىسى، منصوب

دوشّرگه سالاجاقلار. افرايملى لرئن رهبرى عمّئهود اوغلو إلشاماع اولسون.^{۱۹} افرايم اوردوسوندان نفر سئاهى يا آليندى. ۲۰ اونون يانيندا مىسّه قبئلهسى اولاچاق. مىنئەلى لرئن رهبرى پەھصور اوغلو گملى إل اولسون.^{۲۱} اونون اوردوسوندان نفر سئاهى يا آليندى.^{۲۲} سونرا بىمامشۇق قبئلهسى دوشّرگه سالاجاق. بىمامشۇق لرئن رهبرى گىدەعنى اوغلو آېشىان اولسون.^{۲۳} اونون اوردوسوندان نفر سئاهى يا آليندى.^{۲۴} افرايم اوردوگاهىيندان فوجلارينا گۈره ساييلانلارين جىمى ۱۰۸۱۰۰ نفر ائدى. اوچونجو اونلار كۈچەجىكلر.

^{۲۵} شەمال طرفىندە او بۇلوكلر كى، دان اوردوگاهىينا عايىددىرلار، اۆز بايراغىنин آلتىندا دوشّرگه سالاجاقلار. دانلى لارين رهبرى عمّىشىدai اوغلو آخىتىززىر اولسون.^{۲۶} دان اوردوسوندان نفر سئاهى يا آليندى.^{۲۷} اونون يانيندا دوشّرگه سالانلار آشر قبئلهسى اولاچاق. آشىرىلى لرئن رهبرى عوکران اوغلو پىگىعى إل اولسون.^{۲۸} اونون اوردوسوندان نفر سئاهى يا آليندى.^{۲۹} سونرا تەتالى قبئلهسى دوشّرگه سالاجاق. تەتالى لرئن رهبرى عىيان اوغلو آخىر اولسون.^{۳۰} اونون اوردوسوندان نفر سئاهى يا آليندى.^{۳۱} دان اوردوگاهىيندان جىمى ۱۵۷۶۰۰ نفر سئاهى يا آليندى. اۆز بايراقلارينين آلتىندا لاب آخىرى اونلار كۈچەجىكلر.

^{۳۲} ائسرايىل اۋۇلادلاريندان آتالارينين او ھەلئەن كۈرە سئاهى يا آليننانلار بونلايدىر. اوردوگاهىلارдан بۇلوكلرئەن كۈرە جىمى ۶۰۳۵۵۰ نفر سئاهى يا آليندى.^{۳۳} آنجاق رىئىن موسايىا امر اتدىنى كىمى، لاۋئلى لر او بئرى ائسرايىل اۋۇلادلارى ائلە بىرلەتكە سئاهى يا آئىنمادىلار.^{۳۴} ائسرايىل اۋۇلادلارى رىئىن موسايىا امر اتدىنى هەرىشى يېتىدەلر. بايراقلارينين آلتىندا بىلە دوشّرگه سالدىلار و

اۆز بايراغىنinin آلتىندا دوشّرگه سالسىنلار. يەھودالى لارين رهبرى عەمتىناداب اوغلو تەخشۈن اولسون.^{۳۵} يەھودا اوردوسوندا ۷۴۶۰۰ نفر سئاهى يا آليندى.^{۳۶} اونون يانيندا دوشّرگه سالانلار يەسّاكارلى لارين رهبرى صوغۇر اوغلو بەنەن اولسون.^{۳۷} اونون اوردوسوندان نفر سئاهى يا آليندى.^{۳۸} سونرا زېبولون قبئلهسى دوشّرگه سالاجاق. زېبولون اۋۇلادلارينىن رهبرى خىلون اوغلو إلئاپ اولسون.^{۳۹} اونون اوردوسوندان نفر سئاهى يا آليندى.^{۴۰} يەھودا اوردوگاهىيندان بۇلوكلرئەن كۈرە بوتون ساييلانلار ۱۸۶۴۰۰ نفر ائدى. اونلار بېرىئىحى كۈچەجىكلر.

^{۴۱} جىنوب طرفىندە او بۇلوكلر كى، رعوبىش اوردوگاهىينا عايىددىرلار، اۆز بايراغىنinin آلتىندا دوشّرگه سالاجاقلار. رعوبىشلى لرئن رهبرى شىدە اور اوغلو إلئصور اولسون.^{۴۲} رعوبىش اوردوسوندان ۴۶۵۰۰ نفر سئاهى يا آليندى.^{۴۳} اونون يانيندا دوشّرگه سالانلار شىمۇن قبئلهسى اولاچاق. شىمۇنلولارين رهبرى صورئىشىدai اوغلو شىلمۇمئىل اولسون.^{۴۴} اونون اوردوسوندان ۵۹۳۰۰ نفر سئاهى يا آليندى.^{۴۵} سونرا جاد قبئلهسى دوشّرگه سالاجاق. جادلى لارين رهبرى دەعوال اوغلو إلیاساف اولسون.^{۴۶} اونون اوردوسوندان ۴۵۶۵۰ نفر سئاهى يا آليندى.^{۴۷} رعوبىش اوردوگاهىيندان فوجلارينا گۈرە ساييلانلارين جىمى ۱۵۱۴۵۰ نفر ائدى. ائىشىنجى اونلار كۈچەجىكلر.

^{۴۸} سونرا حوضور چادىرىي يولا دوشىسون و لاۋئلى لرئن دوشّرگەسى، دوشّرگەلرئن اورتاسىندا اولسون. ھەر نجه دوشّرگە سالىپ، ھەمئىن نئظامما، اۆز بايراغى آلتىندا يولا دوشىسون.

^{۴۹} قرب طرفىندە او بۇلوكلر كى، افرايم اوردوگاهىينا عايىددىرلار، اۆز بايراغىنinin آلتىندا

بوتون ائلک اوغلاقلارى محو اتىئىتم گون، ائسرايىلده ائستэр ائنسان، ائستэр حيوان، بوتون ائلک اوغلاقلارى اۇزوم اوچون آيىرىدىم. اونلار مىتم اولا جاقلار. رب منم.»

لاإئلى لرئن و ئەنفەملەرى

^{۱۴} رب سئنا صحراسىندا موسا ائلە دانىشىپ اونا ددى: ^{۱۵} «لاإئلى لرى آتالارينىن او آهلئىنە و عايىلەلرئەنە گۈرە سىياهى يى آل. بىش آيليق و اوندان يوخارى ياشادا اولان بوتون كىشى جىنىشىندن اولانلارى سىياهى يى آل». ^{۱۶} موسا دا رېشىن سۆزۈنە گۈرە امر ادىلەتىي كىتمى اونلارى سىياهى يى آلدى. ^{۱۷} لاوى اوغولاclarinben آدلارى بونلاردىر: گىرشنون، قوحات و مەوارى. ^{۱۸} گىرشنون اوغولاclarinben آدلارى اونلارين عايىلەلرئەنە گۈرە بونلاردىر: لېنى و شىمعى. ^{۱۹} قوحات اوغولاclarinben عايىلەلرئەنە گۈرە: عمرام، ائزخار، خېرون و اوزى إل. ^{۲۰} مەوارى اوغولاclarin عايىلەلرئەنە گۈرە: مەخلۇ و موشى. آتالارينىن او آهلئىنە گۈرە لاوى عايىلەلرئى بونلاردىر. ^{۲۱} لېنى و شىمعى نىتىلەنلىرى، گىرشنون نىتىنلىدىر. ^{۲۲} بىش آيليق و اوندان يوخارى ياشادا اولان بوتون كىشى جىنىشىندن سايىللانلار ۷۵۰ نفر ائدئلر. ^{۲۳} گىرشنون عايىلەلرلى قرب طرفىنده خىمەتنىن آرخاسىندا دوشىرگە سالمالى ائدئلر. ^{۲۴} گىرشنونلولارا منصوب اولان آتالارينىن او آهلئىشىن رەبىرى لايىل اوغلۇ إياساف ائدى. ^{۲۵} حوضور چادىرىندا گىرشنون اوولاclarin خىمەيە، چادىرا و اونون اورتۇيۇنە، حوضور چادىرىنinin گىرئىشىندە اولان آراڭىسىمەيە، ^{۲۶} حىيطىن پەرەلرئەن، خىمە ائلە قوربانگاھىن اطرافيىداكى حىيطىن دروازاسىنبن آراڭىسىمەسەنە، اپلىرئەن و بونلارا مربوط اولان بوتون خىدمىتە مسغۇل ائدئلر. ^{۲۷} عمرام، ائزخار، خېرون و اوزى إل. قوحات نىتىلەنلىرى، قوحات نىتىنلىدىن ائدى. قوحات

هر كىس اۇز عايىلەسى ائلە آتاسىنин او آهلئىنە گۈرە بله يولا دوشدو.

هارون اوغولاclarin

^{۲۸} رب سئنا داغىندا موسا ائلە دانىشىدىغى زامان، هارونلا موسانىن نىتىلە تارئخچەسى بىلدەر. ^{۲۹} هارونون اوغولاclarinben آدلارى بىلدەر: ائلک دوغولان ناداب، آبىھو، العازار و ائتمامار. ^{۳۰} هارونون كاھىنلىك و ئەنفەملەرنىن كچىرتەتىي اوغولاclarinben آدلارى بونلاردىر كى، مىسح اولۇنومش كاھىنلەر ائدئلر. ^{۳۱} لاكتىن ناداب ائلە آبىھو سئنا صحراسىندا رېشىن حوضوروندا حارام اود تقدىم إدرىگەن اۇلدولر. اونلارين اوولاclarى يوخ ائدى. بونا گۈرە العازارلا ائتمامار آتالارى هارونون يائىندا كاھىنلىك ائدئلر. ^{۳۲} سونرا رب موسا ائلە دانىشىپ اونا ددى: ^{۳۳} «لاإوى قېتىلەسەننى گىش و كاھىن هارونون قاىغىندا دايىنلىرى كى، اونا خىدمىت اتسىنلەر. ^{۳۴} قوي حوضور چادىرىنinin قاىغىندا هارون و بوتون جامامعات اوچۇن اۇز و ئەنفەملەرنى يېرىشىنلەر. ^{۳۵} يېرىشىنلەر و خىمەتنىن خىدمىتىنى اتسىنلەر. ^{۳۶} حوضور چادىرىنinin بوتون آوادانلىغىنى باخسىنلار و خىمەيە خىدمىت ادىب، ائسرايىل اوولاclarى اوچۇن و ئەنفەملەرنى يېرىشىنلەر. ^{۳۷} بىلەجە سەن لاإئلى لرى هارونلا اوغولاclarinben ائختىيارينا ورمەلى سەن، اونلار ائسرايىل اوولاclarى آراسىندا كامئل اونون خىدمىتىنىن ورئىتىلىدىر. ^{۳۸} هارونلا اوغولاclarin تعىين ات كى، كاھىنلىك و ئەنفەملەرنى يېرىنە يېرىشىنلەر؛ آما موقۇس مکانا ياخىنلاشان عادى آدام اۇلدورولىسون». ^{۳۹}

^{۴۰} رب گىنە موسا ائلە دانىشىپ اونا ددى: ^{۴۱} «باخ، ائسرايىل آروادىنин دوغۇدۇغۇ ائلک اوغلاclarin اوشاغىنinin عۆضىئەن، ائسرايىللىلى لرى آراسىندا لاإئلى لرى سەچمەش. بونا گۈرە دە لاإئلى لرى مىتىمىتىلر. ^{۴۲} چونكى بوتون ائلک اوغلاقلار مىتىمىتىلر. مئىش تورپاغىندا

اۇلدۇرولمەلدىئىر. ^{۳۹} رېتىن امرى ائله موسا و هارونون لاۋى عايىتلەرئىن سايىقىلارى بىر آيلىق و اوندان يوخارى ياشادا كىشى جىنىشىندا اۇلانلارين جىمى ۲۲۰۰۰ نفر ائدى. ^{۴۰} رب سۇزرا موسىا ددى: «بىر آيلىق و اوندان يوخارى ياشادا كىشى جىنىشىندا ئىلك دوغولان بوتون ائسرايىل اۇولادلاريني ساي و اونلارين آدلارينى سىيھاھى يال آل. ^{۴۱} ائسرايىل اۇولادلارينىن بوتون ئىلك اوغلاقلارينىن عوضىئە، لاۋئلى لرى و ائسرايىللە لرئن ئىلك دوغولان حيوانلارينىن عوضىئە لاۋئلى لرئن حيوانلارينى منىم اوچون آيپىر. رب منم» ^{۴۲} بىلە جە موسا رېتىن اوغا امر اتىدىي كىمى ادىب، ائسرايىل اۇولادلارى آراسىيىدا بوتون ئىلك دوغولانلارى سايىدى. ^{۴۳} آدلارى قىد ادئىن، بىر آيلىق و اوندان يوخارى ياشادا ئىلك دوغولان كىشى جىنىشىندا سايىلانلارين جىمى ۲۲۲۷۳ نفر ائدى. ^{۴۴} سۇزرا رب موسا ائله دانىشىپ اوغا ددى: ^{۴۵} «لاۋئلى لرى ائسرايىل اۇولادلارينىن ئىلك دوغولانلارينىن عوضىئە و لاۋئلى لرئن حيوانلارينى اونلارين حيوانلارى عوضىئە آيپىر. لاۋئلى لر منىم اولاجاق؛ رب منم. ^{۴۶} ائسرايىللە لرئن ئىلك اوغلاقلاريندان اولوب لاۋئلى لرئن سايىسىنى آشان ۲۷۳ نفرئىن فىندىئەستىنى آلماق مقصىدى ائله، ^{۴۷} هر آدام اوچون بش شىكَلْ * گۇتور؛ اونلارى موقدس مکانىنىن شىكَلَتىنە موطابقى گۇتورىمەلى سىن (ھر شىكَلْ ائىشىمى گىرادىر). ^{۴۸} لاۋئلى لرئن سايىسىنى آشانلارين فىندىئە حاقيقىنى هارونا و اوئونون اوغوللارينا ور. ^{۴۹} بىلە جە موسا او آداملارдан كى، سايىلارى لاۋئلى لرئن سايىلاريندان علاوه ائدى، فىندىئە حاقيقىنى آلدى. ^{۵۰} ائسرايىل اۇولادلارينىن ئىلك اوغلاقلاريندان موقدس مکانىنىن شىكَلَتىنە

عاينەللىرى بونلار ائدى. ^{۵۱} بىر آيلىق و اوندان يوخارى ياشادا اولان بوتون كىشى جىنىشىندا اوئنلار ۸۶۰۰ نفر ائدىلر. اوئنلار موقدس مکانىن اشىلرئىنە مسحول ائدىلر. ^{۵۲} قوحات سالمالى ائدىلر. ^{۵۳} قوحات نىتلەرئىنە منصوب آتالارينىن إو ھەلتىن رهبرى اوزى إل اوغلو ئىصادفان ائدى. ^{۵۴} اوئنلار ساندىغا، مۇقدىس مکاندا عىتابات اوچون ائشلەن بوتون اشىالارا، آراكىسمە پىرەھەستىنە و بونلارا مربىوط اولان خىتمەتە مسحول ائدىلر. ^{۵۵} لاۋئلى رهبرلىرىنىن رهبرى، كاھئن هارونون اوغلو ئىعازار ائدى. او، موقدس مکانىن و ئىنچەلرئىنە مسحول اوئنلارا نظارەتچى تعىين ادىلمىشدى. ^{۵۶} مخلى و موشى نىتلەرلى، مىرارى نىلسەننىن ائدى. مىرارى نىتلەرلى بونلار ائدى. ^{۵۷} بىر كىشى جىنىشىندا اولانلار ۶۲۰۰ نفر ائدىلر. ^{۵۸} مىرارى نىتلەرئىنە منصوب آتالارينىن إو ھەلتىن رهبرى آېشخەيىل اوغلو صورىالى دىئر. اوئنلار خيمەتنىن شىمال طرفىندا دوشىرگە سالمالى ائدىلر. ^{۵۹} خيمەتن چەرچۇھەلىرى، بوتون دئركىلىرى، سوتونلارى، آلتىليقلارى، مىخىلارى و آوادانلىقى و بونلارا مربىوط اولان بوتون خىتمەت، ^{۶۰} خيمەتن اطرافىيىداكى حيطىن سوتونلارى ائله آلتىليقلارى، مىخىلارى و ائپلىرى مىرارى اوغوللارينى بويۇنوا قويىلدۇ. ^{۶۱} موسا و هارونلا اوغوللارى خيمەتنىن شرق طرفىندا، گۈن دوغان طرفەدە حوضۇر چادىرىپىنن قاباگىندا دوشىرگە سالمالى دېرلار. اوئنلار ائسرايىل اۇولادلارى اوچون موقدس مکاندا اۆز و ئىنچەلرئىنى يېتىرمەلەندىئىرلر. لاڭئن اورايىا ياخىنلاشان عادى آدام

۱۱ قیزیل قوربانگاهین اوستونه لاجورد کتان سرئب، اونو سو ائتى دَرِئِسْنَدَن بىر اۇرتوكله اۇرسىونلار و دئركلەرنى تاخسىنلار. ۱۲ موقىس مکاندا عبادت زامانى اىشلەدئن بوتون اشىالارى گۇتۇرۇب لاجورد کتانلا سارىسينلار و سو ائتى دَرِئِسْنَدَن بىر اۇرتوكله اۇرتوب، خَرَهِيَه قويىسونلار. ۱۳ سونرا قوربانگاهدان ياغ و كولو تمىزلەيىش، اوستونه ارغوانى كتان چكىشىلار. ۱۴ عبادت زامانى اىشلەدئن بوتون اشىالارىنى دا اونونلا قويىسونلار: خَكْنَدَا زَلَارِيَيِنِي، چنگل لرى، كوركلىرى، لَيْنَجَمَلَرِي، قوربانگاهين بوتون آوادانلىغىنى. سونرا بونلارين اوستونو سو ائتى دَرِئِسْنَدَن بىر اۇرتوكله اۇرتوب، دئركلەرنى تاخسىنلار. ۱۵ دوشىرگە يولا دوشىنده، او زامان كى، هارونلا اوغوللارى موقىس اشىالارى و موقىس مکانىن بوتون آوادانلىغىنىن اۇرتىمەيىنى باشا چاتدىرييرلار، قوحاتلى لار اونو داشىماغا گلشىنلار. بلەجه موقىس شىلە توخونمايىپ اۋەلمىزلىر. حوضور چادىرىندا اولان بوشىلرى گرگ قوحاتلى لار داشىسىنلار. ۱۶ كاهىن هارون اوغلو إلعازارين ائشى چىراق اوچون ياغا، عطىلى بوخورا، دائمى تاخيل تقدىمى و مسح ياغىينا نظارت اتمكىدئر. او بوتون خيمە و ائچىنده اولان هر شىھ، موقىس مکانلا آوادانلىغىنا نظارت ادەجىكدىئر. ۱۷ رب موسا و هارونلا دانىشىب اونلارا ددى: ^{۱۸} «قويماين كى، لاوئىلر لار آراسىندان قوحاتلى لارين عايىلەلرئىن قېئلەسى يوخ اولسون. ^{۱۹} آنجاق بونو اونا گۈرەت كى، لاب موقىس شىلەر ياخىنلاشىدىقلارى زامان، دئرى قالىب اۋلەمەستىنلار؛ هارونلا اوغوللارى ائچەرى گڭرئب، اونلارين ھەرسەنى ئۆز ائشىنن

گۈرە ۱۳۶۵ شىكِل^{*} آلدى. ^{۲۱} سونرا موسا رېشىن امرئەنە گۈرە، فىئىئە حاقيىنى هارونا و اونون اوغوللارينا وردى؛ نىجە كى، رب امر اتىمىشدى.

قوحات اۋولادلارينين وظىفهلىرى

۲

سونرا رب موسا و هارونلا دانىشىب اونلارا ددى: ^۲ «لَاوَئِيلِي لَر آراسىندا قوحات اۋولادلارينما منصوب آتالارينين او آهلى و نىشلەرى سىياھى يى آلىن. ^۳ حوضور چادىرىندا خىدامت اتمەيە گلن اوتوز ياشىنداڭ آلى ياشىنما قدر كىشىلەن مامىسينى حسابلايىن. ^۴ قوحاتلى لارين حوضور چادىرىندا لاب موقىس اشىالار حاقيىندا خىدامتى بودورىن ^۵ دوشىرگە يولا دوشىنده هارونلا اوغوللارى ائچەرى گڭرئىشلىر، آراكىسمە پىدەسەننى إندىرئىب، اونونلا شەhadat ساندىغىنى اۇرتىسونلار. ^۶ اونون اوستونه سو ائتى دَرِئِسْنَدَن اۇرتوك چكىئب، اوستونه بوسپوتون لاجورد كتان سرستىنلار و اونون دئركلەرنى يېرئەن قويىسونلار.

^۷ تقدىس چۈرەيشن مىزى اوستونه لاجورد كتان سرئب، كتانىن اوستونه نىمچەلرى، قابالارى، لَيْتَنَرِي و مایع تقدىمىمۇ تۈكۈك اوجون پىشىلارى قويجاقاclar. دائمى چۈرەك اونون اوستوندە قالمالىدىر. ^۸ اونلارين اوستونه قىرمىزى بىر كتان سرئب، سو ائتى دَرِئِسْنَدَن بىر اۇرتوك چكىشىنلار و اونون دئركلەرنى يېرئەن قويىسونلار.

۹

لاجورد كتان گۇتۇرۇب، ائشيق ورن چىراقدانى، چىراقلارىنى، پىلەنە ماشالارينى، سېئنلەرنى و چىراقدان خىدامتىنە اىشلەدئن بوتون ياغ قابالارىنى اۇرتىسونلار. ^{۱۰} چىراقدانى و اونون بوتون آوادانلىغىنى سو ائتى دَرِئِسْنَدَن بىر اۇرتوكله سارىيىب، خَرَهِيَه قويىسونلار.

او آداملارى سىياهى ياكى، حوضور چادىرىينىنىڭ ئىشىنى گۈرمك گۈلگەرلىرى. ۳۱ حوضور چادىرىندا خىئىتىتىدە ئەرگىن اونلارىن وظىفهسى بودور: خىيمەننىن چىرچۇھەلرئىنى، دېركلەرئىنى، سوتونلارىنى، آتلەقىلارىنى ۳۲ چادىرىن اطرافىندىداكى حىيطەن سوتونلارى ائلە آتلەقىلارىنى، مىخالارىنى، اپلىرئىنى، بوتون آوادانلىغىنىنى و ائشلەتىدەكىرى هر شىى داشىماق. هر كسى آدبآد تعىيشن ات كى، اشىالارى داشىسىن. ۳۳ حوضور چادىرىندا مىرارى نىتەل لرئىن وظىفهسى بودور. اونلار كاھىن هارون اوغلو ائتمارىن نظارتى آتىندا خىئىتىدە ئەجىكلىر.»

لاؤئلى لرئن سىياهى ياكى ئىنماسى

۳۴ بلەجه موسا، هارون، و جاماعات باشچىلارى، قوحاتلىلاردان عايىتلەرە و نىتەل لرە گۈرە، ۳۵ اوتوز ياشىندا ئىلى ياشىنا قدر، حوضور چادىرىندا خىئىتىتىدە ئەدب ائش گۈرمك اوچۇن گلن كىشىتلەنەن ھامىسىنى سىياهى ياكى ئەلدىلار. ۳۶ عايىتلەرئەن گۈرە سايدىقىلارى كىشىتلەر ۷۷۵۰ نفر ئىدى.

۳۷ حوضور چادىرىندا خىئىتىتىدە ئەدب ادن قوحات نىتەل لرئىن عايىتلەرئەن منصوب ساييلان كىشىتلەن جىمى بولىدى كى، رېئىن موسا يابا وردىيى امرە گۈرە موسا ائلە هارون اونلارى سىياهى ياكى ئەلدىلار.

۳۸ گۈرشونلولاردان عايىتلەرئەن و نىتەلرئەن گۈرە، ۳۹ اوتوز ياشىندا ئىلى ياشىنا قدر، حوضور چادىرىندا خىئىتىتىدە ئەدب ائش گۈرمك اوچۇن گلن كىشىتلەنەن ھامىسىنى سىياهى ياكى ئىندى. ۴۰ آتالارىننىنى او ھەلئەن گۈرە سايدىقىلارى كىشىتلەر ۲۶۳۰ نفر ئىدى.

۴۱ گۈرشون نىتەلنىن سىياهى ياكى ئىنلىك، حوضور چادىرىندا خىئىتىتىدە ئەدب كىشىتلەن جىمى بولىدى كى، رېئىن امرەن گۈرە موسا ائلە هارون اونلارى سىياهى ياكى ئەلدىلار.

اوستونە و اۋۇز يوکونون باشىنَا قويىسونلار. ۴۰ لاكىن قوحاتلىلار بىر آن بىلە، ائچەرى گىرئىت موقىسى اشىالارا باخمايا جاقلار، يوخسا اۋلۇرلار.»

گۈرشون اۋوللادارىننىن وظىفەلەرى

۴۱ سۇنرا رب موسا ائلە دانىشىب اونا ددى:

۴۲ «گۈرشونلولارى دا منصوب اولدوقلارى آتلارىننىنى او ھەلئەن گۈرە سىياهى ياكى آل. ۴۳ اونلاردان اوتوز ياشىندا ئىلى ياشىنا قدر اولانلارى سىياهى ياكى، بوتون اونلارى كى، حوضور چادىرىندا خىئىتىتىدە اوچۇن گىرئىت، اونون ائشلەرئىنى گۈرۈرلەر. ۴۴ ائش گۈرمك و يوک داشىماق خوصوصىندا گۈرشون نىتەل لرئىن وظىفەسى بودور: ۴۵ خىيمەن نىتەل لرئىن، حوضور چادىرى ائلە اونون پىرەلرئىنى، حوضور چادىرى ائلە اونون اورتويونو، اوستوندە كى سو اشىتى ڈرەئىنەن اولان اورتويو، حوضور چادىرىننىن گىرئىتىدە اولان آراكىسمەنى، ۴۶ حىيطەن پىرەلرئىنى، خىيمە و قوربانگاھىن اطرافىندىداكى حىيطەن دروازا سىيىن ئاراكىسمەسى ائلە ئاپلىرئىنى، و اونلارىن عىبادەت اوچۇن اشلەن بوتون اشىالارىنى داشىسىنلار؛ بولىلە گۈرۈلەمك بوتون ائشلەرى گۈرشونلولار گۈرسونلار.

۴۷ گۈرشونلولارين بوتون خىئىتى، ائستىر يوک داشىماق، ائستىر آىرى ائش گۈرمك، گىرك هارونلا اوغۇللارىنىن امرى ائلە گۈرۈلسۈن. گۈرشونلولارين بوتون يوكلىرىنى سىن گىرك اونلارا تعىين ادەسەن. ۴۸ حوضور چادىرىندا گۈرشون نىتەل لرئىن عايىتلەرئىن خىئىتى بودور. اونلارىن وظىفەلەرى كاھىن هارون اوغلو ائتمارىن نظارتى آتىندا اولاچاق.

مۇارى اۋوللادارىننىن وظىفەلەرى

۴۹ مۇارى ئىلى لرى منصوب اولدوقلارى آتلارىننىنى او ھەلئەن گۈرە سىياهى ياكى آل. ۵۰ اوتوز ياشىندا ئىلى ياشىنا قدر بوتون

۴۲ میراری اولوادلاریندان آتالارینین او
آهله‌ته گؤرە ۴۳ اوتوز ياشيندان آلى ياشينا
قدار، حوضور چادييريندا خدمت ادئب
ائش گۈرمەك اوچون گلن كىشىلەرن
هامىسى سىياهى يا آليندى. ۴۴ عايىلەلرئەن گۈرە
سايدىقلارى كىشىلەرنىڭ ۳۲۰۰ نفر ائدى.
۴۵ حوضور چادييريندا خدمت ادن میرارى
عايىلەلرئەن منصوب ساييلان كىشىلەرن جامى
بو ائدى كى، رېتىن موساپا امر اتدىنى كىمى،
موسا ائله هارون اونلارى سىياهى يا آلدىلار.
۴۶ موسا ائله هارون و ائسراييل رېبلىرى،
آتالارينين او آهله‌ته گۈرە لاۋللى لرى،
۴۷ اوتوز ياشيندان آلى ياشينا قدر، حوضور
چادييريندا خدمت اتمك و يوك داشيماق
اوچون گلن كىشىلەرن هامىسىنى سىياهى يا
آلدىلار. ۴۸ سايدىقلارى كىشىلەرن ۸۵۸۰ نفر
ائدى. ۴۹ رېتىن امرئەن گۈرە هر بىرى اده جىجى
خدمته و داشىياجاغى يوکە گۈرە موسانىن
نظراتى ائله سىياهى يا آليندى؛ بونلار موسانىن
طرفىندن ساييلان كىشىلەرلەن ئىتلەر، نجه كى،
رب موساپا امر اتىشىدى.

دوشىركەن ئىشلەرنىڭ پاكلىغى

سونرا رب موسا ائله دانىشىب اونا
ددى: ۲ «ائسراييل اولوادلارى ائله دانىشىب اونلا
رى دە؛ «اگر بىش كىشىشىن آروادى آيرى يولا
دوشوب اونا خياتت اتسە، ۱۳ و آيرى كىشى
ائله ياخىنلىق ادئب بو جىئىسى رابطەنەن
أرئىندىن گىزىلتىسە و بلەجه آروادىينين خياتتى
اور تايما چىخىماسا، گىرچى اۇزۇنۇ نجىش
اتىدىنى حالدا اونون ضىئىدەنەن ھەج بىر شاھەن
يۇخدۇر، عمل اوستوندە دە توپولمايىب،
۱۴ آرى حسودلوق ادئب نجىش ائش گۈرەن
آروادىيندان شوبەھەلنمەي باشلايىرسا و يا
آروادى نجىش ائش گۈرمەدىنى حالدا گىنە
دە حسودلوق ادئب اوندان شوبەھەلرسە،
۱۵ كىشى آروادىينى كاھىئىن يانىنا آپارىسىن
دمئىشىدى، ائسراييل اولوادلارى الە دە اتىلەر.

گتیرشئن. ^{۲۶} خاطرئه تقدیمی اوچاراق تاخیل تقدیمندن اووجوچ دولوسو گۇئىرسون و قوربانگاھدا توستولەدئب ياندیرسین، سونرا دا آروادا سوپو ائچېرىشئن. ^{۲۷} آرواد سوپو ائچىدئكىن سونرا اگر اۋۇزۇنۇ نجىشلەيىب آرىئەن خىانت اتىشىسى، لعنت گىتنىن او سو اونون ائچىنەن گىرەجك و آجىلىق ورەرك قارنى شىشەجك، بطنى سونسوز اولاچاق و اۋزو خالقىنин آراسىيندا لەتلەنەجكدىش. ^{۲۸} اگر آرواد نجىشلەك اتمەيىب پاكىرىسا، جىزايز اولاچاق و اوشاڭ دوغا بىلەجكدىش.

^{۲۹} حسودلۇغا عايىد اولان قانۇن بىلەدئىر: بىر آرواد آرى ائلە نىتكاحدا اوچاراق آيرى يولا دوشوب نجىس اولاندا ^{۳۰} و يا بىر كىشى حسودلۇق ادئب آروادىندا شوبەھەنەنە كاهىن آروادى رېش حوضوروندا داياندیرسین و اونا بوتون بو قانۇنۇ ائچىرا اتىشىن. ^{۳۱} كىشى تقدىردىن آزاد اولاچاق، آما او آرواد اۋىز تقدىرلىشىن جىزايسىنى چكەجكدىش. »

ندىرئىلەك آندى

رب گىنە موسا ائلە دانىشىپ اونا ددى: ^۲ «اىنسرايەل اۇولادلارينا دانىش و اونلارا دە: ”بىر كىشى و عەدەسى ادئب اۋۇزۇنۇ رېھ وقف ندىرئىلەك و عەدەسى ادئب اۋۇزۇنۇ رېھ وقف اتسىن، ^۳ گىرك شراب و كەلەنلىرىن ائچىكىن چكىنىشىن. حتا شراب سىرکەسى دە، كەلەنلىرىن ائچىكىن حاضىرلەنمىش سىرکە دە، اۆزۈم سوپو دا ائچەمىسىن؛ نە اۆزۈم، نە دە كەشمەش يىسىن. ^۴ ندىرى اوچاروغۇ مۇدەنە توخومدان قابىغا قدر مىينەدەن آلينىمىش هەج بىر شى يەمىسىن.

^۵ ندىرى اوچاروغۇ بوتون مۇدەنە باشىينا اوچاروج دىيمەسىن. اۋۇزۇنۇ رېھ وقف اتىئىي مۇدەت قورتارانا قدر موقۇسۇن؛ ساچىنى او زاتىسىن.

و آروادى اوچون إفانىن اوندا بىرى قدر آرىپا اونو^{*} تقدىم اتىشىن. اونون اوستونە نە ياغ تؤكىسون، نە دە كوندور قويىسون، چونكى بو حسودلۇق اوچون تاخىل تقدىمدەش. تقدىركارلىغى خاطىرلادان خاطرئه تقدىمدەش.

^{۱۶} كاهىن آروادى ياخىن گىتىرېتىپ رېتىن حوضوروندا دوردورسون؛ ^{۱۷} گىتل قابا موقۇس سو آلسىن و موقۇس خىمەنەن دۇشىمەستىن تۆز گۇئىرسون، سوپا سالسىن. ^{۱۸} كاهىن آروادى رېتىن قاباغىندا داياندیرىپ، اونون ساچىنى دااغىتىسىن. خاطرئه تقدىمەنى كى، حسودلۇق اوچون تاخىل تقدىمى دىرى، اونون اللرئەن قويىسون. آما كاهىننىڭ لەنەن گىتنىن آجى سو گىرك اولسىن. ^{۱۹} كاهىن آروادا آند ائچىرېتىپ دىشن: اگر هەچ كىشى سىتلەنە ياخىنلىق اتمەيىپ، اگر آرىشىن نىتكاھى آلىندا اوچاراق آيرى يولا دوشوب نجىشلەك اتمەيىسىن، لعنت گىتنىن بو آجى سو سەنە ضرر وورماسىن. ^{۲۰} لَاكتىن اگر آرىشىن نىتكاھى آلىندا اوچاراق آيرى يولا دوشوبىسىن، و اۋۇزۇنۇ نجىس ادئب آرىشىن باشقا آيرى بىر كىشى ائلە ياخىنلىق ادېسىن ^{۲۱} (اوندا كاهىن آروادا لعنت آنىدىنى ائچىرېتىپ بىلە دىشىن): رب سنى خالقىنин آراسىيندا لعنت و آندا دوچار اتسىن، سىئەن بىلتىنى سونسوز ادئب قارىنىنى شىشىرىتىشىن. ^{۲۲} لعنت گىتنىن بو سو سىئەن بىلەنەنە گىشىن و قارىنىنى شىشىرەتىپ بىلتىنى سونسوز اتسىن. و آرواد دىشىن: آمئىن، آمئىن!

^{۲۳} سونرا كاهىن بو لەنترى بىر طومارا يازسىن و آجى سودا ائسلاتسىن. ^{۲۴} سونرا لعنت گىتنىن آجى سوپو آروادا ائچىرېتىشىن. لعنت گىتنىن آجى سوپو ائچىرەجك و آجى اولاچاق. ^{۲۵} كاهىن حسودلۇق اوچون تاخىل تقدىمەنى آروادىن لەنەن آسىن و رېتىن حوضوروندا ىللەدئكىن سونرا قوربانگاھا

تقدیم اتسن. ^{۱۸} سونرا نذرئه اولان، حضور چادیرینین گترشنده، اوز وقف اتدیی ساچینی قیرخسین، سونرا ساچینی گئوروب باریش قوربانین آلتینداکی اودا قویسون. ^{۱۹} نذرئه اولان، وقف اتدیی ساچینی قیرخدیدقان سونرا، کاهن قوچون پیشمش بشر قولونو، سبددن گوتوردویو مایاسیز بشر فطیر و مایاسیز بشر کولجه ائله نذرئه‌نشن الـلـرـئـه قویسون. ^{۲۰} سونرا پـلـلـتـمـه تـقـدـیـمـیـ کـثـمـیـ اـوـنـلـارـیـ رـبـئـنـ حـوـضـوـرـوـنـدـاـ پـلـلـتـسـنـ. اـوـنـلـارـ پـلـلـهـ دـوـشـ آـتـیـ وـ قـالـدـیرـیـلـانـ بـوـدـلـاـ بشـلـنـکـدـهـ مـوـقـدـسـدـئـ،ـ کـاهـنـهـ مـخـصـوـصـدـورـ. اـوـنـدـانـ سـوـنـرـاـ نـذـرـئـهـ شـرابـ اـئـچـ بـلـرـ.

^{۲۱} اـفـزـوـنـوـ نـذـرـئـهـ اـدـنـ آـدـامـ اـوـچـونـ،ـ قـانـونـ بـوـدـرـ.ـ آـمـاـ اـگـرـ نـذـرـئـهـ یـهـ مـرـبـوـطـ اـولـانـ نـذـرـدـنـ عـلـاـوـهـ بـشـرـ شـیـ دـهـ نـذـرـ اـتـمـشـ اـولـساـ،ـ اـگـرـ گـوجـوـ چـاتـیرـ،ـ نـذـرـ اـتـدـیـئـنـیـ نـذـرـهـ تـقـدـیـمـنـدـنـ عـلـاـوـهـ تـقـدـیـمـ اـدـ بـلـرـ.ـ»

کاهنلرئن خیئر-دعاسی

^{۲۲} سونرا رب موسایا ددی: ^{۲۳} «هـارـونـ وـ اوـغـولـلـارـ اـلـهـ دـانـیـشـیـبـ اـوـنـلـارـاـ دـهـ:ـ اـئـرـایـلـ اوـلـادـلـارـینـاـ بـلـهـ بـرـکـتـ وـرـئـنـ.ـ اـوـنـلـارـاـ بـلـهـ دـیـشـ:ـ ^{۲۴} «رب سئزه بركت ورئب، سئزی قوروسون؛

^{۲۵} رب اوز نورلو اوزونو سئزه ساچسین.

سئزه عنایت گورسدیشن؛

^{۲۶} رب اوزونو سئزه طرف چوئرسن، سئزه باریش ورسئن.»

^{۲۷} بـلـهـ جـهـ کـاهـنـلـرـ مـنـمـ آـدـیـمـلـاـ اـئـرـایـلـ اوـلـادـلـارـینـاـ بـرـکـتـ وـرـسـئـلـرـ،ـ منـ دـهـ اـوـنـلـارـ بـرـکـتـ وـرـهـ جـیـمـ»

رهبرلرئن تقدیملری

موسـاـ خـیـمـهـ نـیـ قـورـوـبـ قـورـتـارـانـداـ،ـ اـوـنـوـ وـ بـوـتـونـ آـوـدـانـلـیـعـیـنـیـ مـسـحـ وـ تـقـدـیـسـ اـتـدـیـ،ـ قـورـبـانـگـاهـ وـ بـوـتـونـ آـوـدـانـلـیـعـیـنـیـ

^{۱۶} اـفـزـوـنـوـ رـبـهـ وـقـفـ اـتـدـیـیـ بـوـتـونـ گـوـنـلـرـدـهـ مـیـئـتـهـ یـاـخـینـلـاشـمـاسـیـنـ. ^{۱۷} آـتـاسـیـ وـ آـنـاسـیـ،ـ قـارـدـاشـیـ وـ بـاجـیـسـیـ اـوـلـسـهـ،ـ اـوـنـلـارـاـ گـئـرـهـ اـفـزـوـنـوـ نـجـئـسـ اـتـمـهـسـنـ؛ـ چـونـکـیـ اـفـزـوـنـوـ تـارـیـاـ وـقـفـ اـتـدـیـیـ اـوـنـوـ باـشـینـدـادـیـرـ. ^{۱۸} نـذـرـیـ اـوـلـدـوـغـوـ بـوـتـونـ مـوـذـنـهـ اوـ،ـ رـبـهـ وـقـفـ اـدـلـیـبـ. ^{۱۹} آـمـاـ اـگـرـ یـانـینـدـاـ بـثـرـ قـلـقـائـنـ اـوـلـسـهـ وـ نـذـرـتـنـشـ سـاـچـینـیـ نـجـسـ اـتـسـهـ،ـ اـوـنـداـ تـمـئـزـ اـوـلـدـوـغـوـ گـوـنـ باـشـینـیـ قـیرـخـدـیـرـسـیـنـ؛ـ اـوـنـوـ يـدـئـجـیـ گـوـنـ قـیرـخـدـیـرـسـیـنـ. ^{۲۰} سـکـنـتـنـجـیـ گـوـنـ حـوـضـورـ چـادـیرـینـنـ گـتـرـشـنـدـهـ کـاهـنـهـ اـنـکـیـ قـوـمـوـرـ قـوـزوـ وـ یـاـ اـنـکـیـ گـوـرـیـچـنـ گـتـرـشـنـ. ^{۲۱} کـاهـنـ بـثـرـنـیـ گـوـنـهـ قـورـبـانـیـ وـ اوـ بـثـرـنـیـ یـانـدـیـرـمـاـ قـورـبـانـیـ تـقـدـیـمـ اـتـسـنـ کـیـ،ـ مـیـشـ اـوـچـونـ باـتـدـیـغـیـ گـوـنـاهـیـ کـفـارـهـ اـوـلـسـونـ. هـمـئـنـ گـوـنـ تـزـهـدـنـ باـشـینـیـ تـقـدـیـسـ اـتـسـنـ. ^{۲۲} نـذـرـهـ کـثـمـیـ گـوـنـلـرـنـیـ رـبـهـ وـقـفـ اـتـسـنـ وـ تـقـصـرـ قـورـبـانـیـ اـوـلـارـاقـ بـثـرـائـلـنـکـ اـرـکـ کـ قـوـزوـ گـوـنـلـرـ یـاـجـاـقـ،ـ چـونـکـیـ نـذـرـلـئـیـ نـجـسـلـانـمـشـدـائـ. ^{۲۳}

^{۲۳} نـذـرـهـ یـهـ عـایـدـ اـولـانـ قـانـونـ بـوـدـورـ:ـ اـفـزـوـنـ وـقـفـ اـتـدـیـیـ مـوـذـنـ قـورـتـارـانـداـ،ـ قـورـبـانـیـ حـوـضـورـ چـادـیرـینـنـ گـتـرـشـنـهـ. ^{۲۴} اـورـادـاـ رـبـهـ بـوـ قـورـبـانـلـارـ تـقـدـیـمـ اـتـسـنـ:ـ یـانـدـیـرـمـاـ قـورـبـانـیـ اـولـانـ بـثـرـائـلـنـکـ عـیـسـیـزـ بـثـرـ اـرـکـ کـ قـوـزوـ،ـ گـوـنـاهـ قـورـبـانـیـ اـولـانـ بـثـرـائـلـنـکـ عـیـسـیـزـ بـثـرـ دـئـشـیـ قـوـزوـ،ـ بـارـیـشـ قـورـبـانـیـ اـولـانـ عـیـسـیـزـ بـثـرـ قـوـجـ،ـ ^{۱۵} بـثـرـ سـبـدـ مـایـاسـیـزـ چـؤـرـکـ،ـ تـاخـیـلـ تـقـدـیـمـلـرـیـ کـیـ،ـ نـارـینـ اـوـنـدـانـ،ـ یـاـغـلاـ قـاتـیـلـمـیـشـ مـایـاسـیـزـ فـطـرـلـرـدـ،ـ وـ اـوـسـتـونـیـ یـاغـ سـوـرـتـوـلـمـوـشـ مـایـاسـیـزـ کـولـچـلـرـدـ عـبـارـتـدـائـ،ـ وـ مـایـعـ تـقـدـیـمـلـرـیـ. ^{۱۶} کـاهـنـ رـبـئـنـ حـوـضـورـوـنـدـاـ اـوـنـلـارـ تـقـدـیـمـ اـتـسـنـ وـ اـوـنـوـ گـوـنـاهـ قـورـبـانـیـ وـ یـانـدـیـرـمـاـ قـورـبـانـیـنـیـ گـتـرـشـنـ. ^{۱۷} مـایـاسـیـزـ فـطـرـ سـبـدـ اـئـلـهـ هـمـ دـهـ بـثـرـ قـوـچـوـ رـبـهـ بـارـیـشـ قـورـبـانـیـ کـثـمـیـ تـقـدـیـمـ اـتـسـنـ،ـ کـاهـنـ اـوـنـوـ تـاخـیـلـ تـقـدـیـمـیـ اـئـلـهـ مـایـعـ تـقـدـیـمـنـیـ دـهـ

قاتیلمیش نارین اونلا دولو اندی؛^{۱۴} بخور دولو اون شیکل آغیرلیغیندا بئر قیزیل قاب؛^{۱۵} ياندیرما قوربانی اولاراق بئر گامیش، بئر قوج، بئر ائڭىك إرىگك قوزو؛^{۱۶} گوناه قوربانی اولاراق بئر إرىگك كچى؛^{۱۷} باریش قوربانی اولاراق ائكىي اوکوز، بش قوج، بش إرىگك كچى، بئر ائڭىك بش إرىگك قوزو. عەمنىدادب اوغلۇ تەخشۈنۈن گىتىردىيى تقدىملىر بونلار اندى.

^{۱۸} ائكىنجى گون يئىكار رهبرى صوعار اوغلۇ نېتەيل تقدىملىنى گىتىرىدى. ^{۱۹} اونون تقدىملىرى بونلار اندى: بئر گوموش سىنى كى، موقدس مکانىن شىكىلتنە گۈرە يوز اوتوز شىكىل آغیرلیغیندا اندى، يەمىش شىكىل لەك بئر گوموش لېينچە؛ بونلارين ائكىسى ده تاخىل تقدىمى اولاراق ياغلا قاتىلمىش نارين اونلا دولو اندى؛^{۲۰} بخور دولو اون شىكىل آغیرلیغیندا بئر قیزیل قاب؛^{۲۱} ياندیرما قوربانى اولاراق بئر گامیش، بئر قوج، بئر ائڭىك بش إرىگك قوزو؛^{۲۲} گوناه قوربانى اولاراق بش إرىگك كچى؛^{۲۳} باریش قوربانى اولاراق ائكىي اوکوز، بش قوج، بش إرىگك كچى، بئر ائڭىك بش إرىگك قوزو. صوعار اوغلۇ نېتەيل گىتىردىيى تقدىملىرى بونلار اندى. ^{۲۴} اوجونجو گون زېبولنلولارين رهبرى خىلون اوغلۇ إشآپ تقدىملىنى گىتىرىدى. ^{۲۵} اونون تقدىملىرى بونلار اندى: بئر گوموش سىنى كى، موقدس مکانىن شىكىلتنە گۈرە يوز اوتوز شىكىل آغیرلیغیندا اندى، يەمىش شىكىل لەك بئر گوموش لېينچە؛ بونلارين ائكىسى ده تاخىل تقدىمى اولاراق ياغلا قاتىلمىش نارين اونلا دولو اندى. ^{۲۶} بخور دولو اون شىكىل آغیرلیغیندا بئر قیزیل قاب؛^{۲۷} ياندیرما قوربانى اولاراق بئر گامیش، بئر

دا مىح و تقدىس اتدى. ^۲ سونرا اىسرايىل رهبرلىرى كى، آتالارينىن او أهلى اىدىلر، تقدىم گىتىردىلر. (اونلار قېتلەرئن رهبرلىرى اىدىلر، هەمن آدامالار كى، سىياهى يالىنان خالقا نظارت ادئردىلر.) ^۳ رىته تقدىم اولاراق اوستو اۇرتولۇ آلتى عارابا و اون ائكىي اوکوز گىتىردىلر؛ هەر ائكىي رهبر اوچون بئر عارابا و هەر رهبر اوچون بئر اوکوز. بو تقدىملىرى خىيمەنچىن قاباغىندا تقدىم اتدىلر. ^۴ او واخت رب موسا ائلە دانىشىپ اونا ددى: ^۵ «اونلارى بو آدامالاردان گۆتۈر كى، حوضور چادىرىنداكى خىلدەتىدە اشىلەتلىسىن. اونلارى لاۋئىلىرە، هەر بىرئىش وظىفەسىنە گۈرە ور.»

^۶ موسا عارابالارى و اوکوزلىرى گۆتۈرۈپ، لاۋئىلىرە وردى. ^۷ گىرسونلولارا وظىفەلرئەن گۈرە ائكىي عارابا و دۈرد اوکوز وردى، ^۸ مېراپانلىرە دە وظىفەلرئەن گۈرە دۈرد عارابا و سەڭئر اوکوز وردى. اونلارين ھامىسى كاھىن ھارون اوغلۇ ائتمارىن نظارتى آتىندا اندى. ^۹ لاڭىن قوحاتلى لارا بئر شى ورمەدى، چونكى اونلارين وظىفەسى موقدس اشىلارى چىنلىرىندا داشىمماق اىدى.

^{۱۰} قوربانىگا مىح ادىلندە، رهبرلر اونون تقدىسى اوچون تقدىملىرنى گىتىرىپ، قوربانگاهين قاباغىندا تقدىم اتدىلر. ^{۱۱} سونرا رب موسا يا ددى: «قوربانگاهين تقدىسى اوچون ھەر گون بئر رهبر تقدىمىتىنى گىتىرىشىن.» ^{۱۲} بىرئىنجى گون تقدىمى گىتىرن يەھودا قېتلەستىنەن عەمنىدادب اوغلۇ تەخشۈن اولدو. ^{۱۳} اونون تقدىملىرى بونلار اندى: بئر گوموش سىنى كى، موقدس مکانىن شىكىلتنە گۈرە يوز اوتوز شىكىل * آغیرلیغیندا اندى، يەمىش شىكىل لەك * بئر گوموش لېينچە؛ بونلارين ائكىسى ده تاخىل تقدىمى اولاراق ياغلا

۴۲ آلتینچی گون جادلی لارین رهبری دعوال اوغلو إلياسف تقدیمثرنی گشتردی.
۴۳ اونون تقدیمیری بونلار اندی: بئر گوموش سئنی کی، موقدس مکانین شیکلشنه گؤره يوز اوتوز شیکل آغیرلیغیندا اندی، يتمش شیکل لشک بئر گوموش لینچە؛ بونلارین ائكىسى ده تاخيل تقدیمی اولاراق ياغلا قاتیلمیش نارین اونلا دولو اندی؛^{۴۴} بوخور دولو اون شیکل آغیرلیغیندا بئر قیزیل قاب؛^{۴۵} ياندیرما قوربانی اولاراق بئر گامیش، بئر قوج، بئر ائلشک بئر ارگك قوزو؛^{۴۶} گوناه قوربانی اولاراق بئر ارگك كچى؛^{۴۷} باريش قوربانی اولاراق ائكى اۋکوز، بش قوج، بش ارگك كچى، بئر ائلشک بئر ارگك قوزو.
دعوال اوغلو إلياسفین گشتردی تقدیمیر بونلار اندی.

۴۸ يېئنجى گون افرايىتملى لرئن رهبری عمئهود اوغلو إلشاماع تقدیمیرنی گشتردی.
۴۹ اونون تقدیمیری بونلار اندی: بئر گوموش سئنی کی، موقدس مکانین شیکلشنه گؤره يوز اوتوز شیکل آغیرلیغیندا اندی، يتمش شیکل لشک بئر گوموش لینچە؛ بونلارین ائكىسى ده تاخيل تقدیمی اولاراق ياغلا قاتیلمیش نارین اونلا دولو اندی؛^{۵۰} بوخور دولو اون شیکل آغیرلیغیندا بئر قیزیل قاب؛^{۵۱} ياندیرما قوربانی اولاراق بئر گامیش، بئر قوج، بئر ائلشک بئر ارگك قوزو؛^{۵۲} گوناه قوربانی اولاراق بئر ارگك كچى؛^{۵۳} باريش قوربانی اولاراق ائكى اۋکوز، بش قوج، بش ارگك كچى، بئر ائلشک بئر ارگك قوزو.
عمئهود اوغلو إلشاماعين گشتردی تقدیمیر بونلار اندی.

۵۴ سگئرئنجى گون مىسەللى لرئن رهبرى پۇھصور اوغلو گىملى إل تقدیمیرنی گشتردی.
۵۵ اونون تقدیمیری بونلار اندی: بئر گوموش سئنی کی، موقدس مکانین شیکلشنه گؤره يوز اوتوز شیکل آغیرلیغیندا اندی، يتمش

قوچ، بئر ائلشک بئر ارگك قوزو؛^{۲۸} گوناه قوربانی اولاراق بئر ارگك كچى؛^{۲۹} باريش قوربانی اولاراق ائكى اۋکوز، بش قوج، بش ارگك كچى، بئر ائلشک بئر ارگك قوزو. خلون اوغلو ئاتاين گشتردی تقدیمیر بونلار اندی.

۳۰ دۈردونجو گون رعوبىشنى لرئن رهبرى شىدە اور اوغلو إلتصور تقدیمیرنی گشتردی.
۳۱ اونون تقدیمیری بونلار اندی: بئر گوموش سئنی کی، موقدس مکانین شیکلشنه گؤره يوز اوتوز شیکل آغیرلیغیندا اندی، يتمش شیکل لشک بئر گوموش لینچە؛ بونلارین ائكىسى ده تاخيل تقدیمی اولاراق ياغلا قاتیلمیش نارین اونلا دولو اندی؛^{۳۲} بوخور دولو اون شیکل آغیرلیغیندا بئر قیزیل قاب؛^{۳۳} ياندیرما قوربانی اولاراق بئر گامیش، بئر قوج، بئر ائلشک بئر ارگك قوزو؛^{۳۴} گوناه قوربانی اولاراق بئر ارگك كچى؛^{۳۵} باريش قوربانی اولاراق ائكى اۋکوز، بش قوج، بش ارگك كچى، بئر ائلشک بئر ارگك قوزو.
شىدە اور اوغلو إلتصورون گشتردی تقدیمیر بونلار اندی.

۳۶ بىشنجى گون سەمعونلولارين رهبرى صورئىددى اوغلو شىلومئىل تقدیمیرنی گشتردی.
۳۷ اونون تقدیمیری بونلار اندی: بئر گوموش سئنی کی، موقدس مکانین شیکلشنه گؤره يوز اوتوز شیکل آغیرلیغیندا بئر گوموش لینچە؛ بونلارين ائكىسى ده تاخيل تقدیمی اولاراق ياغلا قاتیلمیش نارین اونلا دولو اندی؛^{۳۸} بوخور دولو اون شیکل آغیرلیغیندا بئر قیزیل قاب؛^{۳۹} ياندیرما قوربانی اولاراق بئر گامیش، بش قوج، بش ائلشک بئر ارگك قوزو؛^{۴۰} گوناه قوربانی اولاراق بئر ارگك كچى؛^{۴۱} باريش قوربانی اولاراق ائكى اۋکوز، بش قوج، بش ارگك كچى، بئر ائلشک بئر ارگك قوزو.
صورئىددى اوغلو شىلومئىل گشتردی تقدیمیر بونلار اندى.

قوچ، بئر ائلشىك بئر ارگك قوزو؛^{۷۰} گوناه قوربانى اولاراق بئر ارگك كچى؛^{۷۱} بارىش قوربانى اولاراق ائتكى اوکوز، بش قوچ، بش ارگك كچى، بئر ائلشىك بئر ارگك قوزو. عَمَّشَدَىٰ اوغلو أخْيَرِرْئَنْ گَتْرَدَىٰ تَقْدِيمَلَرْ بونلار ائدى.

^{۷۲} اون بىرئنجى گون آشىلى لرئن رهبرى عوکران اوغلو پىگىعى إل تقدىملەرنى گىتىرى. ^{۷۳} اونون تقدىملەرى بونلار ائدى: بئر گوموش سئىنى كى، موقىسى مکانىنىن شىكىلتنە گۇرە يوز اوتوز شىكىل آغىرلىغىندا ائدى، يەمىش شىكىل لىشك بئر گوموش لىينچە؛ بونلارين ائكىسى ده تاخىل تقدىمى اولاراق ياغلا قاتىlimish نارين اونلا دولو ائدى؛^{۷۴} بوخور دولو اون شىكىل آغىرلىغىندا بئر قىزىل قاب؛^{۷۵} ياندىرما قوربانى اولاراق بئر گامىش، بئر قوچ، بئر ائلشىك بئر ارگك قوزو؛^{۷۶} گوناه قوربانى اولاراق ائتكى اوکوز، بش قوچ، بش ارگك كچى، بئر ائلشىك بئر ارگك قوزو. عوکران اوغلو پىگىعى لىثن گىتىرى تقدىملەر بونلار ائدى.

^{۷۷} اون ائكىنجى گون نېفتالى لرئن رهبرى عىننان اوغلو أخْيَرَشْ تَقْدِيمَلَرْ ئَنْ گَتْرَدَىٰ. ^{۷۹} اونون تقدىملەرى بونلار ائدى: بئر گوموش سئىنى كى، موقىسى مکانىنىن شىكىلتنە گۇرە يوز اوتوز شىكىل آغىرلىغىندا ائدى، يەمىش شىكىل لىشك بئر گوموش لىينچە؛ بونلارين ائكىسى ده تاخىل تقدىمى اولاراق ياغلا قاتىlimish نارين اونلا دولو ائدى؛^{۸۰} بوخور دولو اون شىكىل آغىرلىغىندا بئر قىزىل قاب؛^{۸۱} ياندىرما قوربانى اولاراق بئر گامىش، بئر قوچ، بئر ائلشىك بئر ارگك قوزو؛^{۸۲} گوناه قوربانى اولاراق ائتكى اوکوز، بش قوچ، بش ارگك كچى، بئر ائلشىك بئر ارگك قوزو. عىننان اوغلو أخْيَرَشْ گَتْرَدَىٰ تَقْدِيمَلَرْ بونلار ائدى.

شىكىل لىشك بئر گوموش لىينچە؛ بونلارين ائكىسى ده تاخىل تقدىمى اولاراق ياغلا قاتىlimish نارين اونلا دولو ائدى؛^{۸۴} بوخور دولو اون شىكىل آغىرلىغىندا بئر قىزىل قاب؛^{۸۵} ياندىرما قوربانى اولاراق بئر گامىش، بئر قوچ، بئر ائلشىك بئر ارگك قوزو؛^{۸۶} گوناه قوربانى اولاراق بئر ارگك كچى؛^{۸۷} بارىش قوربانى اولاراق ائتكى اوکوز، بش قوچ، بش ارگك كچى، بئر ائلشىك بئر ارگك قوزو. پىدھصور اوغلو گُملى لىثن گىتىرى تقدىملەر بونلار ائدى.

^{۸۰} دوڭۇزونجو گون بىنامىتلى لرئن رهبرى گىندىعونى اوغلو آبىدان تقدىملەرنى گىتىرى. ^{۸۱} اونون تقدىملەرى بونلار ائدى: بئر گوموش سئىنى كى، موقىسى مکانىنىن شىكىلتنە گۇرە يوز اوتوز شىكىل آغىرلىغىندا ائدى، يەمىش شىكىل لىشك بئر گوموش لىينچە؛ بونلارين ائكىسى ده تاخىل تقدىمى اولاراق ياغلا قاتىlimish نارين اونلا دولو ائدى؛^{۸۲} بوخور دولو اون شىكىل آغىرلىغىندا بئر قىزىل قاب؛^{۸۳} ياندىرما قوربانى اولاراق بئر گامىش، بئر قوچ، بئر ائلشىك بئر ارگك قوزو؛^{۸۴} گوناه قوربانى اولاراق بئر ارگك كچى؛^{۸۵} بارىش قوربانى اولاراق ائتكى اوکوز، بش قوچ، بش ارگك كچى، بئر ائلشىك بئر ارگك قوزو. گىندىعونى اوغلو آبىدانين گىتىرى تقدىملەر بونلار ائدى.

^{۸۶} اونونجو گون دانلى لارين رهبرى عَمَّشَدَىٰ اوغلو أخْيَرَشْ تَقْدِيمَلَرْ ئَنْ گَتْرَدَىٰ. ^{۸۷} اونون تقدىملەرى بونلار ائدى: بئر گوموش سئىنى كى، موقىسى مکانىنىن شىكىلتنە گۇرە يوز اوتوز شىكىل آغىرلىغىندا ائدى، يەمىش شىكىل لىشك بئر گوموش لىينچە؛ بونلارين ائكىسى ده تاخىل تقدىمى اولاراق ياغلا قاتىlimish نارين اونلا دولو ائدى؛^{۸۸} بوخور دولو اون شىكىل آغىرلىغىندا بئر قىزىل قاب؛^{۸۹} ياندىرما قوربانى اولاراق بئر گامىش، بئر

”چیراقلارى پېلشىئردىئىن زامان، يىدى چيراق، چيراقدانين قاباغىنى ائشيقلاندىراجاچ.“^{۸۴}
 ۳ هارون بله اتدى؛ رېئن موسىا امر اتدىئى كىمئى چيراقلارى چيراقدانين قاباغىنىدا پېلشىئردى. ^{۸۵} چيراقدان قىزىيلدان بله دوزدەئىملىشىدى: آلتىغىندان گول تصوئىرلەنە قدر ياستىلانمىش قىزىيلدان حاضيرلەنمىشىدى. او، چيراقدانى رېئن موسىا گۈرسىتىئى نومونىيە گۈرە دوزلەتدى.

لاۋەلى لرئن تعىئن ادئلمەسى

۵ گەنھىن رب موسا ائلە دانىشىب اونا ددى: ^{۸۶} «ائسرايىل اۇولادلارينىن آراسىيندان لاۋەلى لرى گۈتور و اونلارى تەھەرات. ۷ اونلارى تەھەراتكى اتمك اوچون بله ات: تمىزلەمە سوپۇنۇ اوستىلرئەن سَب. قوى بىدنلرئەنەكى بىتون توكلرى قىرخىب بالتارلارىنى يوسونلار. بله جە، تمىز اولارار. ۸ او زامان بىئر گامىش گۈتورسونلار ھم دە اونون تاخىل تقدىمى ائلە بېرلەتكەدە كى، ياغلا قاتىلىميش نارىن اوندور. سەن دە گوناه قوربانى اولاراق داها بىئر گامىش گۈتور. ^{۸۷} لاۋەلى لرى حوضۇر چادىرىپىنن قاباغىنا گىتىر. ائسرايىل اۇولادلارينىن بىتون جاماعتىنى دا بىئر يېغ. ۱۰ لاۋەلى لرى رېئن حوضۇرۇنا گىتىر؛ و ائسرايىل اۇولادلارى اللرئىنى اونلارين اوسىتۇنە قويىسونلار. ۱۱ هارون يەلتەم تقدىمى اولاراق ائسرايىل اۇولادلارينىن آراسىيندان لاۋەلى لرى رېئن قاباغىنا گىتىرەجك كى، رېئە خەندىت اتسىتلر. ۱۲ لاۋەلى لر اللرئىنى گامىشلارين باشلارينا قويىسونلار؛ سونرا بىئرئىنى گوناه قوربانى و او بىئرئىنى دە ياندىرىمما قوربانى اولاراق رېئە تقدىم ات كى، لاۋەلى لر اوچون كەفâرە اتسىتلر. ^{۸۸} ۱۳ لاۋەلى لرى هارونلا

قوربانىگا مىح ادئلەنە ئىسرايىل رەھبرلەرىنىن اونون وقفى اوچون گىتىرىدى تقدىملەر بۇنلاردى: اون ائكى گوموش سئىنى، اون ائكى گوموش لېنچە، اون ائكى قىزىيل قاب؛ ^{۸۹} هر گوموش سىئىشىن آغىرلىغى يوز اوتوز شىكلەنە و هر لېنچەنىن آغىرلىغى يەممىش شىكلەنە ئىدى؛ بىتون گوموش قابلادارىن آغىرلىغى موقدىس مکائين شىكىلئەنە گۈرە ائكى مەن دۇرد يوز شىكلەنە ئىدى؛ ^{۹۰} بۇخورلا دولو اون ائكى قىزىيل قابدان هر بىئىشىن آغىرلىغى موقدىس مکائين شىكىلئەنە گۈرە اون شىكلەنە ئىدى. بله جە، قابلادارداكى بىتون قىزىيلين آغىرلىغى يوز ائىشىرمى شىكلەنە ئىدى؛ ^{۹۱} ياندىرما قوربانى اولاراق، مال-حىوانلارдан گامىشلارين جىمى اون ائكى، بىتون قوچلارين جىمى اون ائكى، بىر ائلەتكەن ئەركەن قوزلارين جىمى اون ائكى، بىر ئەركەن تاخىل تقدىملەر ئىلە بېرلەتكەدە اون ائكى، و گوناه قوربانى اولاراق كېچىلرئىن جىمى اون ائكى ئىدى؛ ^{۹۲} بارىش قوربانى اوچون اۆكۈزلەن جىمى ائىشىرمى دۇرد گامىش، آلتىميش قوج، آلتىميش ئەركەن كېچى، بىر ئەركەن آلتىميش ئەركەن قوزو. قوربانىگا مىح ادئلەنە سونرا اونون وقفى اوچون ورئان تقدىملەر بۇنلار ئىدى.

موسىا رب موسا ائلە دانىشىماق اوچون حوضۇر چادىرىپىن ئەتكەن زامان، شەhadat ساندىغىنەن اوسىتۇنەدە اولان كەفâرە قاباپغىندان رېئن سىئىنى اشتىدى كى، ائكى گەرۋىپون آراسىيندان اونا خەنطاب ادئردى. بله جە رب موسا ائلە دانىشىدى.

چيراقدان

سونرا رب موسا ائلە دانىشىب اونا ددى: ^{۹۳} «هارونلا دانىشىب اونا بله دە:

آلتيندا خىدەتلىرىنى يېئىنە يېئىنە ئىشىشىنلەر؛ رب موسايىلا لاوئلى لر حاقيىندا نە امر اتىشىدى، الە دە اتىئەر.

٢٣ رب موسا ائلە دانىشىب اونا ددى: «^٤ بو قانون لاوئلى لرە عايىددىر. ائىئرمى بىش ياش و اوندان يوخارى اولانلار حوضور چادىرىينىن ايشىنى گۈرمك اوچۇن خىدەتمەتى گىرسىنلەر. ٢٥ لاكىن آلى ياشا چاتاندا گۈرددوكلەرى خىدەتلىرىنى دايياندیرىپ داها اشىلمەستىنلەر. ٢٦ حوضور چادىرىيندا اۆز وظىفەلرئىنى يېئىنە يېئىن قارداشلارىنى كۆمك ادە بىتلەر، لاكتەن اۋازلىرى خىدەمت اتىمەستىنلەر. لاوئلى لرئەن وظىفەلرئىنى بله قايدا ياسال»

پاسخا بايرامىينىن كچىرئەممىسى

٩ ائسرايىل اۋولا دلارى مئىصىر تورپاغىيندان چىخىدىقدان سونرا، ائىئنجى ائلئىن بىئىنچىجى آيىندا، رب سئنا صحراسىندا موسا ائلە دانىشىب اونا ددى: ٢ ائسرايىل اۋولا دلارى پاسخا بايرامىنى تعىين اولۇنۇمۇش واختىدا توتسونلا. ٣ اونو آيىن اون دۈردونجۇ گونوندە، آخشامچاغى، تعىين اولۇنۇمۇش واختىدا توتون؛ اونۇ بوتون قايدالارينا و حۆكمىلرئىنە گۈرە ساخلالىيin. ٤ بله جە موسا ائسرايىل اۋولا دلارىنى امر اتدى كى، پاسخا بايرامىنى كچىرتىشىنلەر. ٥ اونلار بىئىنچىجى آيىن اون دۈردونجۇ گونوندە، آخشامچاغى پاسخا بايرامىنى سئنا صحراسىندا توتدولار. ائسرايىل اۋولا دلارى رېئن موسايىا امر اتىئىيى هەرىشى يېئىنە يېئىنە ئىتىردىلەر. ٦ آما مېيىتتە توخۇننان نجىئى آداملا رار اتىئەر كى، او گون پاسخا بايرامىنى كچىرە بىلەمە دىلەر. اونا گۈرە دە، او گون بو آداملا رار موسا و هارونون يانىنىڭ كىلە ئە دىلەر: «گىرچى ئۈلۈھە گۈرە بىز نجىشىشكى، آما نە اوچۇن بىز آيرى ائسرايىل اۋولا دلارى كىمى، تعىين اولۇنۇمۇش واختىدا رېئق قوربان تقدىن

اوغلۇلارينىن قاباگىندا دايياندیر، الە كى، اونلارى ربە بىلەتتەمە تقدىمەتى اولاراق وقف ادەسەن.

١٤ لاوئلى لرى او بىرى ائسرايىل اۋولا دلارى آراسىندا بله جە آيىر كى، لاوئلى لر مىنە اولىسون. ١٥ بوندان سونرا لاوئلى لر حوضور چادىرىينىن خىدەتمەتى اوچۇن گەدە بىتلەر. آنچاق سىن اونلارى تمىز ادېب بىلەتتەمە تقدىمەتى اولاراق وقف اتىمەلى سىن. ١٦ چونكى ائسرايىل اۋولا دلارى آراسىندا اونلار كامىنلە منه ورئىش؛ بىطش ائلک دوغۇدوغو عوضىئە، يعنى ائسرايىللى آروادالارين دوغۇدوغو بوتون ائلک اوغلانلارىنىن عوضىئە اونلارى اۆزۈمە كۇتۇرموشىم. ١٧ چونكى ائسرايىل اۋولا دلارى آراسىندا ائلک دوغۇلان بوتون اوغلانلار و بوتون حىيان بالالارى منىمىدەر؛ مئىصىر دىيارىندا بوتون ائلک اوغلانلارى محو اتىدىئىم گون، اونلارى اۆزۈمە تقدىش اتدىم. ١٨ اما ائسرايىل اۋولا دلارى آراسىندا بوتون ائلک اوغلانلارىنى يېئىنە لاوئلى لرلى گۇتۇرموشىم. ١٩ ائسرايىل اۋولا دلارى آراسىندا لاوئلى لرى هارونا و اوغلۇلارىنىن هەدىيە ورئىشىم كى، حوضور چادىرىندا ائسرايىل اۋولا دلارى اوچۇن خىدەتمەتى يېئىنە يېئىنە، اونلار اوچۇن كىفارەتىشىلەر و بله جە موقىدەس مکانا ياخىنلاشان ائسرايىللەرلى لرى بىلايا دوشىكىن حىفظ ئىشىنلەر».

٢٠ موسا ائلە هارون و بوتون ائسرايىل جاماعاتى لاوئلى لرە بله اتىئەرلەر؛ ائسرايىل اۋولا دلارى رېئن لاوئلى لر حاقيىندا موسايىا امر اتىئىيى هەرىشى يېئىنە يېئىنە ئە دە اۋازلىرىنى گوناھدان تمىز ادېب پالتالارىنى يودولار. هارون اونلارى رېئن حوضوروندا بىلەتتەمە تقدىمەتى اولاراق وقف اتدى. اونلار اوچۇن كىفارە دە اتدى كى، تمىز اولىسونلار. ٢٢ اوندان سونرا لاوئلى لر كىتەئەر كى، حوضور چادىرىندا هارونلا اوغلۇلارىنىن نظاراتى

ده دوشرگه سالارديلار. نه قدر کي، بولود خيمه‌شن اوستونده قالاردي، اونلار دا دوشرگه سالديقلاري يerde قالارديلار.

^{۱۹} بولود اوزون مودت خيمه‌شن اوستونده دياناندا دا ائسراييل اوولا دلاري رېئن دىئينى ساخلايارديلار و يولا دوشمزدئلر. ^{۲۰} اگر بعض بولود خيمه‌شن اوستونده بېر نچە گون قالاردي؛ اونلار دا رېئن امرئه گۈرە دوشرگه سالديقلاري يerde قالارديلار. سونرا گىنه رېئن امرئه گۈرە يولا دوشمزدئلر. ^{۲۱} بعض ده بولود آخشامدان سحره قدر دياناردي؛ سحر بولود قالخidiقىدا يولا دوشمزدئلر. ائستر گىچە، ائستر گوندوز، بولود قالخidiقىدا يولا دوشمزدئلر. ^{۲۲} ائستر اىكى گون اولسون، ائستر بېر آى، يا دا بېر اىل، بولود خيمه اوستونده ديانىب قالاندا، ائسراييل اوولا دلاري دوشرگه سالديقلاري يerde قاليب يولا دوشمزدئلر. لاکىن قالخان زامان يولا دوشمزدئلر. ^{۲۳} رېئن امرئه گۈرە دوشرگه سالارديلار و رېئن امرئه گۈرە ده يولا دوشمزدئلر. اونلار رېئن دىئينى موساييا امر اندىئى كىمى ساخلايارديلار.

اىكى گوموش گەھناي

سونرا رب موسا ائله دانيشىپ
اونا بىلە ددى: ^۲ «اۋۇزونە

ياستىلانىمىش گوموشدن اىكى گەھناي دوزىلت. بونلارى، جاماعاتى چاغىرماق و دوشرگە دەكتىرىئىن يولا دوشىمەسى اوچون ائشلت. ^۳ اىكى گەھناي چالىنارسا، بوتون جاماعات سىئىن يانينا، حوضور چادىرىنىن گەڭىشىنە يېغىلىسىن. ^۴ اگر ئىك بىرى چالىنارسا، رەبىرلە، ائسراييلنىن طايغا باشچىلارى سىئىن يانينا يېغىلىسىنلار. ^۵ ائخطار ورن چالىنارسا، شرقى دوشرگە دەكتىرى يولا دوشىسونلار. ^۶ گىنه ده ائخطار ورن كىمى چالىنارسا، جنوبى دوشرگە دەكتىرى يولا دوشىسونلار. اونلاردىلار يېلا سالماق اوچون

اتىمەن محروم اولاق؟» ^۸ موسا اونلارا ددى: «دايانىن، گۈرۈم رب سىئىن بارەدە نه امر ادەجىك.»

^۹ رب موسا ائله دانىشىپ اونا ددى: «ائسراييل اوولا دلاري ائله دانىشىپ اونلارا دە: «اگر سىئىن و يا نىشانىزدىن بېر نفر مېيتە توخونب نجىس اولسا و يا اوزاق يولدا اولسا، گىنه ده رېئن پاسخا بايرامىنى توتا بېلر. ^{۱۱} ائكىنجى آيىن اون دۈردونجو گۇنو آخشامچاغى پاسخا بايرامىنى توتسونلار. پاسخا قوربانىنى مايسىز چۈرك و آجى گۈرۈتى ائله يىستانلار. ^{۱۲} اوندان صاباحا قدر هېچ نه قالماسىن و بېر سوموك بله قىريلماسىن. پاسخا يايىد اولان بوتون قانونلارى يېرئە يتىرىستانلار. ^{۱۳} آما كىم كى، پاكىر، اوزاق يولدا دا دىئل و پاسخانى كچىرتىش، او آدام اۋىز خالقى آراسىنidan قوولىسون، چونكى تىمىن اولونان واختىدا رېئن تقدىمئىنى كېتىرمەيش. او آدامىن گوناھى بويوندا قالار.

^{۱۴} اگر سىئىنلە ياشايان بېر ياد إللى رېئن پاسخا بايرامىنى كچىرتىسە، پاسخانى قايدالارينا و حۆكملىنى گۈرە بله كچىرتىش؛ هم ياد إللى اوچون، هم ده يىلى اهالى اوچون قايدا بېر اولسون.»

خيمه‌شن اوستونده كى بولود

(چىخ ۴۰-۳۴:۴۰)

^{۱۵} خيمه‌شن قورولدوغو گون بولود خيمه‌نى يعنى شهادت چادىرىنى بورو دو؛ آخشامدان سحره قدر خيمه‌شن اوستونده كى بولود او دا اوخشاپىرىدى. ^{۱۶} دايم بله اولدۇ؛ گوندوز بولود خيمه‌نى بورو يەردى، گىچە ده او دو گورونوشو. ^{۱۷} بولود چادىرىن اوستوندن قالخان زامان، ائسراييل اوولا دلاري دا كۈچردىلر؛ بولودون ديانانىيى يerde ده ائسراييل اوولا دلاري دوشرگە دەكتىرى يولا دوشىسونلار. ^{۱۸} اونلار رېئن امرئه گۈرە يولا دوشمزدئلر و رېئن امرئه گۈرە

اوغلۇ إئتصور رهبرلىك ادئردى. ^{۱۹} شەمعون قېيىلەسەننىن قوشۇنۇنا صورئىشىدai اوغلۇ شلۇمئىل رهبرلىك ادئردى. ^{۲۰} جاد قېيىلەسەننىن قوشۇنۇدا یعوال اوغلۇ إیلاساف رهبرلىك ادئردى. ^{۲۱} موقىداس اشىالارى داشىيان قوھاتلى لار يولا دوشىدول؛ اونلار او بىرئەلر گلنەجك خىمنى قورا دىيلار.

^{۲۲} افرايمىئن قوشۇن دستەلرى اۆز بايراقلارى آلتىندا يولا دوشىدول. بو قوشۇن ئەمئەود اوغلۇ إشاماع رهبرلىك ادئردى. ^{۲۳} مىسە قېيىلەسەننىن قوشۇنۇدا يەھصۈر اوغلۇ گىمىلى إل رهبرلىك ادئردى. ^{۲۴} بىنامىن قېيىلەسەننىن قوشۇنۇدا گىندۇعني اوغلۇ آبىدان رهبرلىك ادئردى.

^{۲۵} آما لاب آخرىدا دانىن قوشۇن دستەلرى اۆز بايراقلارى آلتىندا يولا دوشىدول. بو قوشۇن ئەمئەشىدai اوغلۇ آخىتىز رهبرلىك ادئردى. ^{۲۶} آشر قېيىلەسەننىن قوشۇنۇدا عوکران اوغلۇ پىكىلى، ^{۲۷} نەقたلى قېيىلەسەننىن قوشۇنۇدا عىيان اوغلۇ آخىتىز رهبرلىك ادئردى.

^{۲۸} ائسرايىتلەن قوشۇن دستەلرى بو نەظاماما يولا دوشىدول.

^{۲۹} موسا قايىن آتاسى مەندىيانلى ریعوال اوغلۇ خوبىبا ددى: «رىتىن "سېزە ورەجىم" دەنلىي يېرە يولا دوشۇرۇك؛ بىزئىملە گل، بىز سە ياخشىلىق ادھرئك. چونكى رب ائسرايىلە ياخشىلىق ادھرئىتە سۆز ورەب». ^{۳۰} لاكتىن حوبىاب اونا ددى: «گەدە بىئەلمەرم. من اۆز تورپايمىا و قوحوملارىمین يانىنا گەدەجىم». ^{۳۱} موسا ددى: «خاھىش ادئرم، بىزى ترک اتمە، چونكى صحرادا دوشىركە سالاجاچىمیز يېرلى سەن بىتىرسىن. سەن بىزە گۈز اولارسان. ^{۳۲} اگر بىزئىملە گەدەسەن، رىتىن بىزە ادھرئىتە ياخشىلىقى بىز دە سەنە ادھرئك».

^{۳۳} بىلەجە ائسرايىتلەن اۋۇلادلارى رىتىن داغىينىدان آيرىلىب، اوج گون يول گەتىئەر. رىتىن عەد ساندىيغى دا اوج گون اونلارىن

گىرك گەرنىي ائخطار ورن كىمى چالىنىسىن. ^۷ جاماعاتى يىغماق لازىم اولاندا چالىن، آنچاق ائخطار ورن كىمى چالمايىن.

^۸ بوندان علاوه، گەرنىيالارى هارون اوغوللارى اولان كاھىنلەر چالسىنلار. بۇ، نىسلەن-نىسلە سىزئىن اوچۇن ابىدى قايدا اولسۇن. ^۹ او زامان كى، تورپاگىنېزدا سىزە هوچوم گىتشىن دوشىنىن سىنلىكىنە جىنگە چىخىرسىنiz، گەرنىيالارى ائخطار ورن كىمى چالىن كى، تارىنېز رېتىن حوضوروندا خاطىرلەنەپ، دوشمنلەنەزىزدن خىلاص اولاسىنiz. ^{۱۰} شاد گۇنۇنۇزدە، تىيەن اولۇنان بايراملارىنېزدا، و آيلارىنېزىن بىرئىنجى گۇنۇنەدە، ياندىرما و بارىش قوربانلارىنېزى تقدىئم ادرگەن گەرنىي ائخطا، تارىنېزىن قاباگىندا بو سىزئىن اوچۇن بىر خاطىرە اولسۇن. تارىنېز رب، من».

ائسرايىتلەن اۋۇلادلارى سەنانى ترک ادھرلەر

^{۱۱} ائكتىنجى ائلشىن ائكتىنجى آيىندا، آيىن ائىئرەتلىكىنە گۇنۇنە شەhadat خىمەسەننىن اوستۇنندىن بولۇد چكىلدى. ^{۱۲} ائسرايىتلەن اۋۇلادلارى كۆچلەرەن گۈرە سەنا صحراسىنidan يولا دوشىدول. بولۇد پاران صحراسىندا دايىاندى.

^{۱۳} بىلەجە اونلار ائلک دەفە اولاراق، رېتىن موسا يىيا امر اتىئىي كىمى يولا دوشىدول.

^{۱۴} ھامىدان اوّل يەھودانىن قوشۇن دستەلرى اۆز بايراقلارى آلتىندا يولا دوشىدول. بو قوشۇن ئەمئەناداب اوغلۇ تەخشۈن رهبرلىك ادئردى.

^{۱۵} يەتكاكار قېيىلەسەننىن قوشۇنۇدا صوغار اوغلۇ يەتىل رهبرلىك ادئردى. ^{۱۶} زېبولون قېيىلەسەننىن قوشۇنۇدا خەلۇن اوغلۇ إثاب رهبرلىك ادئردى.

^{۱۷} سۇنرا خىمە سۆكولدو؛ و خىمەنى داشىيان گېشۇن و مەراپى اۋۇلادلارى يولا دوشىدول.

^{۱۸} رعوبىتىن قوشۇن دستەلرى اۆز بايراقلارى آلتىندا يولا دوشىدول. بو قوشۇن شىدەوار

هۆنگىدسته ائلە دئېردىلر. قازاندا قايىنادىب او ندان كۆك دو زىلدەتلىر. اونون دادى ياغلا پىشىرىلىمەش كۆكىلەر او خشايىرىدى.^۹ ماناً گچە دوشىركە او سۇنە دوشىن شىحلە بىراپ دوشىرىدى.

^{۱۰} موسا اشتىدى كى، خالق، هر عايىلە چادىرىينىن گىزىشىنە آغلاپىر؛ و رېئىن قضىمى چوخ آلوولاندى. موسا ناراضى ائدى.^{۱۱} اونا گۈرە رېھ ددى: «سن نە اوچون قولونلا بو قدر چىئىن رفتار ادھىرسىن؟ نە اوچون سىنن گۈزوندە لوطف تاپىماشام كى، بو خالقىن يو كونو مىتمۇ او سۇتومە قويىپسان؟^{۱۲} مىگر من بوتون بىر خالقا بويلى او لموشام؟ مىگر من بونلارى دوغوشام كى، دىئرسىن: «سۇد آمن او شاغى گۈزىرن دايىھ كىمى او نلارى قوجاغىندا او اولكى يە آپار كى، سىن او نون ورمە سىنى او نلارىين آتالارينا آند اىچىسىن؟^{۱۳} بوتون بو خالقا پىدئەتكە اوچون آتى من هارادان تاپىم؟ چونكى او نلار قاباگىمدا آغلاپىب دىئرلە: «بىزە آت ور، يېتىك». ^{۱۴} من بو خالقى تك باشىما داشىيا بىلمەرم، چونكى بو مىتم اوچون چوخ آغىرىدى.^{۱۵} بونا گۈرە دە اگر مىتملە بو جور رفتار ادھە جىكسىن، اگر گۈزوندە لوطف تاپىماشام، منى يوباتىمادان اۋلدور و قويىما كى، بىدېختىچە ئىشىمى كۈزۈم».

^{۱۶} رب موسا يا ددى: «منه خالق آراسىندا رەھبىر و مۇعىتىر سايدىيغىن ائسرايىتلە ئاسقالالاريندان يەممىش نەر بىر يېغىن. او نلارى حوضور چادىرىينا گىتەر و قوى سىننلە دور سونلار.^{۱۷} سونرا من إنتې، اورادا سىننلە دانىشا جاڭام. سىنە او لان روھدان گۇئۇرۇب او نلارا ورەجىم. او نلار دا خالقىن يو كونو سىننلە برابر چىكە جىكلەر، الله كى، بۇ يو كو تك باشىما داشىما ياجاقسان.^{۱۸} خالقا دە: «صاباح اوچون اۋىزلىرىنىڭ تقدىس ادئن، و آت يېھى جىكىستىز. چونكى آغلاپىشلارىنىزى رېھ

قا با غىندا گەدىرىدى كى، دئىچە جىكلەرى بىر او نلارا گۇرسىدىشىن.^{۱۹} دوشىركە سالدىقلارى يېدن يولا دوشىدوكلىرى واخت، رېئى بولودو گوندوز او نلارىين او سۇنە ائدى.

^{۲۰} ساندىق يولا دوشىنە موسا ددى: «يارب قالاخ!

قوى دوشىمنلىرىن داغىلىسىن، سىنە ئەفەت ادلار سىنەن حوضوروندان قاچىسىن».

^{۲۱} ساندىق دايياناندا بىلە ددى: «يارب، ائسرايىل طايفالارىينىن اون مىتلەر مىتلەئىن يانىنا قايتىت».

جاماعات شىكايەت ادئر

11 جاماعات چىكىتىسى سىخىتىدان رېھ شىكايەت اتدى. رب بونو اشتىدىنە قضىمى آلوولاندى. رېئىن اودو او نلارىين آراسىندا يانىدى و دوشىركە ئەنچىن اطرافالارىنى ياندىرىپ يوخ اتدى. ^{۲۲} جاماعات موسا يا فرياد اتدى. موسا رېھ يالواردى و اود سۇندۇ. ^{۲۳} بونا گۈرە او پېئىن آدى گۈزۈم، قويىلەدو، چونكى رېئىن اودو او نلارىين آراسىندا يانمىشىدى.

^{۲۴} خالقىن آراسىندا او لان آچاق ياد إللى لرئن طاما حللى ھۆسلىرى وار ائدى. ائسرايىتلە ئولو دادرى دا گىنە آغلاپىب دەتلىر: «كەم بىزە يىمك اوچون آت ورە جىك؟^{۲۵} مىتصىرەدە موفە پىدېتىمىز بالىقلارى، خىيارلارى، قوحونلارى، كاوارلارى، سوغانلارى، و ساريمىساقلارى ياديمىزا سالىرىق.^{۲۶} آماً ائنىدى ائشتا ھامىز گەدىب، يېھى يە مائادان باشقۇا هېچ بىر شى گۈزۈمۈرۈك».

^{۲۷} ماناً كېشىش تو خومۇ كىمى ائدى، رېگى دە قەطران رنگىتىنە ائدى. ^{۲۸} جاماعات دولانىب او نو يىغاردىلار و دېشىماندا دارتىپ، يَا دا

موسانین کۆمکچىسى ائدى، ددى: «آغام موسا، اونلارى قىدغۇن ات». ^{۲۹} آما موسا ددى: «منه گۈرە مىگر حىسودلۇق ادئرسىن؟ كاشكى ربىن بوتون خالقى يېغىرىپ اولايدى و رب اونلارا روحونو ورىيدى!» ^{۳۰} سۇنرا موسا و ئىسرايىل آغساقاللارى دوشىرگە يە قايىدىلار.

^{۳۱} رب بىش كولك اسدئرىدۇ و كولك دەنلىز طرفىندىن بىلدئىرچەن گىتىرىدى. كولك بىلدئىرچەنلىرى دوشىرگە نىن هەر طرفىندىن بىش گۇنلوك يول قدر اوزاقلىغا، پىرئن اوستوندىن ائتكى قولاج^{*} قدر اوجالىغا سالدى. ^{۳۲} بوتون او گون، او گىجه او گونون صاباھى جاماعات چىخىپ بىلدئىرچەنلىرى يىعىدى. لاب آز يىغان اون حومر يىعىدى. بىلدئىرچەنلىرى اۇزلىرى اوچون دوشىرگە نىن اطرافيينا سەدئلر. ^{۳۳} آما اتى حله دئشلىرى آراسىيندا چىئەمە مىشىدىن، ربىن قىبلى خالقىن ضىئىنە آلولۇاندى. رب اونلارا شىندىلى بىش بلا گۇنۇردى. ^{۳۴} بىلە جە او پىرئن آدى قىېرىوت-حاتاوا^{*} قويىلدو، چونكى طاماھىكار اولانلار اورادا باسىدىرىلىدى. ^{۳۵} جاماعات قىېرىوت-حاتاوادان خىصروتا كۈچچوب اورادا قالدى.

مريمئن جزالىنماسى

مرىمەلە هارون موسانين إولەتتىنى
كوشلو آرواددان اۋتىرى اونون
ضىئىنە دانىشىدىلار. چونكى موسا كوشلو بىش
آروادى آلمىشىدى. ^۲ اونلار دىئلر: «مىگر رب
فقط موسانين واسطەسى ائلە دانىشىدى؟ مىگر
بىزئەن واسطەمىزلىھ دە دانىشىمادى؟» و رب بونو
اشتىدى. ^۳ موسا بىر اوزونىھ ياشايان بوتون
آدامالارдан داھا باشى آشاغى بىش ائنسان ائدى.
 رب بىئىدن موسا، هارونا و مريمە
ددى: «اوچونۇز دە حوضۇر چادىرىينا گڭىن.»

اشتىدىرئىب دىئنلىز: كاشكى أتئمىز اولايدى!
مئصىزدە حالىمېز ياخشى ائدى. اونا گۈرە بىر سېزەت
سېزەت ورەجك، سېزەت دەت يېيە جىكىشتىز.
^{۱۹} نە بىش گون، نە ئىشكى گون، نە بىش گون،
نە اون گون، نە دە ئائىرمى گون، ^{۲۰} دوز بىش
آى، بورۇنۇزدان گىلە قدر، ائىرنەنە قدر
يېيە جىكىشتىز؛ چونكى آرانيزدا اولان زېئى رەد
اتدىزىز و اونون قاباغىندا آغاڭلابىپ دىئنلىز: نە
اوچون مئصىزدەن چىخىدىق؟» ^{۲۱} لاڭتەن موسا
ددى: «آراسىيندا اولو دوغوم بۇ خالقدا آلتى يوز
مئن پىياضا وار و سن بويوروسان: «من اونلارا
بىش آيليق يەك اوچون ات ورەجىم.» ^{۲۲} بوتون
قويوىن-كچى و مال-حىوان گىستىلسە دە، اونلار
مىگر دويار؟ دەنلىز بوتون بالىقلارى توتولسا
دا، اونلار مىگر دويار؟» ^{۲۳} رب موسا يىدى:
«مىگر ربىن الى قىسالىپ؟ ائندى گۈرە جىكسىن
ستە دەتكىلرئىم يېئىنە پىتشىز يَا بوخ.»

^{۲۴} بىلە جە موسا چېخىدى و ربىن سۈزلىرىنى
خالقا چاتدىرىدى. خالقىن آغساقاللاريندان
يىتمەش نفرى دە يىعىدى و چادىرىن اطرافيينا
داياندىرىدى. ^{۲۵} او واخت رب بولوددا اىندى
و موسا ائلە دانىشىدى. اونداكى روھدان
گۈئۈرۈپ، يىتمەش نفر آغساقاللارا وردى؛
اونلارين اوستونە روح تۈكۈن زامان پىغمېرىنىك
ادىئلر. آما بىش داھا اتمەدئلر.

^{۲۶} دوشىرگە دە ئىشكى آدام قالمىشىدى؛ بىرئىن
آدى إلداد و او بىرئىن ئىدى مىئاد ائدى.
اونلار يازىلەن يىتمەش نفر آراسىيندا اىدئلر،
لاڭتەن چادىرىن يانىينا گىتمەمەشىدلەر. روھ
اونلارين دا اوستونە دوشادو و اونلار
دوشىرگە دە پىغمېرىنىك اتدىلر. ^۷ بىش جاوان
قاچاراق موسا يىدا خېر ورئب، ددى: «إلداد
و مىئاد دوشىرگە دە پىغمېرىنىك اتدىلر.»
^{۲۸} نون اوغلو يوشۇ كى، جاوانلىغىنidan بىرى

گئمان اولکه سئیشن تفکششی

(تئتییه ۱-۱۹:۳۳-۳۴)

سونرا رب موسا ائله دانیشیب او ندا ددی: ^۲ «آداملار گئندر کی، ائسرایشل اؤولادلارینا وره جیشم گئمان تورپاغینى تجسسوس اتسئتلر، آتالارینىن هر قبئله سئندن بئر رهبر گئندر». ^۳ موسا ربىئن امرئەن گۈرە پاران صحراسىندا ان اونلارى گئندردى؛ هامىسى ائسرایشل اؤولادلارينىن باشچىلارى اندىلر. ^۴ آدلارى بونلار ائدى:

رۇعوبىئن قبئله سئندن زىگور اوغلو شەموعە؛ ^۵ شەممعون قبئله سئندن خورى اوغلو شاپاتقۇل؛ ^۶ يەھودا قبئله سئندن ېفوئە اوغلو كالىڭ؛ ^۷ يېشىكار قبئله سئندن يوسيئف اوغلو يېڭىگان؛ ^۸ افرايمىش قبئله سئندن نون اوغلو هوشىعە؛ ^۹ يېنبايئن قبئله سئندن رافو اوغلو پاطى؛ ^{۱۰} زېبۈلۈن قبئله سئندن سودى اوغلو گىدى؛ ^{۱۱} يوستىف قبئله سئندن، يعنى مېنىھ قبئله سئندن سوسى اوغلو گىدى؛ ^{۱۲} دان قبئله سئندن كەمللى اوغلو عەمى؛ ^{۱۳} آشىر قبئله سئندن مەتكايشل اوغلو سىتۇر؛ ^{۱۴} نەفتالى قبئله سئندن ووفسى اوغلو نەختى؛ ^{۱۵} جاد قبئله سئندن ماكى اوغلو گەۋاول. ^{۱۶} اولكەنلى تجسسوس اتمك اوچون موسانىن گئندردىئى آداملارين آدلارى بىلدەر؛ لاتىن موسا نون اوغلو هوشىعە يە يوشۇع آدىنى وردى. ^{۱۷} او زامان كى، موسا اونلارى گئمان تورپاغينى تجسسوس اتمك اوچون گئندردى، اونلارا بىلە ددى: «بو يولدان زېگەن گەدىن، سونرا داغلىغا چىخىن. ^{۱۸} اولكەنلى نېھەن نېھەن ئەلەنلەن ئەلەنلەن ئەلەنلەن ئەلەنلەن گئرۈن. گئرۈن اورادا ياشايان خالق گوجلودور يَا ضعئەف، آزدىر يَا چوخ؟ ^{۱۹} ياشادىقلارى

اوچو ده اورا ياكى ئەندىلر. ^۵ او زامان رب بولود دئرىھىئىنەن ئەندى و چادىرىين گەرئىشىنەن دوروب، هارونلا مريمىمى چاغايىرىدى؛ هر ائكىسى ائرەلى گەلدىلر. ^۶ رب اونلارا ددى: «ائندى سۆزلىرىمى اشىئەن؛ اگر آرانىزدا بئر پىغمىرى وار، من رب رۇيادا اوغا ئۆزۈمۈ بشىلدۈرەرم، يوخودا اونونلا دانىشىرام. ^۷ آما قولوم موسا ائله الله اتىمزم؛ او مىئم بوتون اونىمەن وفالى دىرى. ^۸ من اونونلا موغۇملا رالا يوخ، اوزىھىز اوز آچىق دانىشىرام و او ربىن شەكتىلىنى گۈرۈر. نە اوچون قولوم موسانىن ضىئەنە دانىشماقادان قورخەمادىيئىز؟ ^۹

^۹ رېئن قىضىي اونلارين ضىئەنە آلوولاندى و اورادان گەتىدى. ^{۱۰} لاكىن بولود چادىرىين اوستوندن چىكىلنىدە مريم جۈزاما ^{*} دوچار اولىب، قار كىمى آغامىشىدى. هارون مريمە باخدىيقدا گۈرۈدە كى، او جۈزاما توپلوب. ^{۱۱} هارون موسا يىدا: «اي آgam، يالواريرام كى، آخماقلىق و گوناه ائشلەدىيئىمئەن گۈرە بئزى بو گوناه اوچون تقىصىر كار سايما. ^{۱۲} قويما كى، اونون بىندى آنانين بىتتىنەن چىخىان اولو دوغولىمۇش اوشاغىين يارى چورومۇش بىندىنە بىنەھىئىن». ^{۱۳} موسا رېئ فرياد اۋەپ ددى: «يالواريرام، اي تارى، اونا شقا ور! ^{۱۴} آما رب موسا يىدا: «اگر آتاسى اونون اوزونە توپورومۇش اولسايدى، مىگر يىدى گون او تاناج ائچىنەن قالمازدى؟ قوى مريم دوشىرگەن ئىشكى يىدى گون ساخلانسىن، اوندان سونرا گرى گىتىرئىلە بىتلەر. ^{۱۵} مريم يىدى گون دوشىرگەن ئىشك ساخلاندى. او گرى گىتىرئىلەنچىيە يە قدر جاماعات كۈچمەدى. ^{۱۶} اوندان سونرا جاماعات خەصروتدان يولا دوشىلولر و پاران صحراسىندا دوشىرگە سالدىيلار.

۱۰:۱۲ عىبرانى دىلتىنە «جۈزام» ترجمە اولمۇش سۆز، گىشىش بئر شەكتىلە چوخ دىرى ناخوشلوقلارىنى اوزوندە توپلۇردو.

۳۰ کالب موستانین قاباغیندا جاماعاتی ساکتلىشىرىئب ددى: «گىدېب اورانى آله كچىرىدك. چونكى بىز يقىن اونا قالب گىله جىئىك». ^{۳۱} آما اونونلا گىدن آداملا دەئىر: «او خالقا هوجوم اده بىتلەرئك، چونكى اونلار بىزندىن گوجلدورلر». ^{۳۲} بىله جە اونلار تجسوس اتىئىكلرى تورپاق حاقيىندا ائسرايىل اۇولادىلارينا پىش خېرى گىتىرىب دەئىر: «گىدېشىمنز و تجسوس اتىئىتمىز تورپاق اۇز اھالىشىنى باشىنى يېئىن تورپاقدىر. اورادا گۈرۈمۈز ھەر كىس اوجا بويلىو كىشىلر ائدى. ^{۳۳} اورادا نېغىللىرى دە گۈرۈدوك. (عناق خالقى دا نېغىللى لىرنىئىر). اونلارين يانىندا اۋزومۇزو چىئىركە كىمى حىسىس اتىئىك، اونلاردا دا إله گۈرۈنۈدوك.»

خالقىن عوصىانى

١٢ بوتون جاماعات اوجا سىسلە فرياد ادېب گجه بوييو آغلادىلار.
٢ بوتون ائسرايىل اۇولادىلار موسا و هارونون ضىندىئەن دېنلىر؛ بوتون جاماعات اونلارا ددى: «كاشكى، مئصىر تورپاگىندا اۈلموشىدوك! يا دا بى صحرادا اۈلموشىدوك! ^۳ نه اوچون رب بىزى بى تورپاغا آپارىر؟ يعنى بىز قىيلىنجلا قىرىيلاق؟ آرۇرادارىميمىز و اوشاقلارىميمىز تالان اولا جاقلاclar. مئصىره قايتىماق مىگر بىزئم اوچون داها ياخشى اولمازدى؟» ^۴ سونرا بىئر-بىئرلەئە دەئىر: «اۋزومۇزە باشچى سىچك و منصىرە قاييداق.» ^۵ او زامان موسا ائلە هارون اورادا بىغىليميش بوتون ائسرايىل جاماعاتىنин قاباغيندا اوزو اوستە يرە دوشىدلەر. ^۶ نون اوغلۇ يوشۇع و يفوئە اوغلۇ كالبى كى، اولكەننى تجسوس ادنلىرىن ائدىلر، پالتارلارينى جىرىدىلار؛ ^۷ بوتون ائسرايىل جاماعاتىنا بىله دەئىر: «تجسوس

شهرلىرى اولكە نجه، ياخشىدىر يا پئىس؟ شهرلىرى نجه، حاكارلىدىر يا حاكارسىز؟ ^۸ تورپاق نجه، مەحصۇللۇ يا مەحصۇلسوز؟ اورادا آغاچلار وار يا يوخ؟ چالىشىن اولكەنەن مىيوهسىنەن بىر آز گىتىرىسىنىز.» او زامان اوزوم پىشىن مۇرسوم انىدى.
٢١ اونلار يولا دوشىدلەر و شىن صحراسىنداڭ لىپو-خەماتىداكى رخوبىا قدر اولكەننى تجسوس اتىئىلر. ^{۲۲} نېڭە چىخىدىلار و خېبرۇنَا چاتدىلار؛ اورادا آتاقلۇ آخىنەن، شىشەي و تىلمەي ياشايىرىدى. خېبرۇن مئشىرەدە كى صوغۇن شهرىنىن يىدى اىش قاباق تىكىلەمىشىدى.
٢٣ سونرا إشکول درەسەنە چاتدىلار و اورادان بىئر تىشكى بوداغى گىسەتلىلر، اوستوندە بىر سالخىم اوزوم وار ائدى و آداملارىن ائتكىسى بىر نېچە نار و آنچىرلە بىرلىكىدە تىشكى بوداغىنىي آرالاريندا بىر دەئىر كەدە آپاردىلار. ^{۲۴} ائسرايىل اوغوللارينىن اورادان گىسەتلىكلىرى سالخىما گۈرە او يرە إشکول * درەسى دېتلىدى.
٢٥ قىيخ گۈنەن سونرا اولكەنەن تجسوس سوندان قايتىدىلار. ^{۲۶} پاران صحراسىنداكى قىدەشە، موسا ائلە هارونون و بوتون ائسرايىل اۇولادىلارى جاماعاتىنин يانىنا گىلدەلر. اونلارا و بوتون جاماعاتىدا خېرى گىتىرلەر، سونرا اولكەنەن مىيوهسىنى اونلارا گۈرستىدىلر. ^{۲۷} موسا يابى بىلە تىرىئىح ادېب دەئىر: «اولكە يە گىتىك و بىزى گۈنۈدە ئىشىن بىرە چاتدىق. حققەتن دە، اورادا سود و بال آخىر. باخ بى دا او تورپاغيىن مىيوهسى دىر! ^{۲۸} لاكتىن اورادا ياشايىان خالق گوجلودور. شهرلىرى ئاستىحڪاملى و چوخ بئيوىكىدۇر. بوندان علاوه، اورادا عنان ئىسلەنى دە گۈرۈدوك. ^{۲۹} نېڭە سەنەدە ئەمالقىلىر، داغلىقىدا خەتىلى لر، پىوسىلولار و إمۇرلولار، دەھنر كارىندا و اوردون چايى ساحقىنىدە دە گىئانلى لار ياشايىرلار.»

اوچونجو-دۇردونجو نسله چىكىتىر. ۱۹ يالوارىرام كى، مئىشىرىن چىخىدىقلارى گوندن بو گونه كىمى بو خالقى نجه باغيشلايىسىسان، اونلارين تقصىرىنى بؤيوك محېتىنە گۈرە باغيشلا.^{۲۰} رب ددى: «ستىن خاھىشىنە گۈرە باغيشلا دىم، ۲۱ آما دوغورودان دا، نه قدر كى، وارام، بوتون ير اوزو ربىن جلالىندان دولاجاق.^{۲۲} دوغورودان دا بوتون يو آداملار كى، مىشم جلالىمى و مئىشىرىدە و صحرادا اتدىئىم علامتلىرى گۈرۈپلر، آما گئنە دە منى اون دە فە ئىمتاحانا چكىب و سىئىمە قولاق آسمايىپىلار،^{۲۳} آتالارينا ورمەيە آند ائچىب وعدە وردىئىم تورپاغى اصلا گۈرمە يەجكلىر و منى رە ادىنلرئىن هچ بىرى اورانى گۈرمە يەجك.^{۲۴} آنجاق قولوم كالىبىدە آيرى روح وار، او بوتون قلبى ائلە دالىمجا گىتدى. اونو، گىزدىئى تورپاغا آپاراجاغام و اونون نىلى اورايما وارئىت اولاچاق.^{۲۵} عەمالقلى لر و كەغانلى لار درەلدە ياشايىرلار. اونا گۈرە صباح قايدىين و قىرمىزى دەھىنئىن يولو ائلە صحرابا گىدەن». ۲۶ رب موسا و هارونلا دانىشىپ ددى: «نه دە ئىتەمە لەرىنى اشتىئىم.^{۲۷} اونلارا دە كى، رب دىشى: «نه قدر كى، وارام، مىشم ضىئىمە دەئكلەئىنئىن عىنىشىنى سىزە ادەجىم.^{۲۸} مېتلىرىنىز بۇ صحرابا سەرئەلەجك. مىشم ضىئىمە شەكايىت ادن ائىئىرمى و اوندان يوخارى ياشدا اولوب سىيابى يا آلينالارين ھامىسى صحرادا اولە جكلىر،^{۲۹} سئز، ساكىن ادەجىئىم آند ائچىئىم تورپاغا گىزىمە جكىسىنئىز. اورايما فقط يۇفوئە اوغلو كالىب و نون اوغلو يوش گەرەجك.^{۳۰} لاكىن تالان اولاچاقلار دەئىشىز اوشاقلارينىزى اورايما آپاراجاغام و سئزىن رە اتدىئىشىز اولەكەنى اونلار تانىيما جاقلاقار.^{۳۱} آما سئزە اتىك اوچون اىچەرئىتىنە كچىدىئىمئىز اولەكە چوخ ياخشى بىر اولەكەدئىر.^{۳۲} اگر رب بىزدىن راضى اولسا، بىرى او اولەكە يە آپاراجاق، سود و بال آخان تورپاغى بىزە ورەجك.^{۳۳} آنجاق ربە عاصىتلەك اتمەيىن. اولەكەنەن خالقىندان قورخىمايىن، اونلارى مغلوب ادە بىلەرئك. اونلار آرتىق مودافعە سىزدەئىرلەر، و رب بىزئىمەدئىر. اونلاردان قورخىمايىن!^{۳۴} لاكتىن بوتون جامامعات «اونلارى داشا باسین!» دەتىنەدە ربىن عئەتى حوضور چادىرىيندا بوتون ائسرايىل اۋۇلادلارينا گۈرونندو.

۱۱ رب موسا يايى بله ددى: «نه واختاجاق بۇ خالق منى رە ادەجك؟ آرالارىندا اتدىئىم علامتلىرى گۈرە-گۈرە نە واختا قدر منه ئامان گىتىرمىھە جكلىر؟^{۳۵} اونلارى وبا ائلە جزاياندىر جاگام، اونلارى قوواجاڭام. سىندىن الە بىر مئلت تۆرەدە جىم كى، اونلاردان چوخ بؤيوك و گوجلو اولسۇن».

۱۲ موسا ربە ددى: «او زامان مئىشىلىر اشىدەجك، چونكى بۇ خالقى اونلارىن آراسىيندان قودرتىنلە سىن چىخارتىدىن.^{۳۶} بۇنۇ اولەكەنەن اھالىشىنە آنلاجاقلار، اونلار اشىدەئىرلەر كى، سىن رب بۇ خالقىن آراسىنداسان. چونكى، يارب، سىن اونلارلا اوزبە اوز گۈرۈشۈرسىن، سىن ئەن بولۇدون اونلارىن اوستوندە دورور. سىن گوندۇز بولۇد دەرەبىي و گەچە آلو دەرەبىي ائلە اونلارا يول كەئەپلىرىسىن.^{۳۷} اگر بۇ خالقى بىر نفر كىمى اۋەلدورمىسىن، سىن شۇھەتنى اشىدىن مەتلىر بله دەئىھە جكلىر:^{۳۸} «رب بۇ خالقى صحرادا اۋەلدوردو، چونكى اونلارى آند ائچىب وعدە وردىئىي اولەكە يە آپارا بىلمەدى».

۱۳ لاكتىن ائندى، يالوارىرام كى، پورىدىنگارىن بؤيوك قودرتى گۈرۈسلىسىن، نجه كى، سىن دەتىن:^{۳۹} «كەچ قىضىلەن، بول مەجىتلى، تقصىرى و عاصىلەيى باغيشلايىدان دىر، لاكتىن جازاسىز دا قويىماز، آتالارين تقصىرىنى

داغليغين اوجا تپهسيئه چيخدilar. لاكتن نه ربئن عهد سانديغي، نه ده موسا دوشرگىدەن آيرىلدى. ^{۴۵} او زامان همئن داغليقدا ياشيان عمالقللى لر و گئنانلى لار إئش اونلارا هوجوم اندىلر و اونلارى خورما شهرتىنەجك قووب مغلوب اندىلر.

قوربان حاقىندا قانونلار

۱۵ رب موسا ائله دانىشىب اونا ددى: ^۲ «ئسرايىتل اۇولادلارى ائله دانىشىب اونلارا دە: "ساكتن اولماق اوچون سىزە ورهجىشم تورپاغا گىرەجىئىنر واخت، ^۳ اگر كىمسە ربئن خوشونا گلن عطىرىلى تقدىم گىتىرمك اوچون رېئە اواد تقدىمى اولاراق ياندىرما قوربانى، نذر قوربانى، اۆز گؤيлю ائله قوربان و يا بايرام قوربانى اولاراق مال-حىواندان و يا قويون- كچىدىن رېئە تقدىم اتسە، ^۴ رېئە قوربان گىتىرن آدام تاخىل تقدىمى اولاراق دۈرددە بىر هەنن * ياغلا قاتىليمىش افانىن اوندا بىرى قدر ^{*} تارىن اون گىتىرىشنىن. ^۵ ياندىرما قوربانى و يا آيرى بىر قوربان اوچون هر بىر قوزوپا تۈكۈل مایع تقدىمى اولاراق دۈرددە بىر هەنن شراب حاضىرلابىن.

^۶ قوج اوچون تاخىل تقدىمى اولاراق هەئىن اوچىدە بىرى قدر ياغلا قاتىليمىش افانىن اوندا ائكى حنضەسى قدر ^{*} تارىن اون و ^۷ مایع تقدىمى اولاراق هەئىن اوچىدە بىرى قدر شراب حاضىرلابىن. بونلارى ربئن خوشونا گلن عطىرىلى تقدىم اولاراق ورئن.

^۸ رېئە ياندىرما قوربانى و يا قوربان اولاراق، نذر قوربانى يرئە يېشىمك اوچون و يا بارىش قوربانى كىمى بىر گامىش گىستەدە ^۹ گامىشلا

گىلدىكده، مېئتلەئىش بو صحرايىا سرئەلەجك. ^{۱۰} اۇولادلارينيز قىrix ائل صحرادا چوبانلىق ادەجىكلر. نه واختا قادر كى مېئتلەئىش صحرايى سرئەلمە يېش، سئىژن خىائىتتىنەزىن آجىسينى چكەجىكلر. ^{۱۱} اۇلکەنى تجسوس اتدىتىنەزىن گونلىرىنى سايىننا گۈرە قىrix گون، هر گون اوچون بىر ائل اولماقا، قىrix ائل تقصىرەتىزى چكەجىكسىتىز و سئىزدن اوز دۇندا دىئىمى بىلەجىكسىتىز. ^{۱۲} من رب ددىم: "حقەقىن، مىئمۇن ضىئىدەم بىرلەن بىشىن بىش جاماعاتا بىلە دە ادەجىم. بو صحرادا اۇلوب تلف اولاچاقلار." ^{۱۳} او آدامالار كى، موسا اونلارى اۇلکە يە تجسوس اوچون گۇئىدەتلىنى، قايدىب اۇلکە حاقىندا پىش خېر گىتىردىلر و باعث اولدولار كى، بوتون جاماعات رېئن ضىئىن دىيئنسىتلر. ^{۱۴} اۇلکە حاقىندا پىش خېر گىتىرلى رېئن قاباگىندا و بادان اولدولار. ^{۱۵} اۇلکەنى تجسوس اتمك اوچون گەنلىرىن فقط نۇن اوغلۇ يوشۇع و يېۋونە اوغلۇ كالىشىتىغان قالدىلار. ^{۱۶} موسا بو سۆزلىرى بوتون ائسرايىتل اۇولادلارى ائله دانىشىدى و خالق چوخ گىڭىلەنى. ^{۱۷} اونلار سحر تىزىن قالخىدلار و داغلىغىن اوجا تپهسيئە چىخىب دىئىلر: «باخ، گوناھ اتمىشك، آما ائنداي رېئن و عده وردئىي يەر چىخىرييق.» ^{۱۸} موسا ددى: (نه اوچون رېئن امرئەنە ضىئىدە چىخىرسىنىز؟ بونو باجارا بىلمىزلىشىز. ^{۱۹} دۇيوشە چىخىماين، چونكى رب آرانيزدا دىئىل. مبادا دوشمنلىئىزىنە مغلوب اولاسىنىز. ^{۲۰} چونكى عمالقللى لر و گئنانلى لار اورادا قاباگىنىزدادىرلار و قىلىنجلا اۇلەجىكسىتىز؛ مادام كى رېئن دالىنجا گىتمىكدىن اوز دۇندا دىئىشىز، رب سئىزئىلە اولماياچاق.» ^{۲۱} آنچاق اونلار اۇزلىئىنە اعتئىماد ادئب

قوصور اده سئىنژ، ^{۲۳} رېئن امر اتدىئى گوندن باشلايياراق نىتلەن-نىتلە موسا واسئطەسى ائلە سئزە بويوردوغو ھەنسى بىر شىھە عمل اتىيە سئىنژ، ^{۲۴} اگر بو ائش سەھون جاماعات طرفىندەن بىلمەن ادلىئىسى، اوңدا بوتۇن جاماعات ربىن خوشۇنا گلن عطرلى تقدىم اولاراق قايدا ياكى گۈرە تاخىل و مايىع تقدىملىرى ائلە بىرلەتكەدە ياندىرما قوربانى اولاراق بىر گامىش و گوناھ قوربانى اولاراق بىر إركى كچى گىترىشىن. ^{۲۵} سۇنرا كاهىن بوتۇن ائسرايىل اۋوّلادلارينىن جاماعاتى اوچۇن كفâرەت اتسىن. بله جە اوñلار باغيشلانارلار، چونكى سەھو اولمۇشدور و بو سەھو اوچۇن دە ربە اودلا تقدىم اولان قوربانلارىنى و اوñون حوضۇرۇندا گوناھ قوربانلارىنى تقدىم ادېبلر. ^{۲۶} بله جە بوتۇن ائسرايىل جاماعاتى و آرالاريندا ياشايان ياد إللى لە باغيشلانا جاقلار، چونكى سەھون بوتۇن خالقىن باشىنا گلېت. ^{۲۷} اگر بىر نفر سەھون گوناھ اتسە، قوى گوناھ قوربانى اولاراق بىر-ائىنك دىشى كچى گىترىشىن. ^{۲۸} كاهىن سەھون گوناھ ائشلەن دەم اوچۇن رېئن قاباغىندا كفâرەت اتسىن كى، او باغيشلانىسىن. كفâرەت دەندە آدام باغيشلانا جاق. ^{۲۹} ائسرايىل اۋوّلادلارى آراسىندا اىستىر يېلى ئاستىر ياد إللى، سەھون گوناھ ادلەر اوچۇن قانون بىر اولسۇن.

^{۳۰} لاكىن اگر يېلى يا ياد إللى قىصدىن گوناھ اشىلتىسى، ربە كوفر ادېب. او، خالقى آراسىندان قووولسۇن. ^{۳۱} چونكى او، رېئن سۆزۈنە حقارتىلە باخىپ و اوñون امرئىنى پوزۇب. بله آدام گىك قووولسۇن و تەقصىرى اۋز باشىندا قالار.”

بىرلەتكەدە تاخىل تقدىمى كىمى يارىم هەن* ياغلا قاتىليمىش إفانىن اوñدا اوچۇ قدر* نارىن اوñ گىترىن. ^{۱۰} مايىع تقدىمى كىمى يارىم هەن شراب تقدىم ادئن. بو، رېئن خوشۇنا گلن عطرلى اود تقدىمدىئر.

^{۱۱} ھەر اۇڭۇز، قوق، إركى قوزۇ و يا كچى دە بىلە حاضىرلائىسىن. ^{۱۲} حاضىرلادىغىنىز حىيوانلارين سايىسىنىا قدر، ھەر بىرى ائلە بىرلەتكەدە هەمن تقدىمى گىترىن. ^{۱۳} ھەر بىر يېلى ائسرايىللى رېئن خوشۇنا گلن عطرلى تقدىم اولاراق اود تقدىمى كىتىردىئى زامان بو شىلىرى بەه اتسىن.

^{۱۴} مووقتى و يا نىتلەن-نىتلە آرانىزدا ياشايان ياداللى اگر رېئن خوشۇنا گلن عطرلى اود تقدىمى كىتىرمىك ائستەسە، گىك سىزىن اتدىئىنژ كىمى اتسىن. ^{۱۵} اى جاماعات، سىزىن اوچۇن و سىزىنلە ياشايان ياداللى اوچۇن قايدا بىردىئر، سىزىل بىر بويو ابىدى قايدا دىرىپ، چونكى رب سىزە دە، ياداللى لەر دە بىر كۇزەلە باخىر. ^{۱۶} سىزىن اوچۇن و سىزىنلە ياشايان ياداللى لە اوچۇن رې سۇنرا رب موسا ائلە دانىشىپ اونا بىلە ددى: ^{۱۸} «ائسرايىل اۋوّلادلارى ائلە دانىشىپ اونلارا بىلە دە: “من سىزى آپاراجاچىم تورپاغا گۈرە جىئىنلىر واخت، ^{۱۹} تورپاگىن چۈرە يېنندەن يېنندە رې قالدىرىما تقدىمى تقدىم ادئن. ^{۲۰} ائلک خەمئىنلىرىن بىر كۆكە گىترىن؛ بۇنى خەمئىنلىرىن قالدىرىما تقدىمى اولاراق تقدىم ادئن. ^{۲۱} ائلک خەمئىنلىرىن دەنلىن بىر كۆكە گىترىن. تقدىمىنى نىتلەن-نىتلە قدر رېه ورئىن.

بىلمەن ائشلەن گوناها گۈرە تقدىم

^{۲۲} اگر سەھو ادېب رېئن موسا يابويوردوغو بوتۇن بو امېلىرىن يېئىنە يېئىمىسىندا

اولاداریندان جاماعات ائچنندن سیچلمش
و آد قازانمیش ائکی یوز الی نفر جاماعات
باشچیسی اوبلارا قوشولدو.^۳ بئرلکدە موسا
و هارونون ضىئىنه بىغىلىپ دەللەر: «آرتىق
بىسىر! چونكى بوتون جاماعات موقاسىدئ،
هامىسى موقاسىدئ. رب ده اونلارىن
آراسىندايدىر. نه اوچون سىز اۆزۈنۈزۈ رېتىن
جاماعاتىندا اوسىتون توپورسۇنۇ؟»^۴

^۴ موسا بونو اشتىنده اوزو اوسته يېر دوشدو.
^۵ سۇنرا قورخالە بوتون يولداشلارينا ددى:
«سحر رب كەمئن اونا عايىد اولانى، كەمئن
موقدس اولدوغۇنو گۈرسىدەجك و اونو اۋەز
حوضورونا آپاراجاق؛ حتا كەمى سىچەجىنى
و اۋەز يانىنا آپاراجاغىنى دا.^۶ اى قورخ و
بوتون يولداشلارى، بونو ادين. اۆزۈنۈزۈ اوچون
بوخوردانلار آلين؛^۷ صباح رېتىن حوضوروندا
اونلارين ائچىنە كۈزۈمىش كۈمور و بوخور
قوييون. رب كەمى سىچىسە، موقدس اولان
اودور، اى لاوى اولادارى، آرتىق بىسىر!»
^۸ موسا قورخە بونو دا ددى: «اى لاوى
اولادارى، ائندى اشىدىن!^۹ ائسرايىلنىن
تارىسى سىزى ائسرايىل جاماعاتىندا
سىچىب اۋەز حوضورونا گلەمەيئىش اۆچون
اىمكەن يارادىپ كى، رېتىن خىمەئىنە
ائش گۈرەسەئىش و جاماعاتىن قاباغىندا
دوروب اونلارا خەدمەت ادەسەئىش.^{۱۰} سىنى،
اى قورخ، و بوتون لاۋىلى قارداشلارينى
حوضورونا گىتىرىپ. بۇ سېزە مگر آز گلەر؟
ائندى كاهنلىقى دە ائستەيەسەئىش؟^{۱۱} وەملى،
سەن و بوتون يولداشلارين رېتىن ضىئىنە
قالخىرسىنiz. هارون كەمدئ كى، اونون
ضىئىنە دىنەسەئىش؟»^{۱۲}

^{۱۲} موسا إلئاب اوغوللارى داتانى و أبئرامى
چاغىرىدىرىدى، آما اونلار دەللەر: «گلەمەيە ئىچىك!
^{۱۳} بىزى صحرادا اولدورمك اۆچون سود و
بال آخان اؤلکەدەن چىخارتىدىغىن بىس دىيەن،
حەلە ائستەيەرسىن اوسىتومۇزە باشچىلىق دا

سَبَّتْ گُونُونْ پُوزَنْ آدَمْ

۳۲ ائسرايىل اولادارى صحرادا اولاركىن
سَبَّتْ گُونُونْدَه او دون يېغان بىر آداما راست
گەلدىلر. ۳۳ او دون يېغان آداملا راستلاشانلار
اونو موسانىن، هارونون و بوتون جاماعاتىن
قاbagىندا گىتىردىلر. ۳۴ او آدامى حبس اندىلر،
چونكى اونونلا نە ادەجىكلرى حەلە اعلان
اڈلىمەمىشى. ۳۵ رب موسا يىدا: «بۇ آدام
گىرك اۇلدۇرلۇسۇن؛ قوي بوتون جاماعات
اونو دوشرگەدەن اشتك داشا باسيب اۇلدۇرۇسۇن.»
۳۶ بله جە جاماعاتىن ھامىسى او آدامى
دوشىرگەدەن اشئىه چىخارتىدىلار و اونو داشا
باسيب اۇلدۇردىلر، نجه كى رب موسا يىدا امر
اٹمىشى. Word

قوتاڭلار

۳۷ رب موسا ائلە دانىشىپ اونا ددى:
۳۸ «ائسرايىل اولادارىندا دە كى، نىتلەنـ
نىتلە پاتالارلارينىن آتكىلەئىش اوجىلارينا قوتاڭ
تىكىشىلر. هە او جىداكى قوتاڭزىن اوسىتونە
لاجورد بىر قايتان سالسىتىلار. ۳۹ بۇ قوتاڭلارا
باخاندا رېئن بوتون امرلىقنى خاطىرلایىن
و اونلارا عمل ادىن؛ اۋەز اورەيئىشىن و
گۈزلەئىشىن ائستكلىرئەن قاپىلىپ منه خىيات
اتمەيىن. ۴۰ إلە كى، بوتون امرلىقنى يېرىنە
يېشىمەسەنى ياددا ساخالاپىپ، تارىنيز موقدس
اولاسىنىز.^{۴۱} تارىنيز اولماق اوچون سىزى
مئصىر تورپاگىندا ئىچىخارىدا ئارىنيز رب
منم؛ تارىنيز رب، منم!»

قورخ، داتان و أبئرامىن عوصىيانى

۱۶ لاؤ اوغلو قوحات اوغلو
يىنچەهار اوغلو قورخ، رعوبىن
اوغلۇ اونلا بئرلکدە عملە گىرەب^۲ موسانىن
ضىئىنە عوصىيان قالدىرىدىلار. ائسرايىل

ادهسن؟^{۱۴} بوندان آیرى، بىزى سود و بال آخان بىر اۇلکە يە گىتىرمەدئن، بىزە نە زېتلىر ائىت وردىن نە دە اوزوم باغلارى. بو آداملارى مىگر كور حساب ادئرسىن؟ گلمەيەجىئك!»

^{۱۵} موسا چوخ قىضىلەنېش رىتە ددى: «اونلارين تقدىمىنى قبول اتىمە! اونلاردان بىر إشىك بىلە، آلمامىشام و اونلارين هېچ بىرئەن پېسىلىك اتىمەمىش».»

^{۱۶} موسا قوراخە ددى: «سەن و بوتون يولداشلارين، صباح ربئىن حوضوروندا اولۇن؛ هم سەن، هم اونلار و هم دە هارون.^{۱۷} هر بىرئىز اۋز بوخوردانىنىزى گۈتۈرۈپ اوستۇنە بوخور قويون. سونرا ائكى يوز آلى نفرئىن هر بىرئى بوخوردان گۈتۈرۈپ ربئىن حوضورونا گىتىرىشىن. سەن و هارون دا بوخوردانىنىزى گىتىرىن».^{۱۸} هر كىس اۋز بوخوردانىنىزى گۈتۈرۈپ اوستۇنە كۆزۈرمىش كۈمۈن و بوخور قويىلۇ. سونرا موسا و هارونلا بىرلىكىدە حوضور چادىرىنин گىرئىشىنە دوردو لار. بىلە جە قوراخە بوتون يولداشلارينى حوضور چادىرىنин گىرئىشىنە يىغىدى كى، موسا ائلە هاروننا ضىندى چىخىسىن. و ربئىن جلالى بوتون جاماعاتا گۈرۈندۇ.

^{۱۹} رىب موسا و هارونلا دانىشىب ددى: «بو جاماعاتدان آيرىلىن كى، اونلارى بىر آن اىچىندە محو ادئم». ^{۲۰} آماً اونلار اوزو اوستە يە دوشىدلۇر: «اي تارى، بوتون انسان روحالارىنин تارىسى! بىر آدامىن گوناهينا گۈرە بوتون جاماعاتا مىگر قىضىلەنېرسىن؟»^{۲۱} ^{۲۲} رىب موسا ائلە دانىشىب ددى: «جاماعاتلا دانىشىب اونلارا دە: «قوراخە، داتان و آبىرامىن مىكىنلىشىن اطرافىنidan چىكتىش!»^{۲۳}

^{۲۴} موسا قالخىب داتانلا آبىرامىن يانىنى كىتىدى. ائىسرابىشىن آغساڭاللارى دا اونون دالىنجا گىتىلەر. ^{۲۵} موسا جاماعاتلا دانىشىب اونلارا ددى: «بو پىش آداملارىن مىكىنلىشىن اوزاقلاشىن و اونلارا عايىد اولان هېچ بىر

هارونون عصاسى

سونرا رب موسا ائله دانىشىپ اونا ددى: ^۲ «ائسرايىل اۇولادلارينا دە و هر قىبلە اوچون اونلاردان بىر عسا آل؛ اون ائكى عصا اونلارىن بوتون قىبلەلىرى اوچون. هر بىرئىن آدىنى اۆز عصاسى اوستونە ياز. ^۳ هارونون آدىنى لاوى عصاسى اوستونە ياز كى، هر قىبلە باشچىسى اوچون بىر عسا اولسون. ^۴ عصالارى سىئىنلەنگۈرۈشىدۇيۇم يېر، حوضور چادىرىنداكى شهادت ساندىغىين قاباغينا قوى. ^۵ او زامان سچەجىم آدامىن عصاسى تومورجوقلاياجاق و ائسرايىل اۇولادلارىنин سىزە ضىئىد دىشىمەلئىنە آخر قويجاڭاڭم». ^۶ موسا ائسرايىل اۇولادلارى ائله دانىشىپ اونلاردا بونو ددى. اونلارىن بوتون رەبىرلىرى اونا بىر عسا وردىلە. هر قىبلە رەبىرى اوچون بىر عسا، اون ائكى عسا اولدو كى، هارونون عصاسى دا اونلارىن عصالارى آراسىندا ائدى. ^۷ موسا عصالارى شهادت چادىرىندا رېئىن حوضورونقا قىيدۇ.

^۸ صاباحى گون موسا شهادت چادىرىندا گىشدى و گۈردو كى، لاوى نىلسەننى تمىشلەدن هارونون عصاسى تومورجوقلايىب. تومورجوق قۇنچەلمەئىش، چىچك آچىمىش و بادام يىتىشىدەمىشىدى. ^۹ موسا عصالارىن ھامىسىنى رېئىن حوضوروندان بوتون ائسرايىل اۇولادلارىنин قاباغينا چىخارتدى. عصالارا باخدىيلار و هر كىس اۆز عصاسىنى گۈرتوardo.

^{۱۰} آما رب موسا يىپ ددى: «هارونون عصاسىنى شهادت ساندىغىين قاباغينا قوى كى، عوصىيان ادىنلرئىن ضىئىنە علامت اولوب ساخالاتسىن. بىلەجە اونلارىن منئم بارەمەدە ضىئىد دىشىمەلرئە آخر قويىرسان و اۇلمىزلىر. ^{۱۱} موسا رېئىن امر ائدىئىنە عمل اتدى. ^{۱۲} او زامان ائسرايىل اۇولادلارى موسا ائله دانىشىپ اونا ددىلە: «يوخ اولا جايىمىز بىلى دىن!

قوى بونلار، ائسرايىل اۇولادلارينا علامت اولسون». ^{۱۳} بىلەجە كاهىن إعازار ياندىريالان آدامالار بورونج بوخوردانلارىنى كى، تقدىم اتىشىدەلەر، گۈتۈرددو. اونلارى دۇيدولىر و اونلارдан قوربانگاھى اۇرتىمك اوچون لۇوحەلە دوزلەتىدەلەر ^{۱۴} كى، ائسرايىل اۇولادلارينا بىر خاطىرە اولسون و هارونون نىلسەننىن اولمايان هىچ كىس رېئىن حوضورونا گلڭىش بوخور ياندىرماسىن. الله كى، قورخ و يولداشلارى كىمى اولمەسىن. نجه كى، رب اونا موسانىن واسىطەسى ائله دەمىشىدى.

^{۱۵} او گونون صاباحى ائسرايىلنىن بوتون جاماعاتى موسا و هارونون ضىئىنە دېئىتەب ددىلە: «سەن باعېت اولدۇنۇز كى، رېئىن خالقى اولومە و رېئىسلەتنىلە». ^{۱۶} جاماعات موسا يىپ و هارونا ضىئىد چىخماق اوچون يېغىلىپ حوضور چادىرىندا طرف گىدнە، قىقلەن بولود چادىرى بورودو و رېئىن جلالى گۈرۈندۇ. ^{۱۷} موسا و هارون حوضور چادىرىنinin قاباغينا گىلدەلە.

^{۱۸} رب موسا ائله دانىشىپ اونا ددى: «بۇ جاماعاتىن آراسىندا چىخىن كى، اونلارى بىر آندا محو ىدئم». موسا ائله هارون اوزو اوستە يېر دوشىدولە. ^{۱۹} موسا هارون ددى: «اۆز بوخوردانىنى گۈتۈر، اوستونە قوربانگاھىدان كۈزۈمىش كۈمۈر گۈتۈر و بوخورو اوستونە قوى. سونرا تىز جاماعاتا آپار و اونلار اوچونون كەفารەت. چونكى رب قىضىنى تۈكۈپ و وبا باشلانىب». ^{۲۰} هارون موسانىن دەئىتى كىمى بوخوردانى گۈتۈردو و جاماعاتىن آراسىندا قاچىدى. گۈردو كى، خالق آراسىندا وبا باشلايىب. بونا گۈرە بوخورو تقدىم ادەب خالق اوچون عاصىاناتىدە. ^{۲۱} هارون اۇلولە دەئىتلەر آراسىندا دوردو، الله كى، وبا دىيانىدى. ^{۲۲} قورخ آحوالاتىندا اۇللىردىن آىرى، وبا دان اۇللىر اون دۈرد مىن يىدى يۈز نفر ائدى. ^{۲۳} وبا دىيانىدىغىينا گۈرە هارون موسانىن يانىنا حوضور چادىرىنinin گىرئىشىنە قايتىدى.

کاہنلہ لاوئلی لرئن پایی

سوپرا رب هارونا ددی: «باخ، من اژزومنه گئرئان تقدیملره نظارت اتمه بی سنه تا پیشیر میشم. ایسرایل اوولاد لارینین بوتون موقدس تقدیملرئی ابدي پای او لاراق سنه و اوولاد لارینا ورمیشم.^۹ قوربانگاهدا یاندیر یلمایان لاب موقدس تقدیملردن بونلار سئن اولسون: اونلارین هر تقدیمی، حتا هر تاخیل تقدیمی، هر گوناه قوربانی، و هر تقصر قوربانی کی، منه گئرئان. اونلار لاب موقدس تقدیملردن و هامیسی سئن و اوولاد لارینینکی دیر.^{۱۰} بونلاری لاب موقدس شیلر کئمی یه؛ کشی جننسنند هر کس اونلار دان یسئن. اونو موقدس سای.^{۱۱} بو دا سئن اولسون؛ هدیه لرلئن تقدیمی، حتا ایسرایل اوولاد لارینین پلّتّمه تقدیملرشن هامیسی سئنندئ. اونلاری سنه و اوغول لارینا قیز لارینا ابادی پای او لاراق وردئم. سئن عاینلله تمثیل اولان هر کس اونو یشه بئلر.^{۱۲} ربه وردئکلری ائلک محصول لاری، زیتون یاغینین لاب یاخشیسینین هامیسینی، تزه شرابین و بوغدانین لاب یاخشیسینین هامیسینی سنه وردئم.^{۱۳} تورا قلا رینا بتئن تزه میوه نوبارلاریندان ربه گئرئد کلرلئن هامیسی سئن اولسون؛ سئن عاینلله تمثیل اولان هر کس اونو یشه بئلر.^{۱۴} ایسرایلله ربه وقف اولونان هر شی سئن اولسون.^{۱۵} هر بئدنن ائلک دوغولان بوتون ائنسنان لار و بوتون حیوان بالالاری کی، اونلار ربه وقف ادلرلر، سئنندئ. آنجاق هر ائلک دوغولانین عوضئنی گرک الاسان. هر نجس حیوانین ائلک بالاسینین دا عوضئنی آل.^{۱۶} اونلار بئر آییق اولاندا عوضلرئی آل؛ قیمتئنی سین قویا جا قسان کی، ائمیری گردادن عنبارت اولان موقدس مکائین شیکلئنه گوره بش گوموش شیکلرلئَ^{۱۷} آنجاق ائنه بیش، قویونون، با

هلاک اولا جاغیق! هامیمیز هلاک اولا جاغیق!
۱۳ ربئن خیمه سئنه یاخینلاشان هر کس اولور.
دوغرودان مگر هامیمیز اوله بجتیک؟»

کاھنلر و لاوئىلەر ئەن وظىفەسى

رب هارونا ددی: «سن، اولادلارین و آتانيں او آهلى موقدس مکانا مربوط اولان هر هناسى بىر تقصىر اوچون مسؤولىت داشىياجاقسىنiz. كاهىنلىشىنە مربوط اولان خاطا اوچون مسؤولىتى سن و اوغوللارين سىئىلە داشىياجاق. آتانيں قېبلەسى اولان لاوى قېبلەسەنە منصوب اولان قاردالىارىنىزى دا اوزونلە گۇئورى كى، سن و اولادلارين شهادت چادىرىتىن قاباغىندا اىشكىن، سنه قوشلوب كۆمك اتسىئىلر. ۳ سنه جاوابىدە اولوب چادىرىن بوتون اشىلرئە باخسینلار. آنچاق موقدس مکانىن اشىلارىنما و قوريانگاكا ياخىنلاشماسىنلار كى، هم اونلار، هم دە سىئر اولمە يەسەئىز. ۴ اونلار سنه قوشلسونلار و حوضور چادىرىتىن اشلىرىنە، چادىرىداكى بوتون خىتمە مسحول اولىسونلار. باشقا هە كىم سىزە ياخىنلاشمامالى دىر. ۵ موقدس يېرىدە و قوريانگاكا سىز مسحول اولون كى، ائسرايىتلە اولادلارى بىر دە قضىبىمە دوچار او لماسىنلار. ۶ باخ، من ائسرايىتلە اولادلارى آرسايىدان لاۋىلى ھموطلىرىنى سىزە ھدىيە اولاراق سەچدىم. اونلار رىبە وقف اولۇنبوپلار كى، حوضور چادىرىندا خەندىتەت اتسىئىلر. ۷ لakin قوريانگاكا و پىرەنەش ائچ طرفەنە عايىد اولان هر شىيە فقط سن و سىئىلە اوغوللارين كاهىن كىمى خەندىتەت اىدىن. كاهىنلىشى سىزە ھدىيە اولاراق ورئىم. لakin سىئىزدن باشقا موقدس مکانا كىم ياخىنلاشىسا، اولىدورلوسون.»

حَصَّهُنَّ اُونَدَا بِثَرَئِي رَبَّه تَقْدِيمَ گَثَرَئِينَ.
 ۲۷ تَقْدِيمَتْتَرَ خَرْمَنَدَه دُؤُوْيُولَنَ تَاخِيلَ وَ يَا
 اوْزوم سِيَخَانَدَانَ چِيَخَانَ مَحْصُولَ كَئِمَى
 سَايِيلَاجَاقَ.
 ۲۸ اِشْرَايِيلَ اُولَادَلَارِينَدَانَ
 آلاجَاغِينِيزَ اُونَدَا-بِثَرَئِتْتَرَنَ هَامِيسِينَدَانَ دَا
 رَبَّه تَقْدِيمَ گَثَرَمَلَشَتْتَرَنَ؛ اُونَدَا رَبَّه گَثَرَئَلَنَ
 تَقْدِيمَيَ هَارَوَنَا وَرَثَنَ.
 ۲۹ بُوتُونَ هَدَيَه لَرَتْتَرَنَ دَنَ
 رَبَّه تَقْدِيمَ گَثَرَئِينَ؛ اُونَلَارِينَ لَابَ
 يَا خَشِيسِينَدَانَ، اُونَلَارِينَ تَقْدِيمَ اُولَونَمُوشَ
 حَصَّهُنَّ اُونَدَنَ.
 ۳۰ اُونَلَارَا گَرَكَ دَيَهِسِنَ: "اُونَدَانَ
 لَابَ يَا خَشِيسِينَيَ تَقْدِيمَ اَتَدِيَتْتَرَ زَامَانَ، قَالَانَ
 لَوَئَلَى لَرَ اوْچَونَ خَرْمَنَ مَحْصُولَوَ وَ اوْزوم
 سِيَخَانَ مَحْصُولَوَ كَئِمَى سَايِيلَاجَاقَ.
 ۳۱ سَيَزَ وَ
 اوْ خَالِقِينِيزَ هَرَ يَرَدَه اوْنَوَ يَشِيهِ بَثَلَرَتْتَرَنَ،
 چُونَكَى اوَ، سَيَزَنَ حَافَّيِنِيزَدَيرَ، حَوْضُورَ
 چَادِيرِينَدَا اُولَانَ خَيْدَمَتْتَرَنَزَنَ عَوْضَى دَئَرَ.
 ۳۲ اُونَدَانَ لَابَ يَا خَشِيسِينَيَ تَقْدِيمَ اَتَدِيَتْتَرَ
 اوْچَونَ، گُونَاهَا بَاتِمِيشَ اُولَمازِسِينَيَنَ.
 لاَكَنَ اِشْرَايِيلَ اُولَادَلَارِينَ مَوْقَدَسَ تَقْدِيمَلَرَئِي
 نَجَّشَ اَتمَهِيَنَ، يَوْخَسَا اُولَرَسِنَتَرَ."

قَيْرَمِيزِي اَنَّكَ وَ پَاكَلامَا سَوَيو

۱۹ سُونَرا رَبَ مُوسَا وَ هَارَوَنَا
 دَانِيَشِيبَ، اُونَلَارَا دَدِيَ: ^۲ "بَوَ،
 رَبَّنَ اَمَرَ اَتَدِيَيَ قَانُونُونَ قَايِدَاسِيَ دِيرَ:
 اِشْرَايِيلَ اُولَادَلَارِينَا دِيَشَنَ كَى، تَمَّزَ، عَيْسِيَّرَ
 وَ قَيْرَمِيزِي بَشَرَ اَنَّكَ گَثَرَسِنَلَرَ كَى، اُونَونَ
 بُويَنَوَا هَجَ واَخَتَ يَوْغَ تَاخِيلِيَّا يَبَ.
 ۳ اُونَوَ
 كَاهَنَ إِلَعَازَارَا وَرَثَنَ، اَنَّكَ دُوشَرَكَهُنَنَ باَيِيرِينَا
 چِيَخَارِيلِسِينَ وَ اوْنَونَ قَابَاغِينَدَا كَسْلَسِنَ.
 ۴ سُونَرا كَاهَنَ إِلَعَازَارَ بَارِمَاغَى اَئَلَهَ اوْنَونَ
 قَانِينَدَانَ گُؤُتُورُوبَ، قَانِينَ بَشَرَ آزِينَيَ حَوْضُورَ
 چَادِيرِينَيَنَ قَابَاقَ طَرْفَتَهَ طَرَفَ يَدَى دَفَهَ
 سِپَسِنَ.
 ۵ سُونَرا اَنَّكَ اوْنَونَ گَؤُزَلَرِي قَابَاغِينَدَا
 يَانِدِيرِيلِسِينَ. دَرَئِسِيَ، اَتَى وَ قَانَى، بَاغِيرِسَاغَى

دا كَچَيْتَنَ اَئَلَكَ بَالَاسِينَيَنَ عَوْضَنَى آلمَا؛ اُونَلَارِينَ
 مَوْقَدَسَدَلَرَلَرَ، قَانِلَارِينَى قُورِبَانَگَاهِينَ اَوْسَتَونَه
 سَبَ وَ پَيْشَلَرَئِي توْسَتَولَه دَلَبَ يَانِدِيرَ كَى، رِيَنَ
 خَوشُونَا گَلَنَ عَطَّرَلَى تَقْدِيمَ اُولَسُونَ.
 ۱۸ اُونَلَارِينَ آتَى دَه سَيَنَ اُولَسُونَ، نَجَهَ كَى، یَلَّتَمَه تَقْدِيمَى
 اُولَانَ دُؤُشَ اَتَى وَ صَاغَ بُودَوَ سَتَشَدَهَ.
 ۱۹ بُوتُونَ اوْ مَوْقَدَسَ تَقْدِيمَلَرَى كَى، اِشْرَايِيلَ اُولَادَلَارِى
 اُونَلَارِى رَبَه قَالَدِيرِمَا تَقْدِيمَى كَئِمَى گَثَرَئَلَرَ، سَهَ
 وَ اوْغُولَلَارِينَلَا قِيزَلَارِينَا اِبَدِيَ بَى اُولَارَاقَ وَرَدَهَ.
 بَوَ، سَيَنَ وَ نَسْلَهَنَ اوْچَونَ رِيَنَ حَوْضُورُونَدا
 اَبَدِيَ وَ پَوْزَلَمازَ عَهَدَهَرَ"*

^{۲۰} سُونَرا رَبَ هَارَوَنَا دَدِيَ: "اُونَلَارِينَ
 تُورَپَاغِينَدَا سَيَنَ اَئَرَشَنَ اُولَمايَاجَاقَ وَ اُونَلَارِ
 آرَاسِينَدَا هَجَ بَئَرَ پَايِينَ اُولَمايَاجَاقَ، اِشْرَايِيلَ
 اُولَادَلَارِى اِراسِينَدَا سَيَنَ پَايِينَ وَ اَئَرَشَنَ منَ.
 ۲۱ آمَا اِشْرَايِيلَدَه بُوتُونَ اُونَدَا بَغَرَشَنَ لَوَئَلَى لَرَه
 اَئَرَشَ اُولَارَاقَ وَرَدَهَ، بَوَ، خَيْدَمَتْلَرَتْتَنَ،
 حَوْضُورَ چَادِيرِينَدَا اَتَدِكَلَرِي خَيْدَمَتْتَنَ،
 عَوْضَى دَئَرَ.
 ۲۲ آرَتِيقَ اِشْرَايِيلَ اُولَادَلَارِى
 حَوْضُورَ چَادِيرِينَا يَا خِينَلَاشَمَاسِينَلَارَ، يَوْخَسَا
 گُونَاهَا بَاتِبَعَ اَئَلَرَلَرَ.
 ۲۳ حَوْضُورَ چَادِيرِينَينَ
 خَيْدَمَتْتَنَ فَقَطَ لَوَئَلَى لَرَ اَسْتَنَلَرَ وَ اُونَلَارِينَ
 خَاطَالَارِينَى بُويَنَلَارِينَا آسِينَلَارَ؛ بَوَ،
 نَسْلَهَنَ اَسْلَهَنَ اوْچَونَ اَبَدِي قَايِدَهِيرَ.
 اِشْرَايِيلَ اُولَادَلَارِى آرَاسِينَدَا اُونَلَارِينَ
 اَئَرَشَ اُولَمايَاجَاقَ.
 ۲۴ اِشْرَايِيلَ اُولَادَلَارِينَينَ
 اُونَدَا بَثَرَئِي كَى، اُونَلَارَ رَبَه تَقْدِيمَ كَئِمَى
 گَثَرَئَلَرَ، مَنَ لَوَئَلَى لَرَه اَئَرَشَ اُولَارَاقَ
 وَرَئِمَ؛ بُونَا گَوَرَه لَوَئَلَى لَرَ اوْچَونَ دَدَهَ كَى،
 اِشْرَايِيلَ اُولَادَلَارِى آرَاسِينَدَا اُونَلَارِينَ اَئَرَشَ
 اُولَمايَاجَاقَ.

^{۲۵} سُونَرا رَبَ مُوسَا اَئَلَهَ دَانِيَشِيبَ اُونَا دَدِيَ:
^{۲۶} "لَوَئَلَى لَرَه دَانِيَشَ وَ اُونَلَارَا بَلَه دَه": "اِشْرَايِيلَ
 اُولَادَلَارِينَدَانَ اَئَرَشَنَزَ اُولَارَاقَ سَيَزَهَ وَرَدَهِيمَ
 اُونَدَا بَشَرَ حَصَّهَسَنَى آلَدِيَغِينِيزَ واَخَتَ، بَوَ

اونون اوستونه آخار سو تؤکون.^{۱۸} پاک بئر آدام مرجانکوشک اوتونو گۇتۇرۇپ، او سوپا باتىرسىن و چادىرىن، بوتون قابالارين و اورادا اولانلارين اوستونه سېسىن. سوموپىءى، اۇلدۇرۇۋەن آداما، مىئتىه يا دا قىشىرە توخونان آدامىن اوستونه ده سېسىن.^{۱۹} پاک آدام نجىس آدامىن اوستونه ده سېسىن؛ يىدئنجى گون نىجىسلەكىن تمىز اولاچاق. او، پالتالارىينى يوسون، سو ائله يوپۇنسون و آخشام تمىز سايىلىسىن.

^{۲۰} لاكتىن نجىس اولوب اۇزۇنۇ تمىز اتمەيەن آدام جاماعات آراسىندان قوولۇسون، چونكى رېئىن موقىدەس مکانىنى نجىسلەيېب؛ اونون اوستونه پاكلاما سوپىو سېپتەلمەدىي اوچون او، نجىس سايىلىسىن.^{۲۱} بو اونلارا ابىدە قايدادىر. پاكلاما سوپىو سېپىن آدام پالتالارىينى يوسون و پاكلاما سوپۇندا توخونان آدام آخشاما قدر نجىس سايىلىسىن.^{۲۲} نجىس آدامىن توخوندوغۇ هەر شى نجىس سايىلىسىن؛ او شىي توخونان آدام آخشاما قدر نجىس سايىلىسىن».

قايدان چىخان سو

بىشىنجى آى بوتون ائسرايەل اوولادلارىينىن جاماعاتى سىن صحراسينا گىلدى. اونلار قىدىشە دايىندىلار. مرىم اورادا اۇلدو و إله اورادا دا باسىرىلىدى. ۲ جاماعات اوچون سو يوخ ائدى، اونا گۇرە موسا و هارونون ضىندىنە يىغىلىدிலار. ۳ خالق موسا يارا ضىيليق ادئب ددى: «كاشكى بىز دە ھەموطنلەئەنلىك بىرلەتكە رېئىن قاباغىندا اۇلەيدىك! ^۴ رېئىن جاماعاتىنى بىر صحرابا نە اوچون گىڭىردىنىز؟ گىڭىردىنىز كى، بىز و حیوانلارىمىز بورادا اۇلک؟ ^۵ نە اوچون بىزى مئشىردىن چىخارىدىپ بىلە پېش يەرە گىڭىردىنىز؟ بورا نە آكشن، نە انچىر، نە اوزۇم، نە دە نار يېرى دئر. اىچىمە يە بىلە، سو

ائلە بىرلەتكەدە يانسىن.^۶ كاھىن سىدر آغا جىينىن بوداغىنى، مرجانکوشك اوتونو و قىرمىزى ئىپى گۇتۇرۇپ ياندىرىيالان ائنەيىن اوستونه آتسىن.^۷ كاھىن پالتالارىينى يوسون، بىدئىنى سو ائلە يوپۇن، سونرا دوෂىرگە يە گىرىشىن. لاكتىن آخشاما قدر نجىس سايىلىسىن.^۸ ائنەيى بىي ياندىريان آدام دا پالتالارىينى سو ائلە يوپۇن، بىدئىنى ده سو ائلە يوپۇن و آخشاما قدر نجىس سايىلىسىن.^۹ تمىز آدام ائنەيىن كولۇنۇ يېغىب دوෂىرگەنئ باييرىندا تمىز بىئر يە قوپۇسون و ائسرايەل اۇولادلارىينىن جاماعاتى گىرى اونو پاكلاما سوپىو دۆزلىتمەك اوچون ساخلاسىن. بو، گوناھدان تمىزلىنمەدئر.^{۱۰} ائنەيىن كولۇنۇ يېغان آدام پالتالارىينى يوپۇن و آخشاما قدر نجىس سايىلىسىن. بو، ائسرايەل اۇولادلارى اوچون و آرارلىندا ياشايان ياد إللە اوچون دە ابىدە بىر قايدادىر.^{۱۱} هانسى بىر ائنسان مىئىتىنە توخونان آدام يىدەي گون نجىس اولاچاق.^{۱۲} اوچونجو و يىدئنجى گون اۇزۇنۇ سو ائلە پاكلاسىن كى، تمىز اوپۇسون؛ آما اگر اوچونجو و يىدئنجى گون اۇزۇنۇ پاكلاماسا، تمىز اولما ياجاق.^{۱۳} بىر اۇلويە، هەر هانسى بىر ائنسان مىئىتىنە توخونان و اۇزۇنۇ تمىز اتمەيەن آدام رېئىن خىمەستىنى نجىس ادر، او سخنچ ائسرايەلدىن قوولۇسون. پاكلاما سوپىو اونون اوستونه سېپتەلمەدىي اوچون نجىس سايىلىسىن؛ اونون نجىسلەيى حلە اوستوندە قالىر.

۱۴ چادىردا اۇلەن آدام اوچون قانون بىلدەتىرە: چادىردا گىرن و چادىردا اولان هە كىس يىدەي گون نجىس سايىلىسىن.^{۱۵} هە آچىق قاب كى، ائپەلە باغلا تىمېش قاپاگى يۇخدۇر، نجىس سايىلىسىن.^{۱۶} چۈلەدە قىلىنجلا اۇلدۇرولمۇش اولاناتا، بىر اۇلويە و يا بىر ائنسان سوموپىونە، يَا دا قىشىرە توخونان شخص يىدەي گون نجىس سايىلىسىن.^{۱۷} نجىس آدام اوچون يانمىش گوناھ قوربانى كولۇندان گۇتۇرۇپ،

اشتتدی و بئر مَلَکَ گُئنْدَرِئَب، بئزى مئصىردىن چىخارتىدى. ائندى باخ، بئر قىلدىشىڭ كى، سىئىن سرحدئەن ياخىن بئر شەردىءى.^{۱۷} سىندن خاھىش ادئرئىك كى، تورپاگىيندان كچمك اوچۇن بئزە ئىچازە ورەسىن. بئز زەمىن، يا دا اوزوم باغىندا كچميمەجىئىك؛ هېچ بئر قويودان دا سو ائچميمەجىئىك. پادشاھىن يولو ائله سىئىن تورپاگىيندان كچنەجك صاغا و سولا دۇنەمە يەجىئىك.»^{۱۸} لاكىن إدوم پادشاھى اونا ددى: «تورپاگىيمىزدان كچمەيئىن، يوخسا قاباگىنiza قىلىنجلا چىخارام.»^{۱۹} ائسراييل اۋۇلادلارى گەننە اونلارا دەللەر: «بئز گىنىش يوللا گىدەجىئىك. اگر من و مال-حیوانلارىم سولارىندا ئىچىسك، دىرئىنى ورەرم؛ فقەت پىشادا كچب گىمكىن باشقۇا هېچ نە ائستەمەرم.»^{۲۰} آما إدوم پادشاھى ددى: «كچمك اولماز.» إدوملولار بئۈيۈك و گوجلو بىر قوشۇنلا اونلارين قاباگىنiza چىخىدلار.«^{۲۱} بىلەجە إدوم سولارىندا ئىچىتلەلى لەرە ئىچازە ورەمدى كى، تورپاقلارىندا كچىشىنلەر. اونا كۆرە دە، ائسرايىللەلى لەر اونلارين تورپاقلارىندان چىكتىدلەر.

هارونون اۇلۇمو

«^{۲۲} بىتون ائسراييل جاماعاتى قىدلىشىن يولا دوشوب حور داغىنا گىلدى. سۇنرا رب إدوم تورپاگى سرحدئەن، حور داغىندا، موسا و هارونلا دانىشىپ اونا بىلە ددى: «^{۲۴} (هارون اۇلوب اۆز خالقىنما قوشۇلاجاق، چونكى مېرئا سولارىندا سۆزۈمە عاصى اولدوغۇنۇز اوچۇن، ائسرايىللەلى اۋۇلادلارينا وردئىم اۆلکە يە گىشىمە يە جك.»^{۲۵} هارون و اوغلۇ إعازارى گۇئىرۇ، اونلارى حور داغىنما گىشىر. هارونون پاتارلارىنى چىخارات و اونلارى اوغلۇ إعازارا كېنىڭىز، بىلەجە هارون اورادا اۇلوب خالقىنما قوشۇلاجاق.»

^۶ موسا و هارون جاماعاتىن قاباگىندا حوضۇر چادىرىينىن گىرنىشتنە گىلدەلر و اوزو اوستە يېرە دوشىدولر. رېئىن جالالى اونلارا گۈرۈندو.^۷ رب موسا ائلە دانىشىپ اونا ددى: «^۸ عصانى گۇئىرۇ، سەن و قارداشىن هارون جاماعاتى يېغىن و اونلارىن گۆزو قاباگىندا قايىيا دىشىن كى، سو ورسىن. قايادان اونلارا سو چىخارات، جاماعاتا و حيوانلارينا ائچىرت.»^۹ موسا امر اولوندۇغۇ كىمى عصانى رېئىن قاباگىندا گۇئىرۇدۇ.

^{۱۰} موسا و هارون جاماعاتى قايابىن قاباگىن يېغىدەيلار و اونلارا دەللەر: «اي ياغى لار، ائندى اشىدىن؛ بىر قايادان سىزە مىگەر بئز سو چىخارادا جاڭىق؟»^{۱۱} سۇنرا موسا آڭنى قالدىرىدى و عصاسى ائلە ئىككى دەفه قايىيا ووردو؛ قايادان بول سو چىخىدى. جاماعات و اونلارين حيوانلارى سو اچىدىلەر.

^{۱۲} آما رب موسا و هارونا ددى: «منە ائنامادىغىنiz اوچۇن، ائسراييل اۋۇلادلارىنин گۆزو قاباگىندا مىتمەلە موقۇس كىمى رفتار اتىمەدئىشىر اوچۇن، بىر جاماعاتى سىئىن اونلارا وردئىم اۆلکە يە آپارمايا جاڭىسىنiz.»^{۱۳} بىر سولار مېرىئا^{*} سولارى ائدى. چونكى بىر يەدە ائسراييل اۋۇلادلارى رىبلە موباحىثە ئەدىلر و رب اونلارا اۆز موقۇسلىئىنى گۈرسىتىدى.

إدوم پادشاھىنин ائسراييل اۋۇلادلارينا اعتراضى

^{۱۴} موسا قىدلىشىن إدوم پادشاھىنina قاصلەر گۈندرىدى: «قارداشىن ائسرايىللە بىلە دىشى: «چىكىدىئىمئىز زەختەن ھامىسىنى بىتلەرسىن.»^{۱۵} آتالارىميىز مئصىرە كۈچدۇلر و بئز بئر چوخ واخت مئصىرەدە ياشادىق. مئصىرلى لە بئىزىملە و آتالارىميىزلا پېش رفتار ئەدىلر. آما بئز رې فرياد اتىكىدە، او سىئىمىزى

۶ او زامان رب خالقين آراسينا زهري
اثلانلار گوندردي. اثلانلار خالقى سانجديلار
و اسرائييل اوولا دلاريندان چوخ آدام اولدو.
۷ خالق گلتب موسا ياي ددى: «بئز گوناه اتىك،
چونكى رب و سىئن خىندىتەن دىئندىك. ربە
يالوار كى، اثلانلارى بىزدن اوزاقلاشدىرسىن.»
موسا خالق اوچون ربە يالواردى.^۸ رب موسا ياي
ددى: «او زونه بئر اثلان دوزلتى دۇن دەپىدەن
اوستونه قوي. اثلانين سانجidiغى آدام اوغا
باخديقدا دئرى قالاجاق». ^۹ موسا بورونجىن
بئر اثلان دوزلتى دەپىدەن اوستونه قوبىدو.
اثلانين سانجidiغى هر آدام، بورونج اثلانا
باخديقدا دئرى قالدى.

موآب سفرى

۱۰ اسرائييل اوولا دلارى يولا دوشوب او بوتدا
دوشىگە سالدىلار. ۱۱ او بوتدان كۆچوب، عنى-
عبارةمىدە كى، موآبىن شرقىتىنە كى صحرادادىر،
دوشىگە سالدىلار. ۱۲ اورادان دا يولا دوشدولر
و زىد درەستىنە دوشىگە سالدىلار. ۱۳ اورادان
دا يولا دوشوب آرنىون درەستىن او تايىندا كى،
امورلولارين سرحدىتىن چىخان صحرادادىر،
داباندىلار، چونكى آرنىون موآبلا امورلولارين
اۋلەكەسى آراسىنداكى موآب سرحدى دئر. ^{۱۴} بو
بارده «ربئن دۇيپوشلىرى كىتايىندا» يازىلىپ:

«سوفادا اولان واھب و درەلر، آرنىون،
۱۵ آر شهرىتە داييانان و موآب سرحدىتە
اۋزانان درەلرنى ياما جلارى.»

۱۶ اورادان بېرە ^{*} يولا دوشدولر؛ بېرە او
قويدور كى، رب اورادا موسا ياي ددى: «خالقى
بئر يره بىيغ، اونلارا سو ورئم». ^{۱۷} او زامان
اسرائييل اوولا دلارى يو نغمەنى او خودلolar:
«اي قويىو، سولارين فيشىرىسىن،
أونا نغمە او خوييون،

۲۷ موسا ربئن امر اتىئىي كىمى اتدى و
بوتون جاماعاتىن گۈزلىرى قاباغىندا حور
داغىغا چىخىدىلار. ^{۲۸} موسا، هارونون كاهنلىك
پالتالارىنى چىخاردىپ، اوغلۇ إلعازارا
گىيىندىردى. هارون اورادا داغىن تېپەستىنە
اولدو. موسا ائله إلعازار داغىدان إندىلر.
^{۲۹} بوتون جاماعات هارونون اولدو يونو كۈرددو.
بوتون اسرائييل خالقى اونون اوچون او تو ز
گون ياس تو تدو.

آراد پادشاهى يوخ ادئلر

۱ نېگىدە ياشايان گىئغانلى آراد
پادشاهى اشتىدى كى، اسرائييل
اوولا دلارى آتارئىم يولوندان گللىرلر. او،
اسرائييل اوولا دلارى ائله ووروشوب
بئر نېچە نفرى اسەر تو تدو. ^۲ اسرائييل
اوولا دلارى ربە نذر ادئب دەتلىر: «اگر،
حقىقىن، بۇ خالقى ئىڭىمئەنسىلەم ادھىسن،
او زامان اونلارىن شەھىلرئىنى كامىئل يوخ
ادھرىئك.» ^۳ رب اسرايىتللى لرئن شىنى
اشتىدى و گىئغانلى لارى اونلاردا تسلەم اتدى.
اسرايىتللى لر ده اونلارى و شەھىلرئىنى كامىئل
يوخ ادئلر و بلەجه او يرئن آدى خورما*
قويىلدۇ.

بورونج اثلان

۴ خالق حور داغىنى تىرك ادئب، إدوم
تۈرپاگىينىن اطرافييندان كېچمك اوچجون
قىرمىزى دەنلىز يولوندان كەچدىلر. يول سفرى
اونلارىي سېرىشىز اتدى. ^۵ خالق تاري و
موسائىن خىندىتەن دىئندىلئر: «نه اوچون سىئز
بئزى منىشىن چىخارتىدىيئىز؟ صحرادا او لمك
اوچون؟ چونكى بورادا نە چۈرگك، نە دە سو
وار. بو دادسىز يىنكىن دە ائيرەئىئك.»

۳:۲۱ خورما عېرانى دىلىنى دەپىدە يەنى «كامىئل يوخ اتمك»
۱۶:۲۱ بېرە عېرانى دىلىنى دەپىدە يەنى «قويىو»

سئخونون شهرى بىپا ادىلشن.
 ۲۸ چونكى خىشوندان بىر اواد
 سئخونون شهرىندان آلوو چىخدى؛
 موآبىن عار شهرىنى،
 آرنونون تېھلىرىنى باشچىلارىنى
 ياندىرىپ محو اتدى.
 ۲۹ واى حالينا، اى موآب!
 اى كوموشون خالقى، يوخ اولدون!

اوغلولارينى إمۇرلولارين پادشاهى
 سئخونا قاچقىنيلغا
 قىزلارىنى دا اسېرىلەي ورئب.

۳۰ لاتىن بىز اونلارى مغلوب اتمىشكى،
 خىشبون دئۇندا قدر محو اولوب،
 مىدبىايا اوزانان نوفە خىيە قدر هر طرفى
 وئران اتمىشكى.

۳۱ بلە جە ائسرايىتللى لر إمۇرلولارين
 تورپاغىندا ساكتىن اولدولار. ۳۲ موسا آدامالار
 گۈندىرىدى كى، يەزىرى نظردن كېچىرتىئنلر.
 ائسرايىل اۋولادلارى اونون قىصبهلىنى آله
 كېچىرتىئلر و اوزادا ياشاييان إمۇرلولارى
 قوردولار.

۳۳ سونرا دۇنوب باشانا يوللاندىلار. باشان
 پادشاهى عوگ بوتون خالقى ائلە بىرار
 ىدرىئىدە اونلارلا دۇيوشە چىخدى. ۳۴ رب
 موسايىا ددى: «اوندان قورخما، چونكى من
 اونو، بوتون خالقىنى و تورپاغىنى سىن ئىنه
 تىلىم اتمىشم. خىشوندا ياشاييان إمۇرلولارين
 پادشاهى سئخونون باشىنا گىتىئىنى، اونون
 دا باشىنا گىشە». ۳۵ بلە جە ائسرايىتللى لر اونو،
 اۋولادلارينى و بوتون خالقىنى بىز نفر قالمايانا
 قدر قىردىلار؛ و تورپاغىنى آله كېچىرتىئلر.

بالاقىن بىلعامى چاغيرىماسى

۲۲ ائسرايىل اۋولادلارى يولدا شوب
 موآب اواوارىندا، اوردونون او
 بىرى طرفىتىدە، آرئحانىن موقابىلتىدە دوشىرگە
 سالدىلار.

۱۸ او قويىكى، اونو باشچىلاڭ آچدىلار،
 خالقىن اسىل زادهلىرى عصا و دىئكلە
 قازىدىلار.»

سونرا صحرادان مەنانىيا يوللاندىلار. ۱۹ مەنانادان
 تىخەئىلە، تىخەللىدىن باموتا، ۲۰ باموتادان دا
 موآب تورپاغىندا اولان درىيە، چۈلە باخان
 پېسگاه داغىنин زىروهستە گىتنىلر.

سئخون و عوگ پادشاهين مغلوبىتى (تىتىھى: ۲۶-۳: ۱۱)

۲۱ ائسرايىل إمۇرلولارين پادشاهى سئخونا
 قاىتىدلر گۈندرىب ددى: ۲۲ «خاھىش ادئم،
 سىئن تورپاغىندا كېچمك اوچجون بىئە ائجazole
 ورەسەن. نە زەئىھە، نە دە باغا گىرە جىئىك. سىئن
 قويولارينىن سويوندان ائچمە جىئىك. سىئن
 سىرحدىندا كېچە جىك فقط پادشاھ يولو ائلە
 گادە جىئىك.»

۲۳ آما سئخون ائسرايىلە اۇزى سىرحدىتىن
 كېچمە يە ائجazole ورمەدى. بوتون خالقىنى
 بىئىر يە يىغىب، ائسرايىل اۋولادلارى ائلە
 ووروشماق اوچجون صحرابا چىخدى و
 ياخسە گلېب اونلارلا ووروشدۇ. ۲۴ ائسرايىل
 اۋولادلارى اوно قىيلينجىدان كېچىرتىئلر،
 و اونون تورپاغىنى كى، آرنوندان يېبۇقا و
 ەمۇنلولارين سىرحدىنە قدر اوزانمىشىدى،
 آللدار. چونكى ەممۇن سىرحدىنەن مؤھكم
 ائستىحکاماتى وار. ۲۵ ائسرايىل اۋولادلارى
 بىو شهرلىرئ ھاميسىنى آله كېچىرتىئلر و
 إمۇرلولارين بوتون شهرلىنىدە، خىشوندا
 و اونون بوتون قىصبهلىنىدە ياشادىلار.

۲۶ چونكى خىشون إمۇرلولارين پادشاهى
 سئخونون شهرى اندى. سئخون موآبىن
 اوڭلىكى پادشاهى ائلە دؤيوشموش و آرنونا قدر
 اوزانان بوتون تورپاغىنى آله كېچىرتىمىشىدى.

۲۷ بونون اوچجون شاعئرلر بىلە دىتىلر:
 «خىشونا گلئىن؛
 قوى خىشون تىزەدن تىكىلىسەن،

۱۳ بَلْعَام سحر دوردو و بالاقین باشچیلارينا ددى: «تُور پاگينيزا قاييدين، چونكى رب منه ائچازار ورمەدى كى، سېزىلە بېرىشكەدە گەتم». ۱۴ موآب باشچيلارى قالخدilar و بالاقين يانينا گلتب دىئرلر: «بَلْعَام ائستىمەدى كى، بېرىشكەدە گەتكەن». ۱۵ گىنه بالاق آولكىتلەرن داهما چوخ و داهما ائتعشارلى باشچيلار گۇندارىدى.

۱۶ اونلار بَلْعَامىن يانينا گلتب، اونا دىئرلر: «صىپُور اوغلو بالاق بله دىئر: ”خاھىش ادئرم، يانىما گلمىكىن ائمتنان اتمە. ۱۷ چونكى دوغورودان دا سنه سخاوتلە خۇرمەت ادهجىم و نە دىسن، هامىسىنى ادهجىم. ائندى خاھىش ادئرم، گل، مئشىم خېرىئەم بولالقى لىعت ات.“» ۱۸ بَلْعَام جاواب ورئب بالاقين آداملارىنا ددى: «بالاق اوئنى قىزىل و گوموشلە دولدوروب منه ورسە بله، تاريم رېتىن سۆزۈنون ضىئىنە هېچ بىش اشىش نە كېچىشكى، نە دە بئۇيوك ادە بىتلەرم. ۱۹ ائندى خاھىش ادئرم، سىز دە بولىرىدا قالىن و گۇرۇم رب منه باشقان نە دئىھەجك.» ۲۰ تارى گجه بَلْعَام گلتب اونا دىئهجىم شىي ات.»

۲۱ بله جە بَلْعَام سحر قالخىب إِشىھىيىنى بالانلادى و موآب باشچيلارى ائلە بېرىشكەدە گىتدى. ۲۲ لاكتىن اونون گىتدىيى اوچون تارىنinin قضىيى آلولولاندى و رېتىن مەلەيى يول اوستوندە اونون ضىئىنە دوردو. بَلْعَام إِشىھىيىئە مىئىمىتىدى و ائكى نۆكىرى دە اونونلا ائدئلر. ۲۳ او زامان كى، إِشىڭ، رېتىن مەلەيىننى گۇرۇد كى، يول اوستوندە دورور، الشنادە دە سئيرلىمىش قىلىنج وار، يولدان دئۇنوب زەئىھە گىشىدى. بَلْعَام إِشىھىيى ووردو كى، اونو يول دئۇنداشتىن. ۲۴ سوزرا رېتىن مەلەيى باغلارىن آراسىندا دار بىش يولدا دوردو. هەر ائكى طرف دووار اندى. ۲۵ إِشىڭ رېتىن مەلەيىننى گۆزىنە

۲ صىپُور اوغلو بالاق ائسرايىلشىن امورلولارنى باشىينا گىتىردىيى هەر شىيى گۇرموشىدۇ. ۳ جاماماعاتى گۇرۇدوكىدە موآبلى لار بىرك قورخىدولار، چونكى ائسرايىل خالقى چوخ ائدى. موآب ساكتىلىرى ائسرايىل اوولاclar يىدانا واهشەمە يە دوشىدولر. ۴ موآبلى لار مىدىان آغساقااللارينا دىئرلر: «أۇڭوز چۈل اوتونو پىسب يالادىغى كىتمى، بولاماعات دا بوتون اطرافىميمىزى پىسب بىلاياجاق» او واختىلار صىپُور اوغلو بالاق موآب پادشاھى ائدى. ۵ بالاق پۇر اوغلو بَلْعَامى چاغىرماق اوچون فَرَات چاينىنин كنارىندا اولان آماوا اولكەستىنە كىپتۇرا قاصىئلر گۇندرئب ددى: «مئصىئىن دەن بئر خالق چىخىپ، باخ، يە اوزونو بورويەرك موقابىلەنەمە يېلىش. ۶ خاھىش ادئرم، ائندى گل، مئشىم خېرىئەم بولالقى لىعت ات، چونكى اونلار مندن چوخ گوجلودورلر. بلکە اوندا من اونلارى مغلوب ادېت، اولكە دەن قووا بىلدەم. چونكى بىتلەم كى، سىتىن بىركت وردىئىن خىتەر-دوعالى، لىعت اتدىئىن دە ملعون اولاجاق.»

۷ موآب آغساقااللارى ائلە مىدىان آغساقااللارى فلا باخماق اوجرىتنى گۇئوروب بَلْعَامىن يانينا گىتىلەر و بالاقين سۆزلىرىنى اونا دىئلر. ۸ بَلْعَام اونلارا ددى: «بۇ گجهنى بورادا كچىردىن كى، رېتىن منه ددىئىنى سىزە دىئم.» بله جە، موآب باشچيلارى بَلْعَامىن يانىندا قالدىلار.

۹ تارى بَلْعَامىن يانينا گلتب سوروشدو: «يانىنداكى بول آداملار كىتمەت؟» ۱۰ بَلْعَام تارىبىدا ددى: «موآب پادشاھى صىپُور اوغلو بالاق منه سۆز گۇندرئب كى، ۱۱ «باخ، مئصىئىن چىخان خالق يە اوزونو بويورور. ائندى گل، مئشىم خېرىئەم اونلارى لىعت ات. بلکە دئۇيوشوب اونلارى قووا بىتلەم.» ۱۲ تارى بَلْعَام ددى: «او آداملاラ گىتمە، او خالقا لىعت اتىم، چونكى موبارك خالقىدىر.»

سرحدنئن لاب اوzac يرئندەدئ. ^{۳۷} بالاق بىلعاما ددى: «سنى چاگيرتىيرماق اوچون تعجللە مىگر آدام گۈئىرمەدئ؟ نه اوچون منئم يانىما گلەمەدئ؟ مىگر من حققىتن سنه حۇرمەت ادە بىللەمەن؟» ^{۳۸} بالاعم بالاقا ددى: «باخ، اشندى سىئىن يانىنا گلەدئم! آتى نه دىئە بىتلەرم كى؟ آنجاق تارىينىن دىللىم قويياجاق سۆزو دىئە جىم.» ^{۳۹} بالاعم بالاقا بشىركەدە كىتدى و قىرىت خوصوتا گلەدئل. ^{۴۰} بالاق اوکوز و قويون قوربان كىشب، بالاعما و اونونلا بشىركەدە اولان باشچىلارا آت گۈئىردى. ^{۴۱} سحر بالاق بىلعامى گۇنوردو و اونو باموت بىغىلە چىخارتدى. بالاعم اورادان اشىرايىل خالقىنinin بىر حىضەسىنى گۈردو.

بىلعامىن بىرنىجى دە گله جىكىن خېر ورمەسى

۲۳ بالاعم بالاقا ددى: «بورادا منه يىدى قوربانگاه دوزىلت و مىئم اوچون بورادا يىدى گامىش و يىدى قوج حاضيرلا». ^۲ بالاق بىلعامىن دىئىي كىمى اتدى. بالاقا بىلعام هر قوربانگاها بىر گامىش و بىر قوج تقدىم اتدىلر. ^۳ بالاعم بالاقا ددى: «سەن ياندىرما قوربانىنин يانىندا دور، من گەدئم. بلکە رېب مىئم گۈرۈشۈۋەم گاسىن و منه نه گۈرسىدەسە، سەن بىلدىرەرم.» سونرا چىپلاق بىر تېپە يە چىخدى.

^۴ تارى بالاعمالا گۈرۈشدو و بالاعم اونا ددى: «يدى قوربانگاه حاضيرلا دىم و هر قوربانگاها بىر گامىشلا بىر قوج تقدىم اتدىم.» ^۵ رېب بالاعمىن آغزىنا بىر كلام قويوب ددى: «بالاقىن يانىنا قايىدىب بله دە.» ^۶ بالاعم بالاقىن يانىنا قايىتىدى. گۈرۈدو كى، بالاق و موآبىن بوتون باشچىلارى ياندىرما قوربانىنinin يانىندا دورورلار. ^۷ بالاعم سۆزۈۋو باشلايىب ددى:

«بالاق منى آرامدان،
موآب پادشاھى منى شرق داغلارىندان
گىشىنى كى،

دووارا سىيخىلدى و بىلعامىن آياغىنى دووارا سىيخىشىدىرىدى. او گىئنە إشىشە يى ووردو. ^{۲۶} رېتىن مەلەبى ائرهلى كىتدى و الە دار بىر يerde دوردو كى، صاغا سولا دۇئىمك اوچون يول اولمادى. ^{۲۷} اشىشكى رېتىن مەلەبىنى گۈرنتە بىلعامىن آلتىندا خىخىدى. بىلعامىن قىسىي الولاندى و دىئىكلە إشىشە يى ووردو. ^{۲۸} رب اشىشە بىئىن دىللىنى آچدى و او، بىلعاما ددى: «سەنە نە اتدىم كى، منى يو اوج دە ووردون؟» ^{۲۹} بالاعم اشىشە يە ددى: «چونكى منى مىخرە اتدىن. اگر ئىمەدە بىر قىلىنچى اولىسايدى، سنى اشىدىئە كىمىي اولىدورموشىدوم.» ^{۳۰} اشىشكى بىلعاما ددى: «عۇمرۇنون اولىتىن بۇ گونە قدر بىلەنە مەندىئەن إشىشە بىئىن من مىگر دىلەم؟ مىگر اولوب كى، من سەنە بىلە اتش اتمىش اولوم؟» ^{۳۱} بىلعام ددى: «خېير.»

^{۳۱} سونرا رب بىلعامىن گۈزلىرىنى آچدى. بالاعم رېتىن مەلەبىنى گۈرۈدە كى، الشنە سېيرئەلمىش قىلىنچلا يول اوستونادە دورور. و ايتىش بىزى اوزو اوستە يە سەرتىلىدى. ^{۳۲} رېتىن مەلەبى اونا ددى: «نه اوچون اشىشە بىئىنى يو اوج دە ووردون؟ باخ، من سىئىن ضىندىنە دورموراشام، چونكى سىئىن يولون، مىئم يولوما ضىئىدىر. ^{۳۳} اشىشكى منى گۈرۈدو و بۇ اوج دە قاباگىيمىدان يانا دۇندۇ. اگر يولدان دۇئىمە سىيدى، حققىتن سنى اشىدىئە كىمىي اولىدورموشىدوم و اونو صاغ بوراخىشىدىم.» ^{۳۴} بالاعم رېتىن مەلەبىنە ددى: «اگوناھ اتەمىسەم، چونكى بىلەمەدەن كى، سەن مىئم ضىئىدەم يولدا دورورسان. ائندى اگر بۇ سىئىن گۈزۈنەدە پىنس گۈرۈنور، قوى اوئىمە قايىدىم.» ^{۳۵} لاكتىن رېتىن مەلەبىي بىلعاما ددى: «بو آدامالارلا گت، آما فقط سەنە دىئە جىئىم سۆزو دە.» بىلە جە بالاعم بالاقىن باشچىلارى ئائىل برابر كىتدى.

^{۳۶} بالاق بىلعامىن گلەدئىئىنى اشتەتكەدە، موآبىن بىر شهرئە كىتدى كى، اونو پېشواز اتسىن. موآب آرنۇن سرحدىتىندا،

گلدى. گئردو کى، بالاق ياندیرما قوربانىينين يانىندا دوروب. موآب باشچىلارى دا اونونلا براير دوروبىلار. بالاق اوندان سوروشدو: «رب نه ددى؟»^{۱۸} بىلعام سۈزۈنۈ باشلايىپ ددى:

قالخ، اى بالاق! و اشتىت؛

منه قولاق آس، اى صىپۇر اوغلو.

^{۱۹} تارىي ائنسان دىتلەن كى، يالان دانىشىسىن. بىش اوغلو دىتلەن كى، فىڭكىئى دىشىندرىشىن. دىئىئىنى حىاتا مگر كچىترىقى؟

وردىئى سۈزۈ مگر يېئىنه يېئىزىم؟^{۲۰}

^{۲۰} باخ، بركت وررك اوجون امر آلدىم؛ او، بركت وردىتكە، من اونو دىئىشە بىلەمەرم. ^{۲۱} يعقوبدا بىدېختلىك، ائسرايىلەدە ده بلا گۈرمە يېب.

تارىسى رب اونونلايدىر.

پادشاهىن شادلىق نۇرەمىسى اونلارىن آراسىندا!

^{۲۲} تارىي اونلارى مئصىردىن چىخارتىدى؛ تارىي اونلارا چۈل اۇزكۈزۈنۈن قۇوتى كىمى دئىر.

^{۲۳} يعقوبىن ضىئىئە ئفسون يوخدور. ائسرايىلەن ضىئىئە فالچىق اولماز.

واختى واختىندا يعقوبىا، ائسرايىلە دىتلەجىك: «تارىي نەلر اتدى!»

^{۲۴} باخ، خالق دئىشى آصلاح كىمى اويانىر، شىر كىمى قالخىر، شىشكاري يەمە يېنجە، اولىئرئن قانىنىي ائچەمە يېنجە ياتمايا جاڭق. ^{۲۵} بالاق بىلعاما ددى: «اونلارا نه لعنت ات، نه ده بركت ور». ^{۲۶} لاكتىن بىلعام بالاقا جاواب ورئب ددى: «مگر سەنە دەمدەئىم كى، رب نە دسە، اونو اتمەللى يەم؟»

بىلعامىن اوچۇنجو دە

گله جىكىن خبر ورمەسى

^{۲۷} بالاق بىلعاما ددى: «خاھىش ادئم گل، سنى باشقۇا بىش يەرە آپارىم؛ بلکە تارىينىن

«گل، مىئم خىرئىمە يعقوبۇ لعنت ات، گل ائسرايىلە قارغىش ات.»
تارىينىن لعنت اتىمەدىئىنە من نىجه لعنت دادى؟

رىشىن قارغىش اتىمەدىئىنە من نىجه قارغىش ادئم؟

^۹ قايالارىن باشىندان اونلارى گۈرۈرم، تېلردن اونلارا باخىرام.

باخ، موسقىتلى ياشايان بىر خالق، إلەردىن اۇزۇنۇ آيىران بىر خالق!

^{۱۰} يعقوبۇن تۈزۈنۈ كىم سايا بىتلەر؟

ائسرايىلەن دۈرددە يېئىنى كىم حسابلار؟

قوى صالح آداملارين اۋلۇمو ائلە اۋلۇم!

قوى مىئم آخىرىم اۋنلارىنىكى كىمى اولسۇن»^{۲۸}

^{۱۱} بالاق بىلعاما ددى: «منه نه اتدىن؟ دوشمنلىرىمە لعنت اتىمك اوچون سىنى گىتىردىم، باخ، سىن اونلارا بركت وردىن!»^{۱۲} بىلعام جاواب ورئب ددى: «مگر من گىر كى رىشىن دىلئىم قويىدۇغۇنۇ دەمەيە دەفتەلى اولمائىم؟»

بىلعامىن ائكىنجى دە گله جىكىن خبر ورمەسى

^{۱۳} بالاق اونا ددى: «خاھىش ادئم، مىئملە گل، باشقۇا بىش يەر گىدك كى، اورادان اونلارى گۈرۈسەن. اونلارىن ھامىسىنى يوخ، آخىر قىسمىئىنى گۈرۈسەن. اورادان مىئم خىرئىمە اونلارى لعنت ات.»^{۱۴} بىلەجە بالاق اونو پىسگاه تېسەنندەكى صوقۇم يايلاغىنا آپاردى. يىدى قوريانگاھ دۆزلىتىدى و هەر قوريانگاھدا بىر گامىش و بىر قوچ تقدىم اتدى.^{۱۵} بىلعام بالاقا ددى: «سىن بورادا ياندیرما قوريانىين يانىندا دور، قوى من بىش آز ائرملى كىدئب رېلە گۈرۈشوم.»^{۱۶} رب بىلعاما گۈرۈندو و اونون آغزىنى باشقا بىش يەرە آپارىم؛ بلکە تارىينىن قايتىت و بىلە دە.»^{۱۷} بىلەجە، بىلعام بالاقىن يانىن

سوموکلرئى قىراجاچ،
او خىلارى ائلە اونلارى دەلەجك.
۹ كەمئۇ قورۇپ شىرى كىمى ياتار،
دئشى آصالاتا اوخشار.

أونو اوياندىرماغا كىم جورىت ئەر؟
سېزە بىرگە ورن، خىشى دوعلالى اولسۇن،
سېزە لەنت ادن، قوى ملعون اولسۇن!»
۱۰ بالاقين قىضىي بىلعامىن اوستونە آلوولاندى؛

اللىرىنى بىرىشىنە وورۇب بىلعاما ددى: «سىنى دوشمنلىرىمە لەنت اتمك اوچۇن چاغىرىدىم و باخ، هەر اوج دەفە، اونلارا آنچاق بىرگە ورىنىسىن. ۱۱ ائندى تىز گەت، يېرىئە قايىت. دەمىشدىم كى، سىنه سخاوتلى حؤرمەت ادھىجم، آما باخ، رب سىنى اوندان محروم اتدى. ۱۲ بىلعام بالاقا ددى: «يانيما گۈنئىدەتىن قاصلىلەر مىگر دەمدەئىم، ۱۳ بالاق إۋەنى قىزىيل و گۈوشىلە دولدوورۇب منه ورسە بله، رېتىن سۆزۈندىن چىخا بىلەمەرم، اۆز نظرئىمە گۈرە ياخشى يىا پىش ھەچ بىر شى ادە بىلەمەرم. رب نە دسە، اونو دئىيەجىم؟ ۱۴ ائندى من خالقىمین يانىنا گەدئىم. قوى سىنه بىلدەرئىم كى، بو خالق گىلەجك گۈنلەرە سىئىن خالقىنин باشىنا نە گىتىرەجك.»

بىلعامىن دۇردونجو دەفە
گىلەجىكدىن خېر ورمەسى

۱۵ بىلعام سۆزۈنۈ باشلايىب ددى:
«پۇور اوغلو بىلعامىن كلامى،
گۈزلىرى آچىلان كىشىتىن كلامى،
۱۶ تارىينىن سۆزۈرئىنى اشىندىن آدامىن كلامى، او آدام كى، او جالاردا اولانىن بىلەتىنى،
بىلەت، قادىئىر مۇطلقىن رؤياسىنى گۈرەن، يېرى سېرگەن، آما گىنە دە گۈزلىرى آچىق اولان:

۱۷ «اونو گۈرۈرم، آما ائندى يوخ، اونا باخىرام، آما ياخىندا دېشل. يعقوب دان بىر اولدوز چىخاجاچ،

گۈزۈنە خوش گلر كى، اورادان اونلارى مىش خېرىئە لەنت ادەسەن.» ۲۸ بالاق بىلعامى چۈلە باخان پۇور تېھسەنە آپاردى. ۲۹ بىلعام بالاقا ددى: «بۇرادا منه يىدى قوربانگاه دوزلت و بۇرادا مىش اوچۇن يىدى گامىش و يىدى قوچ حاضىرلا.» ۳۰ بالاق بىلعامىن دەنىيى كىمى اتدى. هەر قوربانگاھدا بىر گامىش و بىر قوچ تقدىم اتدى.

۲ بىلعام رېتىن گۈزۈنلە ائسرايىلە

برىت ورمەيەن ياخشى اولدوغۇنو گۈرددوكدە، اۆلکى كىمى باخىجىلىق اتەمەدى، آما او زۇنۇ صحرايىا طرف چۈرۈدى. ۲ بىلعام گۈزلىرىنى قالدىرىدى و ائسرايىلى قېلىلەرئەن گۈرە يېلىشىش گۈزنانە، اونون اوستونە تارىينىن روحو اندى. ۳ او، سۆزۈنۈ باشلايىب ددى:
«پۇور اوغلو بىلعامىن كلامى،
گۈزو آچىلەمىش كىشىتىن كلامى،
۴ تارىينىن سۆزۈرئىنى اشىندىن آدامىن كلامى، قادىئىر مۇطلقىن رؤياسىنى گۈرەن، يېرە سېرگەن، آما گىنە دە گۈزلىرى آچىق اولانىن:

۵ «اي يعقوب، سىئىن چادىرلارىن نە
گۈزلىدىر

سىئىن مىكىنلەرئىن، اي ائسرايىل!
۶ يايلىميش درەلر كىمى،
چاي كىنارىنداكى باغلار كىمى،
رېتىن اكدىئى عۇد آغا جالارى كىمى،
سولارىن يانىنداكى سىئىر آغا جالارى كىمى.

۷ سطىن لرئىندىن سولار آخاجاچ،
توخوملارى بول سو ائلە سولاناجاچ،
پادشاھلارى آقاقدان بئىيوك اولاچاچ،
مملىكتى اوجالاچاچ.

۸ تارى اونلارى مىتصىردىن چىخاردىر؛
اونلارا چۈل ئۆكۈزۈنۈن قووقىنى كىمى دېر.
اونا دوشمن اولان مئلتلىرى پىئىب
قورتاراچاچ.

قىزىلارى ائلە زئنا اتمە يە باشلادىلار.^۲ بو آروادلار آلاھلارينا قوربان كىسىدە، ائسراييل خالقىنى دا دعوت ادئردىئە. ائسراييل خالقى يىمك يىدى و اونلارين آلاھلارينا سجده اتدى.^۳ ائسراييل اۇولادلارى یعورداكى بىلل بىتونه قوشولىدۇلار و رېشىن قضبى ائسراييللىرى لەئىن اوستونه آلوولاندى.

^۴ رب موساپا ددى: «خالقىن بىتون باشچىلارىنى گۇئىر و گوندوز رېئن قاباگىندا دار آغاچىنidan آسىدىر. بله جە، قوى رېئن قضبى ائسراييلىنى دۇنسۇن». ^۵ بونا گۇرە موسا ائسراييللىق قاضى لارىنى ددى: «ھەر بىئىشىن اۆز آداملارىنىز آراسىنىدا یعورداكى بىلل قوشولانلارى اۇلدۇرون».

^۶ و باخ، بو آن ائسراييل اۇولادلارىندان اولان بىئىن نفر گىلدى، موسانىن و حوضور چادىرىينىن گۇزو قاباگىندا آغلاشان بىتون ائسراييل جاماعاتىنinin گۇزو قاباگىندا قوحوملارىنى مەندىيانلى بىئىن آرواد گىتىرى. ^۷ كاهەن هارون اوغلو إلعازار اوغلو پىئىخاس بونو گۈرددوكە جاماعاتىن آراسىنىدان قالخادى و ئىنه بىئىن نزە گۇئىرودو. ^۸ ائسراييللىلى كىشىشىن دالىنجا چادىرىين ائچىنە گىردى، نزەننى ائسراييللى كىشىشىن و آروادىين قارنىنى سوخىدو. بله جە، ائسراييل اۇولادلارىنى قىرمان وبا دايىاندى.

^۹ و بادان اۇلۇلر اىثيرمى دۈرددە مئن نفر ائىدى.

^{۱۰} رب موسا ائلە دانىشىپ اونا ددى: ^{۱۱} «كاهەن هارون اوغلو إلعازار اوغلو پىئىخاس منئم قضبىمى ائسراييل اۇولادلارىندان دۇندىرى، چونكى آرالارىنىدا فقط او، منئم قىرئىشى چىكىدى. بله جە، من اۆز قىرئىشىدە ائسراييل اۇولادلارىنى محو اتىمەدئم. ^{۱۲} بونا گۇرە دە: «باخ، من اونونلا بارىش عەھدىمى باغلايىرمە. ^{۱۳} بو اونون اوچۇن و اوندان سونرا

ائسراييلىنى بىئىن عصا^{*} اوجالاجاق، موآبىلى لارين آلينلارىنى آزەجىك، بىتون شىت اۇولادلارىنىن باشلارىنى قىراجاق.

^{۱۴} إِدُوم اونون مولكۇ اولاجاق، اونون دوشمنلىرى سىعەر دە اونون مولكۇ اولاجاق، آما ائسراييل گوجله نەجىك.

^{۱۵} يعقوبۇن سىلىندىن اولان او آدام سلطنت سورەجىك، شهرەد كىلرئىن قالانلارىنى محو ادەجىك.«

بىلعامىن آخر دە گەلە جىكىن خېر ورمەسى
^{۱۶} بىلعام ئەمەللىڭلەر بىخىپ صۇحبىتە باشلادى: «عەمالق مەنلىلرئىن بىئىچىجىسى ائدى، لاكىن عاققىتى ھلاكتىدە».

^{۱۷} قىنلى لە باخىپ سۇزۇفە داۋام وردى: «مسكىنلىرىن مۇحىكم، يووانىز قايادا قورولوب.

^{۱۸} لاكىن آشورلولار سىزى اىشر آلاندا، قىنلى لە يانىب يوخ اولاجاق.«

^{۱۹} بىلعام صۇحبىتە داۋام وردى: «واي، تارى بونو اتىئىي زامان كەم ياشايا بىلەجىك؟

^{۲۰} كىتىم^{*} ساختللىرىندىن گەنلىر گەلەجىك، آشورلا عبرى ڈىللى ادەجىك، بله جە اونلار دا محو اولاجاق.«

^{۲۱} بوندان سونرا بىلعام قالخىپ يولا چىخىدى و اوئىنە قايتىدى. بالاق دا اۆز يولۇندا داۋام وردى.

ائسراييل اۇولادلارىنىن
یعوردا گوناها باتماسى

ائسراييل خالقى شىئىمىدە
ياشاياركىن، كىشىلىرى موآب

٢٥

۷ رعوبشنلى لرئن نىشل لرى بونلاردىر، سایلارى
۸ نفر ائدى. ۴۳۷۳۰

۸ پېلونون اوغلو إتىاب، ^۹ ئاتاين اوغوللارى
نِموال، داتان و آبىرام ائدى. بونلار او داتانلا
آبىرامدىر كى، جاماغات طرفىتنىن چاغىرىلەدیلار
و رىتە ضىددۇ دوران قورخىشىن طرفدارلارىنا
قوشولوب، موسا ئالە هارونا ضىندى چىخىدىلار.
۱۰ و قورخالە ۲۵۰ يولداشىنى اود ياندىرىپ
يوخ اندى، يې آغزىنىي آچدى و اونلارى اوادۇ.
قورخالە بېرىشكەدە ئۆلەنلر، آيرىلارىندا دا بېر
عىشتەر اولدو. ^{۱۱} لاكتىن قورخىشىن نىلى كۈزىمىدە.
۱۲ نىشل لرئنە گۈرە شەمعون اۇولادلارينىن
نىلى بونلاردىر:

نِموال نىشىندىن نِموال نىلى؛
يامئن نىشىندىن يامئن نىلى؛
ياكىش نىشىندىن ياكىش نىلى؛
۱۳ زَرَخْ نىشىندىن زَرَخْ نىلى؛
شاعول نىشىندىن شاعول نىلى؛
۱۴ شەمعون نىشل لرى بونلاردىر، سایلارى
نفر. ۲۲۰۰

۱۵ نىشل لرئنە گۈرە جاد اۇولادلارى بونلاردىر:
صەفون نىشىندىن صەفون نىلى؛
خَكَّهَى نىشىندىن خَكَّهَى نىلى؛
شونى نىشىندىن شونى نىلى؛
۱۶ اوزنى نىشىندىن اوزنى نىلى؛
عىرى نىشىندىن عىرى نىلى؛
۱۷ آرود نىشىندىن آرود نىلى؛
أرلى نىشىندىن أرلى نىلى.
۱۸ جاد نىشل لرى بونلاردىر، سایلارى ۴۰۵۰۰
نفر.

۱۹ يەوانىن اوغوللارى وار ائدى: عىر و
اونان. لاكتىن اونلار گىغان تورپاگىندا اۇلدۇلور.
۲۰ نىشل لرئنە گۈرە يەودا اۇولادلارى بونلاردىر:
شىلا نىشىندىن شىلا نىلى؛
پِرِص نىشىندىن پِرِص نىلى؛
زَرَخْ نىشىندىن زَرَخْ نىلى.
۲۱ پِرِص اۇولادلارى بونلاردىر:

گلن نىلى اوچون ابدى كاھئنلىك عەھدى
اولاچاق. چونكى تارىسىنин قىرەتنى چىكتى،
ائسرايىل اۇولادلارى اوچون كەفارە اندى. ^{۱۴}
ائسرايىل مەندىيانلى آروادلا بېرىشكەدە اۇلدۇرولەن
ائسرايىل لى كىشىتىن آدى سالو اوغلو زئەرى
ائدى. او، شەمعونلولارين آراسىندا بېر طايفا
رەبىرى ائدى. ^{۱۵} اۇلدۇرولەن مەندىيانلى آروادىن
آدى صور قىزى كۈزىبى ائدى. صور مەندىياندا
بېر طايفا باشقىسى ائدى.

۱۶ سونرا رب موسا ئالە دانىشىپ ددى:
۱۷ «مەندىيانلى لارى دوشمن حساب ات و
اونلارى قىر. ^{۱۸} چونكى اونلار حىئىلەرى
ئالە سئزە دوشمنچىتلەك اتىدلەر و اونلارلا
سەزى پەوردا مەندىيانلى باشقى قىزى كۈزى
مەسىلەستەنە ئالداتىدىلار. او مەسىلەدە كى،
باجىلارى پەوردا باش ورن وبا گونوندە
اۇلدۇرولدو.»

انكىنجى سىياهى يَا آلتا

۲۶ وبادان سونرا رب موسا و كاھىن
هارون اوغلو إلعازارلا دانىشىپ
اونا ددى: ^۲ ائسرايىل اۇولادلارينىن بوتون
جاماغاتىنىي عايىلەلرئە گۈرە ائىتمەمى و اوندان
يوخارى ياشدا دۇيوشە قابىشلەنلارى
سايىن. ^۳ موسا ئالە كاھىن إلعازار اوردون
چايى يانىندا، أرئەجانىن موقاپىشىندا، موآب
اووالاريندا اونلارلا دانىشىپ دىتلەر: ^۴ «ربىن
موسايَا امِر اتدىيى كىمى ائىتمەمى و اوندان
يوخارى ياشدا اولانلارى سىياهى يَا آلىن!»
منصىر تورپاگىندان چىخان ائسرايىل
اۇولادلارى بونلاردىر:
۵ ائسرايىلشان ئاتك اوغلو رعوبىش، رعوبىش
اۇولادلارى بونلاردىر:
خَنَخْ نىشىندىن خَنَخْ نىلى؛
پَلَوْ نىشىندىن پَلَوْ نىلى؛
۶ خَصَرُون نىشىندىن خَصَرُون نىلى؛
گَرمى نىشىندىن گَرمى نىلى.

- ۳۵ نسیئل لرئنه گؤرە ئەفرايىم اۇولادلارى بونلاردىرى:

شوتلاخ نسلىتىندن شوتلاخ نسلى؛
پېكىر نسلىتىندن پېكىر نسلى؛
تەخن نسلىتىندن تەخن نسلى؛

۳۶ شوتلاخ اۇولادلارى بونلاردىرى:
عەران نسلىتىندن عەران نسلى.

۳۷ اەفرايىم اۇولادلارىينىن نسیئل لرى بونلاردىرى، سايالارى ۳۲۵۰۰ نفر. نسیئل لرئنه گؤرە سايالارى اۇولادلارى بونلاردىرى.
يوسېتف اۇولادلارى بونلاردىرى.

۳۸ نسیئل لرئنه گؤرە بىنیامىئن اۇولادلارى بونلاردىرى:
بىلەع نسلىتىندن بىلەع نسلى؛
آشىپل نسلىتىندن آشىپل نسلى؛
آخىرام نسلىتىندن آخىرام نسلى؛

۳۹ شەفوفام نسلىتىندن شەفوفام نسلى؛
خۇفام نسلىتىندن خۇفام نسلى.
۴۰ بىلەعن اوغوللارى آرد و ئەمان نسلىتىندن عملە گانلىرى بونلاردىرى:
آرد نسلىتىندن آرد نسلى؛
ئەمان نسلىتىندن ئەمان نسلى.

۴۱ نسیئل لرئنه گؤرە بىنیامىئن اۇولادلارى بونلاردىرى ۴۵۶۰۰ نفر.

۴۲ نسیئل لرئنه گؤرە دان اۇولادلارى بونلاردىرى:
شۆخام نسلىتىندن شۆخام نسلى.
نسیئل لرئنه گؤرە دان نسیئل لرئندن عملە گانلىرى بونلاردىرى.

۴۳ ھامىسى شۆخام نسلىتىندىر، سايالارى ۶۴۴۰۰ نفر.

۴۴ نسیئل لرئنه گؤرە آشىر اۇولادلارى بونلاردىرى:
يەمناع نسلىتىندن يەمناع نسلى؛
يەشىوهى نسلىتىندن يەشىوهى نسلى؛
پىرئعا نسلىتىندن پىرئعا نسلى.

۴۵ پىرئعا اۇولادلارى بونلاردىرى:
خېرىز نسلىتىندن خېرىز نسلى؛
مەلکى إل نسلىتىندن مەلکى إل نسلى.

۴۶ آشىرىن سىرخ آيدىندا بېش قىزىي وار ائىدى.

خېصرون نسلىتىندن خېصرون نسلى؛
خامول نسلىتىندن خامول نسلى.

۴۷ بېهودا نسیئل لرى بونلاردىرى، سايالارى ۷۶۵۰۰ نفر.

۴۸ نسیئل لرئنه گؤرە يئسَاكار اۇولادلارى بونلاردىرى:
تولاع نسلىتىندن تولاع نسلى؛
پۈرۈۋا نسلىتىندن پۈرۈۋا نسلى؛

۴۹ ياشوب نسلىتىندن ياشوب نسلى؛
شەتمەرن نسلىتىندن شەتمەرن نسلى.

۵۰ يئسَاكار نسیئل لرى بونلاردىرى، سايالارى ۶۴۳۰۰ نفر.

۵۱ نسیئل لرئنه گؤرە زېبولون اۇولادلارى بونلاردىرى:
سېرىد نسلىتىندن سېرىد نسلى؛
إلۇن نسلىتىندن إلۇن نسلى؛
يەخىلەإل نسلىتىندن يەخىلەإل نسلى.

۵۲ زېبولون نسیئل لرى بونلاردىرى، سايالارى ۶۰۵۰۰ نفر.

۵۳ نسیئل لرئنه گؤرە يوسېتفىن اوغوللارى: مىسىھ و اەفرايىم.

۵۴ مىسىھ اۇولادلارى بونلاردىرى:
ماڭىز نسلىتىندن ماڭىز نسلى، ماڭىز گىتلعادىن آتاسى ائىدى؛
گىتلعاد نسلىتىندن گىتلعاد نسلى؛

۵۵ گىتلعاد اۇولادلارى بونلاردىرى:
ائىزىز نسلىتىندن ائىزىز نسلى؛
خېلىق نسلىتىندن خېلىق نسلى؛

۵۶ آسىرى إل نسلىتىندن آسىرى إل نسلى؛
شېكىم نسلىتىندن شېكىم نسلى؛

۵۷ شېمىتىداغ نسلىتىندن شېمىتىداغ نسلى؛
خېfir نسلىتىندن خېfir نسلى.

۵۸ خېfir اوغلو چىلەپخادىن اوغلو اولمادى، آما مەخلا، نوعا، خوگلا، مەلکا و تەرصالا آدىندا قىزىلارى وار ائىدى.

۵۹ مىسىھ نسیئل لرى بونلاردىرى، سايالارى ۵۲۷۰۰ نفر.

هارون، موسا و باجيلارى مرىمى دوغدو.
٦٠ هارونون ناداب، آبىھو، العازار، و ائتمامار آدىلى اوشاقلارى اولدو. ٦١ ناداب و آبىھو رېئن حوضوروندا حارام اود تقدىم ادەركەن اۇلدولر. ٦٢ لاۋەنلى لەرن ساييلان بىر آيىقى و اوندان يوخارى ياشدا بوتون كىشى جىنىشىدەن اولانلار ٢٣٠٠ نفر ائدى. بونلار او بىرى ائسرايىل اۇولادلارى ائلە بېرىشكىدە سىئاهى يَا آلىنمايمىشدى. چونكى ائسرايىل اۇولادلارى آراسىندا اونلارلا متراث ورئىمەمىشدى.

٦٣ بونلاردىر ائسرايىل اۇولادلارينىن سىئاهىسى كى، موسا و كاھنەن العازار طرفىتىندن اوردون چايىنин يانىندا، آرئحانىن موقابىلتىنده كى موآب اۇولادلاريندا توپولدو. ٦٤ آما او ائسرايىل اۇولادلاريندان كى، موسا ائلە كاھنەن هارون اونلارى ستنا صحراسىندا ساييمىشىدிலار، هېچ كىم بىر سىئاهىدا اولمادى. ٦٥ اوينا گۈرە كى، رب اونلاردا دىمىشدى: «اونلار قطعن صحرادا اولەجكلر.» اونلاردان يۇفوئە اوغلو كالتبەلە نون اوغلو يوشىعىن باشقۇ كىتمىسە صاغ قالمايمىشدى.

صلوفخادىن قىزلارى

(سای. ١٢:٣٦)

مىسە اوغلو ماكتىر اوغلو گىلغەن
اوغلو خىر اوغلو ىلىخان
قىزلارى كى، يوسيئف اوغلو ىلىخان
نسئل لرئەن منصوب ائدئلر، ائرەلى گىلدىلر؛
قىزلارىنин آدلارى بىلەدئر: مخالا، نوعا، خوگالا،
مئلکا و تىرضا. ٢ اونلار حوضور چادىرىنин
گىڭىشىنەن موسانىن، كاھنەن العازارين و
رەبىرلىلە بوتون جاماعتىن قاباغىندا دوروب
دەئلر: ٣ «أتامىز صحرادا اولدو، لاكئن او
آدامالارين آراسىندا كى، قۇرخەن طرفىتى
توتوب رېبە عوصىيان اتمنىشىدلەر، دېلىدى. او
اۇز گوناھينا گۈرە اولدو و اوغلو اولمادى.
٤ اوغلو اولمادىغىنا گۈرە نە اوچۇن اوئون آدى

٤٧ آشىر اۇولادلارى بونلاردىر، ساييلارى ٥٣٤٠ نفر.

٤٨ نىسل لرئەن گۈرە ئېتالى اۇولادلارى بونلاردىر:

يىخەسى إل نىسلەندەن يىخەسى إل نىلى؛

گۇنو نىسلەندەن گۇنو نىلى؛

٤٩ پىصر نىسلەندەن پىصر نىلى؛

شىلم نىسلەندەن شىلم نىلى.

٥٠ ئېتالى نىسل لرى بونلاردىر، ساييلارى ٤٥٤٠ نفر.

٥١ ساييلان ائسرايىل اۇولادلارينىن جىمى ٦٠ ١٧٣٠ نفر ائدى.

٥٢ سۇنرا رب موسا ائلە دانىشىب، اونا بله ددى: ٥٣ «اۇلەك، آدامالارين ساييسىنما گۈرە،

بونلارين آراسىندا ائرث بېلۇنسون.

٥٤ ساييسى چوخ اولانا بېرىيوك، ساييسى آز اولانا آز پاي

ورەجىكسىن. سىئاهى يَا يازىللانلارين ساييسىنما گۈرە، هەر بېرىئەن دوشىن پايى ورئىلەن.

٥٥ آنچاق اۇلەك پوشكەل بېلۇنسون. هەر كىشن پايى آتالارين عايد اولدوغۇ قېتىلەرلەن آدىيىن

گۈرە اولاچاق.

٥٦ هەر قېتىلەنن پايى پوشكەل بېلۇنسون، ائستىر بېرىيوك اولسون، ائستىر كىچىنگى.

٥٧ نىسل لرئەن گۈرە ساييلان لاۋەنلى لرى بونلاردىر:

گېرشون نىسلەندەن گېرшون نىلى؛

قوهات نىسلەندەن قوهات نىلى؛

مرارى نىسلەندەن مرارى نىلى.

٥٨ بونلار دا لاوى نىسل لرى دئر:

لېنى نىلى،

خېرىن نىلى،

مەخلۇ نىلى،

موشى نىلى،

قورخ نىلى.

قوهات عمرامىن آتاسى ائدى.

٥٩ عمرامىن آروادىنин آدى يوکىد ائدى. او، مەمىشىرە لاؤئىن دوغولموشدو. يوکىد عمراما،

کئشی جاماعتین قاباغیندا چیخیب-گئرئىن، اونلارا هادى اولوب اونلارى آپارىپ-گئرئىن. قوى ربئىن جامعاتى چوبانسىز سورو كىمى اولماسىن».

^{۱۸} اوندا رب موسا يا ددى: «نۇن اوغلۇ يوشۇي كى، ئىچىنده مىڭمۇ روحوم وار، گئۇتۈر و ئىنى اونون اوستونه قوى. ^{۱۹} اونو كاھىن إلعازار و بوتون جامعات قاباغيندا دايىاندیر و اونلارين گۆزلىرى قاباغيندا اونو منصوب ات. ^{۲۰} اۆز ائقتىدارىندا بىر آزىزى اونا ور كى، بوتون ائسرايىل علاوه، او كاھىن إلعازارين حوضوروندا دورمالى، إلعازار دا اورئم^{*} واسئطىسى ئاڭلەر رېبان سورو شىمالى دىر. اونون امرى ئاڭلە هم او، هم ده اوننلا اولان ائسرايىل اوغوللارى، حتا بوتون جامعات دا چىخىب گىرمەلى دئر».

^{۲۲} موسا ربئىن اونا امر اتدىي كىمى اتدى؛ يوشۇي گئۇتۈرۈپ، كاھىن إلعازارين و بوتون جامعات قاباغيندا دايىاندىرىدى. ^{۲۳} سونرا للرئىنى اونون اوستونه قويوب اونو منصوب اتدى، نجه كى، رب موسانىن واسئطىسى ئاڭلە دمىشىدى.

گوندەلەك تقدىملەر (چىخ. ۴۶-۳۸:۲۹)

رب موسا ائله دانىشىب اونا ددى: ^۲ «ائسرايىل اولو دلارينا امر ادئب دە: «دەنگەت ادئن كى، منه اولان تقدىمى، تقدىم اولونان قوربانلاريم اوچون يىمە يتىمى، و منىڭ خوشوما گلن عطىرىلى تقدىملەرى، موعىن وختىلاردا تقدىم ادەستىشىن» ^۳ اونلارا دە: «زې، وره جىئىنچىز اودلا تقدىم اولونان قوربان بودور: دائمى ياندىيرما قوربانى

اۆز نسلى آراسىندا سىلەنەمەلى دئر؟ آتامىزىن قارداشلارى آراسىندا بىزه بىر مولك ورئن».

^۵ موسا اونلارين ائشىنى ربئىن حوضورونا گئىشىدى. ^۶ رب موسا ائله دانىشىب اونا ددى: «صلوفخادىن قىزىلارى دوغۇر دېشىلر. گىرك اونلارا آتالارىنин قارداشلارى آراسىندا مولك ورەسەن و آتالارىنин مئراشىنى اونلارا كىچىردىسىن. ^۸ ائسرايىل اولو دلارينا دە كى، اگر بىر آدام اۋلسە و اوندان اوغۇل قالماسا، او زامان مئراشىنى اونون قىزىينا كىچىردىن. ^۹ اگر اونون قىزى يوخدور، اوندا مئراشىنى اونون قارداشلارينا ورئن. ^{۱۰} اگر قارداشلارى يوخدور، اوندا مئراشىنى عەملىرئىنە ورئن. ^{۱۱} اگر عەملى لرى يوخدور، او زامان مئراشىنى نىلەندىن اونا لاب ياخىن اولان قوحومونا ورئن كى، مولك اوننون اولىسون. بو، ربئىن موسا يا امر اتدىي كىمى ائسرايىل اولو دلارينا قايدا و حۆكم اولىسون».

يوشۇئىن موسانىن يرئىنە تىعېن اولۇنماسى (تىشىيە ۸-۱:۳۱)

^{۱۲} سونرا رب موسا يا ددى: «بو عبارەم داغىينا چىخ و ائسرايىل اوغوللارينا وردىيئەم اولكەنى گۆر. ^{۱۳} اونو گۆرۈدۈن سونرا سەن دە خالقىنا قوشۇلا جاقسان، نجه كى، قارداشىن هارون قوشۇلدو. ^{۱۴} چونكى سەن چۈلۈنەدە جامعاتىن داعاوسىندا مىڭمۇ مرئىمەن چىخىدىن و سوپا گۆرە اونلارين گۆزلىرى قاباغيندا مىڭمۇ موقدىسىلەمە موطابقىن رفتار اتمەدئن». (بونلار سەن چۈلۈنەدە اولان مېرىبا سولارى دىر).

^{۱۵} موسا رېلە دانىشىب اونا ددى: ^{۱۶} «يالواريرام كى، رب، بوتون بىر روحلاجىنин تارىسى، جامعات اوستونه بىر آدام نصب اتسەن. ^{۱۷} او

۲۱.۲۷ اورئم كاھىتن دۇشلۇيونون انجىنەدە اولان داش اندى كى، ربئىن اترادەستىنى بىلەك اوجون پوشك كىمى آتىلاردى.

قوج اوچون تاخیل تقدئمی اولاراق ياغلا قاتیلمیش اوندا ائکى افا نارین اون،^{۱۳} هر قوزو اوچون تاخیل تقدئمی اولاراق ياغلا قاتیلمیش اوندا بئر افا نارین اون تقدئم ادئن. بو ياندیرما قورباني، اوදلا تقدئم اولونان، رېتن خوشونا گلن عطئلى قورباندیر.^{۱۴} اولالارين مایع تقدئملرى، بئر گامیش اوچون يارىم هئن^{*} شراب، قوج اوچون اوچجه بئر هئن^{*}، و بئر قوزو اوچون دۇرددە بئر هئن^{*}: بودور ياندیرما قورباني کى، ائل بويو هر تزه آيدا ورئله جك.^{۱۵} دائمى ياندیرما قورباني و اونون مایع تقدئمنىن علاوه ربئے گوناه تقدئمی اولاراق بئر ارگك كچى ده تقدئم ادئن.

پاسخا تقدئملرى

(چىخ. ۱۲-۱۵، ۲۰-۲۱، لاو، ۲۳-۴، تىتىيە ۱۶-۸)

^{۱۶} بىرئىنجى آيىن اون دۇردونجو گونو رېتن پاسخا بايرامى دىر.^{۱۷} بو آيىن اون بشىنجى گونو بايرام اولسون. يىدى گون مايسىز چۈرك يىنلىشىن.^{۱۸} بىرئىنجى گون موقدس يىغىن كىچىردىن؛ گوندەلەتك ائشلەئىزى گۇرمەيىن.^{۱۹} ربئے اوදلا تقدئم اولونان قوربان، ياندیرما قورباني اولاراق ائکى گامىش، بئر قوج و بئر-ائىلەك يىدى ارگك قوزو تقدئم ادئن؛ هامىسى عىبىئىز اولسون.^{۲۰} هر گامىش اوچون تاخیل تقدئمی اولاراق ياغلا قاتیلمیش اوندا اوج افا نارين اون، قوج اوچون اوندا ائکى، يىدى قوزودان هر قوزو اوچون اوندا بئر افا تقدئم ادئن.^{۲۱} اۋۇزونزو كفâرە اتمك اوچون گوناه قورباني اولاراق بئر ارگك كچى تقدئم ادئن.

اولاراق هر گون بئر-ائىلەتك عىبىئىز ائکى ارگك قوزو.^{۲۲} قوزولاردان بىرئىنى سحر، او بىرئىنى آما آخشامچاغى تقدئم ادئن.^{۲۳} هم ده تاخیل تقدئمی اولاراق دۇرددە بئر هئن^{*} سىيخىلمىش ياغلا قاتیلمىش إفانىن اوندا بىرى^{*} نارين اون تقدئم ادئن.^{۲۴} بو، دائمى ياندیرما قورباني گلن اوදلا داغىندا بويورلان، رېتن خوشونا گلن اوදلا تقدئم اولونان عطئلى قورباندیر.^{۲۵} هر قوزو تقدئم اولاراق كەلەتكەدە اولان مایع تقدئمی دۇرددە بئر هئن اولاجاق. كەلەتكەن اىچكىنى رېبە موقدس يىرده تؤکون.^{۲۶} او بئرى قوزونو آخشامچاغى تقدئم ادئن. سحركى كىنى تاخیل تقدئمى و مایع تقدئمى ائلە بئرلەتكەدە اونو تقدئم ادئن. بو، اوදلا تقدئم اولونان، رېتن خوشونا گلن عطئلى قورباندیرما قورباني اولاراق ياغلا

سېت تقدئملرى

^۹ سېت گونوندە بئر-ائىلەتك عىبىئىز ائکى ارگك قوزو، و تاخیل تقدئمی اولاراق ياغلا قاتیلمىش اوندا ائکى افا^{*} نارين اون و اونون مایع تقدئمىنى تقدئم ادئن.^{۱۰} دائمى ياندیرما قورباني و اونون مایع تقدئمنىن علاوه، هر سېتىن ياندیرما قورباني اولاراق تقدئم بودور.

تزه آى تقدئملرى

^{۱۱} هر آيىن باشىندا رېبە ياندیرما قورباني اولاراق ائکى گامىش و بئر قوج، بئر-ائىلەتك عىبىئىز يىدى ارگك قوزو تقدئم ادئن.^{۱۲} هر گامىش اوچون تاخیل تقدئمی اولاراق ياغلا قاتیلمىش اوندا اوج افا^{*} نارين اون و تك

۵:۲۸ تقرىئن ۹ / لىتر
۵:۲۸ تقرىئن ۱/۳ كىلو
۹:۲۸ تقرىئن ۲/۶ كىلو
۱۲:۲۸ تقرىئن ۴/۹ كىلو
۱۴:۲۸ تقرىئن ۱/۸ لىتر
۱۴:۲۸ تقرىئن ۱/۲ لىتر
۱۴:۲۸ تقرىئن ۷/۹ لىتر

او گون سئژئن اوچون گرەنای چالما گونو اولاچاق. ^۲ رېئن خوشونا گلن عطىلى تقدىئىنى ياندىرما قورباني اولاراق تقدىئم ادئن: بئر گامىش، بئر قوج و عىبىئىز بىر ئائىشك يىدى ارگك قوزو. ^۳ گامىش اوچون تاخىل تقدىئىلىرى اولاراق ياغلا قاتىليمىش اوندا اوج إفا^{*}، قوج اوچون اوندا انكى إفا^{*}، ^۴ يىدى قوزودان هر قوزو اوچون اوندا بئر إفا^{*} نارين اون تقدىئم ادئن. ^۵ اۇزونزو رو كفارة اتمك اوچون، گوناه قورباني اولاراق، بئر ارگك كچى ده تقدىئم ادئن. ^۶ بونلار، قايدالارينا گۈره، تىه آى اوچون اولان ياندىرما قورباني و اونون تاخىل تقدىئىندن، دائمى ياندىرما قورباني و اونون تاخىل تقدىئىندن، دائمى و اونلارين مايىق تقدىئىلىرىندن علاوه اولاچاق. بو، اوپلا تقدىئم اولوننان، رېئن خوشونا گلن عطىلى قوربانىدیر.

كفاره گونونون تقدىئىلىرى (لاو. ۱۶:۲۶-۳۲، ۳۴-۲۶:۳۲)

^۷ همئن يىدئنجى آيىن اونوندا موقدس يىغىن كچىردىن؛ اۇزونزو هر شىدين محروم ادئن و هىچ بىر اتش گۈرمەيىن. ^۸ رېئ خوش عطىر اولاراق ياندىرما قورباني تقدىئم ادئن: بئر گامىش، بئر قوج، بئر ئائىشك يىدى ارگك قوزو. اونلار عىبىئىز اولمالى دىر. ^۹ گامىش اوچون تاخىل تقدىئىلىرى اولاراق ياغلا قاتىليمىش اوندا اوج إفا، قوج اوچون اوندا انكى إفا، ^{۱۰} يىدى قوزودان هر قوزو اوچون اوندا بئر إفا نارين اون تقدىئم ادئن. ^{۱۱} گوناه قورباني اولاراق بئر ارگك كچى ده تقدىئم ادئن. بونلارى كفاره اوچون اولان گوناه قوربانيندان، دائمى ياندىرما قورباني و اونون

۲۳ هر سحر تقدىئم ادهجىئىز دائمى ياندىرما قوربانينا علاوه اولاراق، بونلارى دا تقدىئم ادئن. ^{۲۴} بلهج، هر گون رېئن اوپلا تقدىئم اولوننان قوربانيين يەمەيئىنى، اونون خوشونا گلن عطىلى تقدىئىمى يىدى گون تقدىئم ادئن. دائمى ياندىرما قورباني ائله مايىق تقدىئىمنە علاوه اولاراق تقدىئم ادئن. ^{۲۵} يىدئنجى گون موقدس يىغىن كچىردىن، گوندەلنىك ائشلەئىزى گۈرمەيىن.

ھفتەلر بايرامىين تقدىئىلىرى (لاو. ۲۳:۲۲-۱۵:۲۲؛ تىتىيە ۱۶-۹:۱۲)

^{۲۶} نوبارىن يىغىلما گونو ھفتەلر بايرامىينىدا ربە تىز تاخىل تقدىئىمى گىتنىندە موقدس يىغىن كچىردىن، گوندەلنىك ائشلەئىزى گۈرمەيىن. ^{۲۷} رېئ خوشونا گلن عطىلى تقدىئىنى ياندىرما قورباني اولاراق ئىشكى گامىش، بئر قوج و بئر ئائىشك يىدى ارگك قوزو تقدىئم ادئن. ^{۲۸} هر گامىش اوچون تاخىل تقدىئى اولاراق ياغلا قاتىليمىش اوندا اوج إفا، تىك قوج اوچون اوندا انكى إفا، ^{۲۹} يىدى قوزودان هر قوزو اوچون اوندا بئر إفا نارين اون تقدىئم ادئن. ^{۳۰} اۇزونزو كفاره اتمك اوچون بئر ارگك كچى ده تقدىئم ادئن. ^{۳۱} دائمى ياندىرما قورباني و اونون تاخىل تقدىئىلىرى علاوه، اونلارى اونلارين مايىق تقدىئىلىرى ائله تقدىئم ات. اونلار عىبىئىز اولمالى دىر.

گرەنای چالما گونونون تقدىئىلىرى (لاو. ۲۳:۲۵-۲۴)

^{۲۹} يىدئنجى آيىن بئرئنجى گونوندە موقدس يىغىن كچىردىن، هىچ بئر گوندەلنىك ائشلەئىزى گۈرمەيىن.

۲۳ دئردونجو گون: اون گامیش، ائکى قوج، بىر-ائىشك عىبىسىز اون دئردىرىگك قوزو.
 ۲۴ گامیش، قوج و قوزولارین سايىنما گۈرە اونلارين لازىمى تاخيل و مایع تقدىملەرنى اۋز قايدالارينا گۈرە تقدىم ادئن.
 ۲۵ گوناه قوريانى اولاراق بىر-ارگك كچى ده تقدىم ادئن. بونلارى دائىمى ياندىيرما قوريانى ائله تاخيل و مایع تقدىملەرنىن علاوه اولاراق تقدىم ادئن.
 ۲۶ بشئنجى گون: دوقۇز گامیش، ائکى قوج، بىر-ائىشك عىبىسىز اون دئردىرىگك قوزو.
 ۲۷ گامیش، قوج و قوزولارين سايىنما گۈرە لازىمى تاخيل و مایع تقدىملەرنى اۋز قايدالارينا گۈرە تقدىم ادئن.
 ۲۸ گوناه قوريانى اولاراق بىر-ارگك كچى ده تقدىم ادئن. بونلارى دائىمى ياندىيرما قوريانى ائله تاخيل و مایع تقدىملەرنىن علاوه اولاراق تقدىم ادئن.
 ۲۹ ئىڭىنجى گون: سىكىز گامیش، ائکى قوج، بىر-ائىشك عىبىسىز اون دئردىرىگك قوزو.
 ۳۰ گامیش، قوج و قوزولارين سايىنما گۈرە اونلارين لازىمى تاخيل و مایع تقدىملەرنى اۋز قايدالارينا گۈرە گىتىئن.
 ۳۱ گوناه قوريانى اولاراق بىر-ارگك كچى ده تقدىم ادئن. بونلارى دائىمى ياندىيرما قوريانى ائله تاخيل و مایع تقدىملەرنىن علاوه تقدىم ادئن.
 ۳۲ يىڭىنجى گون: يىدى گامیش، ائکى قوج، بىر-ائىشك عىبىسىز اون دئردىرىگك قوزو.
 ۳۳ گامیش، قوج و قوزولارين سايىنما گۈرە اونلارين لازىمى تاخيل و مایع تقدىملەرنى اۋز قايدالارينا گۈرە گىتىئن.
 ۳۴ گوناه قوريانى اولاراق بىر-ارگك كچى ده تقدىم ادئن. بونلارى دائىمى ياندىيرما قوريانى ائله تاخيل و مایع تقدىملەرنىن علاوه تقدىم ادئن.
 ۳۵ سىكىز ئىڭىنجى گون اۋزونىز اوچون بايرام ادئن؛ هېچ بىر گوندەلنك ائشلەرنى ئۈرۈمەيئن.
 ۳۶ رېتىن خوشونا گلن عطىلى تاخيل و تقدىم اولان ياندىيرما قوريانى، اودلا تقدىم

تاخيل تقدىمى و مایع تقدىملەرنىن علاوه تقدىم ادئن.

چادىرلار بايرامىن تقدىملرى

(۱۷-۱۳:۱۶، ۳۴-۳۳:۲۳، لاو.)

۱۲ يىڭىنجى آبين اون بشئنجى گونزىنده موقدىس يىغىن كچىردىن؛ هېچ بىر گوندەلنك ائشلەرنى ئۈرۈمەيئن. رېتىن ئۈرۈمەيئن بايرام توتون. ۱۳ رېتىن خوشونا گلن عطىلى تقدىمى ياندىيرما قوريانى اولاراق، اودلا تقدىم اولونان قوريان تقدىم ادئن: سورودن اون اوج گامىش، ائکى قوج و بىر-ائىشك اون دئردىرىگك قوزو. اونلار عىبىسىز اولمالى دير. ۱۴ هر گامىش اوچون تاخيل تقدىملەرنى اولاراق ياغلا قاتىليمىش اوندا اوج اف، هر قوج اوچون اوندا ائکى اف، اون دئردى قوزودان هر قوزو اوچون اوندا بىر افا نارىن اون گىتىئن.
 ۱۵ گوناه قوريانى اولاراق ارگك بىر كچى ده تقدىم ادئن. بونلارى دائىمى ياندىيرما قوريانى ائله تاخيل و مایع تقدىملەرنىن علاوه اولاراق تقدىم ادئن.
 ۱۶ ائىكتىنجى گون: اون ائکى گامىش، ائکى قوج، بىر-ائىشك عىبىسىز اون دئردىرىگك قوزو.
 ۱۷ ائىكتىنجى گون: يىدى گامىش، ائکى قوج، بىر-ائىشك عىبىسىز اون دئردىرىگك قوزو.
 ۱۸ گامىش، قوج و قوزولارين سايىنما گۈرە اونلارين لازىمى تاخيل تقدىملەرنى و مایع تقدىملەرنى اۋز قايدالارينا گۈرە گىتىئن.
 ۱۹ گوناه قوريانى اولاراق بىر-ارگك كچى ده تقدىم ادئن. بونلارى دائىمى ياندىيرما قوريانى و اونون تاخيل تقدىملەرنى و مایع تقدىملەرنىن علاوه اولاراق تقدىم ادئن.
 ۲۰ اوچونجو گون: اون بىر گامىش، ائکى قوج، بىر-ائىشك عىبىسىز اون دئردىرىگك قوزو.
 ۲۱ گامىش، قوج و قوزولارين سايىنما گۈرە لازىمى تاخيل و مایع تقدىملەرنى اۋز قايدالارينا گۈرە گىتىئن.
 ۲۲ گوناه قوريانى اولاراق بىر-ارگك كچى ده تقدىم ادئن. بونلارى دائىمى ياندىيرما قوريانى ائله تاخيل و مایع تقدىملەرنىن علاوه اولاراق تقدىم ادئن.

گتسه،^{۱۷} اگر آری بونو اشئدن واخت، اشئدئى گون اونا هچ بئر شى دەمەسە، اونون اتدىي نىڭىزلىرى و گۇئىرۇدوپۇ تكلىفلەر قوۋەدە قالار.^{۱۸} آماً اگر آری بونو اشئدن گون مانع اولسا، گلىشىن اتدىي نىزد و گۇئىرۇدوپۇ تكلىف قوۋەدەن دوشىر. رب اونو باغىشلايىار.^{۱۹} آماً دول و يا بوشانان آروادىينىن نىڭىزلىرى و گۇئىرۇدوپۇ ھەر تكلىف قوۋەدە قالار.

^{۲۰} اگر آرواد آرچىن اۋەندە نىزد ادئر، و يا بويۇندا بئر تكلىف گۇئىرۇر،^{۲۱} و آری بونو اشئدنىدە اونا بئر شى دەمەيىش مانع اولمۇر، آروادىينىن بوتون نىڭىزلىرى و يا گۇئىرۇدوپۇ تكلىفلەرن ھامىسى قوۋەدە قالار.^{۲۲} آماً اگر آری بونالارى اشئدن گون اونا حققىتن مانع اولسا، آروادىينىن بوتون نىڭىزلىرى و گۇئىرۇدوپۇ تكلىفلەر قوۋەدەن دوشىر. آری مانع اولدوغو اوچۇن رب آروادى باغىشلايىار.^{۲۳} آر، آروادىينىن اۋۇزۇنۇ محروم اتمك اوچۇن اتدىي ھەر نىڭىزلىرى و يا آند ائچەرك بويۇندا گۇئىرۇدوپۇ ھەر تكلىفىنى تصدىقى يَا دا اونا مانع اولا بىتلر.^{۲۴} آماً اگر آری بئر گون ائچىنده بو بارەدە اونا هچ بئر شى دەمەسە، بوتون نىڭىزلىرىنى و يا تكلىفلەرنى تصدىقلەمئىش اولمۇر. اونالارى اشئدن گون آروادا هچ بئر شى دەمەمكەلە تصدىقلەمئىش ساييلار.^{۲۵} اگر اونالارى اشئدئىكەن بئر مودەت سۇنرا مانع اولسا، آروادىينىن جزايسىنى آرى چىكىر.

^{۲۶} كىشى ائلە آروادى، آتاسى ائلە اونون اۋەندە ياشايان جاوان قىزى آراسىندا اولان موناسىبىت بارەدە، رېن موسايى امر اتدىي قايدالار بونالاردىر.

مەدىيانيلى لاردان قىصاصىن آلما

^{۲۷} سۇنرا رب موسا ائلە دانىشىب اونا بله ددى: ^{۲۸} «ائسرايىل اوپولالارينىن قىصاصىنى مەدىيانيلى لاردان آل. اوندان سۇنرا اۋلۇپ اۋز خالقىنا قوشۇلاجاقسان».

اولونان قوربان تقدىم ادئن: بئر گامىش، بئر قوج و بئر-ائىنلەك عىيىستىر يىدى إِرگەك قوزو.^{۲۹} گامىش، قوج و قوزولارىن سايىندا گۈرە اونلارىن لازىمىي تاخىل و مايىع تقدىملەرنى اۆز قايدالارينا گۈرە گىشىن.^{۳۰} گوناه قوربانى اولاراق بئر إِرگەك كېچى دە تقدىم ادئن. بونالارى دائىمىي ياندىرما قوربانى ائلە تاخىل و مايىع تقدىملەرنىن علاوه تقدىم ادئن.

^{۳۱} بونالارى تعىيشن اولونموش واختىلاردا گرگ ربە تقدىم ادهەستىنر. بونالار سىئىن نىڭىزلىرى و اۆز گۇئىلەنۈزەلە گىشىدەيىتىنر تقدىملەردىن، ياندىرما قوربانلارىنىز، تاخىل تقدىملەرنىن، علاوه اولاچاق». ^{۳۲}

^{۳۳} موسا رېن اونا امر اتدىي ھەشىي ائسرايىل اۋولالارينا بىلدىردى.

نىڭىزلىرى

^{۳۴} موسا ائسرايىل اۋولالارينىن قېنلە باشچىلارى ائلە دانىشىب اونلارا ددى: «رېن امر اتدىي سۆز بەلەدەن: ^{۳۵} اگر بئر كىشى رېن نىزد ادئر، يَا دا آند ائچىن بويۇندا بئر تكلىف گۇئىرۇر، وردىيى سۆزۈ پۇزمامالى دىر؛ آغىزىندان چىخان ھەشىي گرگ يېرئە يتىرسىن.

^{۳۶} اگر آتاسىنىن اۋەندە ياشايان جاوان قىز رېن نىزد ادئب بويۇندا بئر تكلىف گۇئىرۇر، ^{۳۷} و آتاسى اونون نىڭىزلىرىنى و گۇئىرۇدوپۇ تكلىفىنى اشئدئر و هچ بئر شى دەئر، قىزىن اتدىي بوتون نىڭىزلىرى و گۇئىرۇدوپۇ تكلىفلەرن ھامىسى قوۋەدە قالار.^{۳۸} آماً اگر آتاسى بونالارى اشئدن گون مانع اولسا، قىزىن اتدىي نىڭىزلىرى و گۇئىرۇدوپۇ تكلىفلەر قوۋەدەن دوشىر. رب اونو باغىشلايىار، چونكى آتاسى اونا مانع اولوب.^{۳۹} اگر قىز نىزد اتدىكەن، يَا دا دوشۇنمه دن بويۇندا بئر تكلىف گۇئىرۇدوکەن سۇنرا آرە

آروادلار دير کي، بىلعامين وردىي نصىحىت قولاق آسيب، بعور حادئه سئندە ائسرايىش اوولادلار يىنин رېه اهانت اتمەسەنە سبب اوولدولار. اونا گۇزەر دە رېشىن جاماماعاتى آراسينا وبا دوشدو.¹⁷ ائندى بوتون اوغلان اوشاقلارىنى و كىشى ائلە ياخىنلىق اتەمىش آروادلارى اولدورون.¹⁸ فقط كىشى ائلە ياخىنلىق اتەمىش قىزلارى اوزونۇز اوچۇن صاغ ساخلاپىن.

۱۹ دوسرگهنهن کناریندا يدی گون قالين؛ هر
کس کي، آدام اولدوروب يا دا مينته توخونوب.
اوچونجو و يدئنجي گون اوژونوزو، هم ۵
اسئرلرئنلى تمئز ادين. ۲۰ هر پالتاري، دردان،
كچى توكوندن و آغاجادان دوژان نه وارسا،
هاميسىنى تمئز ادين.»

۲۱ بوندان سوئرا کاهن العازار دؤیوشدن
قاییدان عسکرلره ددی: «رین موسایا امر
اتدئی قانونون قاییداسی بلدهدش. ۲۲ آنجاق
قیزیلی، گوموشو، بورونجو، دمتری، قالایی،
قرغوشونو، ۲۳ اودا داومالی اولان هر شی
آلوودان کچتردئن کی، تمئز سایلیسین.
لاکشن پاکلاما سویو اتله ده پاکلانیسین. آما
اودا داومسیز اولان شیلری سودان کچتردئن.
۲۴ یدئنچی گون پالتارلارینیزی یویون، اوんだ
تمئز ولارسینیز، سوئرا دوشرگه یه گئرئن».

تالان مالپینین بؤلونمهسى

رب موسا ائله دانیشیب اونا ددی:
«سن، کاهن العازار و جامعاتین طایفا
باشچیلاری آله گچرئلن تالان ماللارینی
هم ائنسانلاری، هم ده حیوانلاری، سایین.
تالان ماللارینی دؤیوشه چیخان ائگندرلره
جامعاتین قالان قىسمى آراسىندا يارى بئولۇن.
دؤیوشە گدن ائگندرلە دوشۇن ائنسان، مال-
حیوان، اششک، قويون-كچى پايىندان ورگى
اولاراق بش يوزده بىرئىن رېه آميرىن. ٢٩ بو
ورئىنى ائگندرلە بئولۇن يابىدان گۈئىزۈپ، رېه

۳ موسا خالقلا دانیشیب اونلارا بله ددى:
«دؤیوش اوچون آرانيزدان بعضى آداملارى
سېلاخلاندىرىن كى، مەندىيانلى لارلا دۇيوشە
چىخىب، رېئن قىصاصىنى اونلاردان ئىسىنلار.
۴ ئاسرايىل قېنەلرئىن ھەر بىرئىن مىن نفر
دۇيوشە گۈنئەرئىن».

بلجه، ائسرايتشن طايالاريندان، هر قېتلەدن مىن نفر اولماقاڭلا دؤيوشە حاضىرى اوين ائىكى مىن نفر سچتىلدى. ^٦ موسا ھر قېتلەدن مىن نفرى كاھەن العازارىن اوغلو پېنځاسلا بېرىشكەدە دۇيوشە گۈندىرىدى. پېنځاس اۆزۈ اوئله موقىسىس بىرە عايىد بعضى اشىالارى و خېردارلىق اتمك اوچۇن گەنايلاڭرى گۇتوردو. ^٧ اونلار ربئىن موسا يا امر اتدىيى كىمى مەندىيانلى لارلا دۇيوشوب بوتون كېشىلەرى قىريدىلار. ^٨ اونلار باشقا اۇلدۇرۇنىلەر مەندىيان پادشاھلارينى دا اۇلدۇرۇدولۇن: اوى، رقم، صور، خور و بىع، بش مەندىيان پادشاھى. پۇرۇ اوغلو تىلعامى دا قىلىنجلا اۇلدۇرۇدولۇ.

۹ سونرا اسرایل اولادلاری متدیان آزادلاری ائله اوشاقلارینى اشىر گۇتۇرۇب، اولادلارين بوتون مال-حیوانلارينى و سورولئىنى، بوتون اشىالارينى تالان اتىدەلر.

۱۰ سونرا متدیانلى لارين ياشادىقلارى بوتون شەھرلەرە و اوبالارا اود ووردولار. ۱۱ ائنسانلارى، حیوانلارى، بوتون قىشمى، و تالان ماللارينى گەفتە، دەل. ۱۲ استەللى، قىشمەت، و تالان

گدئب، ^{۴۹} ددئلر: «بئز، قوللارین، حؤكم اتىئىتمىز دئۇيوشچولرىن سايىنىنى بىتلدىك. بىزىن هچ كىم آسىككى دىلىدئى. ^{۵۰} اونا گۇرە دەر كىشىن تاپىيغى مۇختىلف قىزىل اشىالارى - بازوبندىلىرى، دَسْتَبَنْدَلَرِى، اوزوکلرى، گوشوارالارى، بويونباخى لارى تقدىم اولاراق ربە گىڭىردىكى كى، ربئىن قاباغىندا اۋۇزمۇز اوچون كفافە إدك.»

^{۵۱} موسا ائلە كاهنەن إلعازار قىزىلى و ھر جور بىزك اشىالارينى اونلاردان آلدىيلار؛ ^{۵۲} مئىن باشى لاردان و يوزباشى لاردان ربە تقدىم گىڭىردىلەن قىزىل ^{۵۳} ۱۶۷۵۰ شىكل * آغىرلىغىندا ائدى. ^{۵۴} دئۇيوشە گدن اڭگىدلەن ھر بئرى اۋۇزلىرى اوچون تالان اۋەلەمىش مالدان گۇتۇرمۇشدو. ^{۵۵} موسا ائلە كاهنەن إلعازار مئىن باشى لاردان و يوزباشى لاردان قىزىلىلى آليپ، ائسرايىشل اۋۇلادلارى اوچون ربئىن قاباغىندا بئر خاطىرە اولاراق حوضۇر چادىرىپا گىڭىردىلەر.

رِعوبىتلى لرلە جادلى لارىن گىنلعاددا ساكئن اولماسى (تىتىيە ۱۲:۳ - ۲۲:۳)

۳۲ رِعوبىتىن اۋۇلادلارى ائلە جاد اوولادلارينىن چوخلۇ حيوانلارى وار ائدى. اونلار يەزىزلىك گىنلعاد تورپاقلارينى گۈرەندە حيوان اوتارماق اوچون بولىرىنى موناسىب اولدوغونو باشا دوشىدولر. ^۲ جاد اوولادلارى ائلە رِعوبىتىن اۋۇلادلارى گلېب موسايى، كاهنەن إلعازارا و جاماعتىن رهبرلى ائلە دانىشىپ اونلارا ددئلر: ^۳ «عَطَارُوتٍ، دئبۇن، يَعْزُرُ، ثَمَرَا، خَشِبُون، إِعْلَاهٍ، سِبَابٍ، نِبُو و بِعُونٍ، ^۴ رِبئىن ائسرايىشل جاماعتىنا تىلىم اتىئىي بىو اۋلۇكە حيوان اوتارماق اوچون موناسىب يىردىئىر؛ قوللارينىن دا حيوانلارى

بئر تقدىم اولاراق كاهنەن إلعازارا ورئىن. ^{۳۰} او بشرى ائسرايىشل اۋۇلادلارينا دوشىن پايدان ائنسان، مال-حيوان، اشىك، قويون-كچى و باشقۇ حيوانلارдан آللە بئرئىنى گۇتۇرۇب ربئىن خيمەستىنە خەندىت ادن لاوئلى لرە ورئىن». ^{۳۱} موسا و كاهنەن إلعازار ربئىن موسايى امر اتىئىي كىمى عمل اتىدئلر.

^{۳۲} دئۇيوشە گدن اڭگىدلەن گۇتۇردو يو تالان مالىيىندا بىو قىنئەتلىر قالمىشىدى: ^{۳۳} ۶۷۵۰۰ قويون، ^{۳۴} ۷۲۰۰۰ مال-حيوان، ^{۳۵} ۶۱۰۰۰ اشىك، كىشى ائلە ياخىنلىق اتىمەنچىن قىزلازىن سايى ۳۲۰۰۰ ائدى.

^{۳۶} بونلارين يارىسى دئۇيوشە گدن اڭگىدلەر پاي دوشىدو: قويون-كچىنەن سايى ۳۳۷۵۰۰ ^{۳۷} بونلاردان ربە ورگى ورئىن قويون-كچى ائدى؛ ^{۳۸} مال-حيوانين سايى ۳۶۰۰۰ ائدى كى، بونلاردان ^{۳۹} ۷۲ مال-حيوان ربە ورگى اولاراق آيرىلدى؛ ^{۴۰} اشىكلىرىن سايى ۳۰۵۰۰ ائدى كى، بونلاردان ^{۴۱} ۶۱ اشىك ربە ورگى اولاراق آيرىلدى؛ ^{۴۰} آدامالارين سايى ۱۶۰۰۰ نفر ائدى كى، بونلاردان ^{۴۲} نفر ربە ورگى اولاراق آيرىلدى. ^{۴۱} موسا ربئىن اونا امر اتىئىي كىمى، ربە ورگى اولاراق آيرىلانلارى كاهنەن إلعازارا وردى.

^{۴۲} موسانىن دئۇيوشە گدن اڭگىدلەن آيىردىغىنيدان ائسرايىشل اۋۇلادلارينا دوشىن پاين يارىسى بونلاردىر: ^{۴۳} جاماعاتا دوشىن يارى پاي ۳۳۷۵۰۰ قويون-كچى، ^{۴۴} ۳۶۰۰۰ مال-حيوان، ^{۴۵} ۳۰۵۰۰ اشىك، ^{۴۶} ۱۶۰۰۰ ائنسان. ^{۴۷} موسا ائسرايىشل اۋۇلادلارينىن پاينىدان هر آلى نەردن و ھر آلى حيواندان بئرئىنى سچىت ربئىن خيمەستىنە خەندىت ادن لاوئلى لرە وردى؛ نىجه كى، رب موسايى امر اتىمىشىدى.

^{۴۸} قوشۇن بولەمەلرئىندە حؤكم ورن سرکىردىلەر، مئىن باشى لار و يوزباشى لار موسانىن يانىنا

۱۷ آما بئز اۇزومۇز حاضىرىق كى، سىلاحلانىب ائسرايىشل ئۇلۇدلارىنىن قاباگىندا گىدك. اوپلارى ئۇزلىشىن اولاچاق ئۆلکە يە قدر گۇتۇرەنە جك، اوپلارى ترک اتمەرئك. آنجاق اوشاقلارىمېز مۇحكىملەشمىش شەھرلەد قالسىنلار كى، بو تورپاگىن ساڭشىلەندىن قورۇنسونلار.^{۱۸} ائسرايىشل ئۇلۇدلارىنىندا هەر بىرى اۇز ائرثىنى آلانا قدر اولئەمۇزه قايتىماجا ھاغىق.^{۱۹} بئز اونلارلا بىرلەككە اوپدونون او بىرى تايىنداكى ھەج تورپاقدان اثرىت ئىستەمەيەجىشك، چونكى بىزئم پايمىز شرقە طرف، اوپدونون بو طرفتنە دوشوب».

۲۰ موسا اونلارا بله جواب وردى: «اگر سىز بله رفتار ادئب، بىئن حوضوروندا دۇيوشە گىتمك اوچون سىلاحلاناسىنىز،^{۲۱} و رب دوشمنلەرنى حوضوروندا اوپدونون او بىرى هامىنiz اونون حوضوروندا اوپدونون او بىرى تايىنا سىلاحلى اولاراق كچەسىنىز،^{۲۲} و بو تورپاقي بىئن حوضوروندا تابع اولسا، اوندا قايدا بىلەسىنلىز. بىئن و ائسرايىشل قاباگىندا بورجىلارىنىزدان آزاد اولارسىنىز. او واخت بو تورپاقي ائلە مىتم دالىمجا گلمەدىلر.

۲۳ آنجاق قىنلى یغۇنە اوغلو كالىب و نون بىلەن اوركىلىرى ائلە مىتم دالىمجا گلمەدىلر. ۲۴ اۋشاقلارىنىز اوچون شەھرلر، سورولرىنىز اوچون آغىل لار دوزلەدىن و عەدە وردىيىتىزى يىرئە يتىرئىن».

۲۵ جاد اۇلۇدلارى ائلە رەعوېشن اۇلۇدلارى موسا ائلە دانىشىپ اونا دىتلىر: «آ GAMIZ نجه بويورور، بئز قوللارين الله دە ادهرئك. ۲۶ اوشاقلارىمېز، آرالادلارىمېز، حيوانلارىمېز و بىتون مال-حيوانىمېز، اورادا گىلەعاد شەھرلەنەد قالارلار.^{۲۷} آ GAMIZ بويوردوغو كىتمى سىنن قوللارين، هامىمېز موحاربە يە سىلاحلانىب، بىئن حوضوروندا دۇيوش اۋچون چايىن او طرفتنە كچەجىشك».

وار». ^۵ سۇنزا علاوه اتدىلر: «اگر بئز سىنن گۈزۈنەدە لوطى تاپمىشىق، قوى بو تورپاقي مولك اولاراق بئز قوللارينا ورئىلىشىن. بىزى اوردوندان او تاييا كچىرتەمە يىن».

۱۶ آما موسا جادلى لارين و رەعوېشنىلىر ئەن اۇلۇدلارىنى دىدى: «ائسرايىشلى قارداشلارىنىز دۇيوشە يە گىدرىگەن سىز مىگەر بۇ نىتىدە سىنىز كى، بورادا قالاسىنىز؟^۷ نە اوچون ائسرايىش اۇلۇدلارىنى مأيوس ادئرسىنىز كى، چايىن او تايىنا كچىب بىئن اونلارا ورەجىي تورپاغا گىتمەسىنلىر؟^۸ آتالارىنىز دا كى، قىدىش بېرىنەدن او تورپاگى گۈزىنەن كچىزدىن كچىزەمە يە گۈندەمىشىئەم، بله حركت اتدىلر.^۹ اونلار اشکول درەسەنە چاتىپ تورپاگى گۈردىكە، ائسرايىشل اۇلۇدلازارىنى مأيوس اتدىلر كى، رىئىن اونلارا وردىيى تورپاغا گىتمەسىنلىر. ۱۰ او گون رىئىن قضبىي آلولاندى و آند ائچىب دىدى: «^{۱۱} مىصىردىن چىخان ئىتىرمى و اوندان يوخارى ياشدا اولان آداملارىن ھەج بىرى ائبراهىمە، ائسحاقا و يعقوبا آند ائچىب و عەدە وردىيى تورپاگى گۈرمە يە جك، چونكى بىتون اوركىلىرى ائلە مىتم دالىمجا گلمەدىلر.

۱۲ آنجاق قىنلى یغۇنە اوغلو كالىب و نون اوغلو يوشۇش بو تورپاگى گۈرە جك، چونكى اونلار رىئىن دالىنجا بىتون اوركىلەمەنىلىرى.

۱۳ بله جە رىئىن قضىي ائسرايىتەلەمەنىلىرى و رب گۈزۈنە پىشىك اتەمىش نىتلە ئۇلەنە قدر، اونلارى قىرخ ائل صحرادا گىردىرى.^{۱۴} باخ، آتالارىنىزىن يېئىن، سىز گوناھلى لار نىلى قالخىب، رىئىن آلولانان قضىبىنى ائسرايىشل ضىنەتىنە داھا دا آلولاندىرىرسىزىن.¹⁵ اگر سىز رىئىن دالىنجا گىتمەكىن دۇنەسىنلىز، او بىتون بو خالقى گىتە دە صحرادا ترک ادەجك و سىز اونلارىن اۇلۇمۇنە سبب اولاچا قىسىنىز».

۱۶ او واخت اونلار موسا ياخىنلاشىب دىتلىر: «بورادا سورولرەمىز اوچون آغىل لار، اۇلۇدلارىمېز اوچون شەھرلر تىشكە جىشك».

اوغلو ماکىرە وردى و ماڭىر اورادا ساڭىن اولدو.^{۴۱} مېنئە نىلىنىن اولان ياعشىر گەدېب امورلولارىن شەھىرىئى آلدى و آلارىنى خۇوت-ياعشىر^{*} قويىدۇ.^{۴۲} نۇيغۇ گەدېب قىناتى و اطرافاداڭى كەندرلى آلدى. اورانى دا اوز آدىنا گۈرە نۇيغۇ قويىدۇ.

مئصىر اۇلكلەستىندىن موآبا قدر كۈچلەر

۳۳ ائسرايىل اۇلولاڭلارىنىن كۈچلەر

بونالاردىر كى، موسا و هارونون باشچىليغى ائلە قوشۇن-قوشۇن مئصىردىن چىخىدىيالار.^{۴۳} موسا رېشىن امرىنە گۈرە اونلارىن كۈچلەرنى و قالدىقلارىنى قىد اتدى. اونلارىن كۈچلەر و قالدىقلارى يىرلەر بونالاردىر:

۳ ائسرايىل اۇلولاڭلارى پاسخا بايرامىينى سحرى، بىئىرنىجى آيىن اون بىشىندە مئصىرلى لرئىن گۈزو قاباغىندا جىسارتلە رەعەمىسىدىن يول دوشىدلەر.^۴ او واخت مئصىرلى لر رېشىن قىردىيغى بوتون ائلك اوغلولارىنى باسىرىرىدىيالار. رب اونلارىن آلاھا لارىنى دا جىزالاندىرىمىشىدی.^۵ ائسرايىل اۇلولاڭلارى زەعەمىسىدىن يول چىخىب، سوگۇتدا دوشىرگە سالدىيلار.

۶ سوگۇتو تىرك ادېب، صحرانىن قىراغىنيدا كى اتاما دوشىرگە سالدىيلار.

۷ اتامدان كۈچلەپ، بىللەصفونون شرقىندا بى خەختۇرۇتا قايىتىدىيلار و منگىدۇلۇن موقابىلتىندا دوشىرگە سالدىيلار.

۸ بى خەئىرۇتو تىرك ادېب، دەنلىقىن اورتاسىندا كېھرەك صحرايىا چىخىدىيلار. اتام صحرانىندا اوچ گۈن يول گەدېب، سونرا مارادا دوشىرگە سالدىيلار.

۹ مارادان كۈچلەپ، ائلئەمە گەلدىئەر؛ ائلئەمە اون ائكى سو چىشمەسى و يىتمەش خورما آغاچى وار اتدى. اونلار اورادا دوشىرگە سالدىيلار.

۲۸ موسا اونلارىن حاقىندا كاھىن إلعازار، نۇن اوغلۇ يوشۇعە و ائسرايىل اۇلولاڭلارىنىن قىبلە باشچىلارينا امر اتدى.^{۴۴} موسا اونلارا ددى: «اڭر جادلى لارلا رۇعيشىن اۇلولاڭلارى سىلاحلىتىپ رېشىن حوضۇروندا سىزئىنلە اوردون چاچىنەن او بىرى تاييانا كېچىسلەر و اولكە سىزە تابع اولسا، اوندا گىلعاد تورپاگىنى اونلارا مولك اولاراق ورئىن.^{۴۵} اما اڭر اونلار سىلاحلىتىپ سىزئىنلە چاچىنەن او بىرى تاييانا كېچىسمەلر، اونلار سىزئىن آرانيزدا، گىغان تورپاگىندا مىزاث آلاجاقلار».»

۳۱ جاد اۇلولاڭلارى ائلە رۇعيشىن اۇلولاڭلارى بلە جاواب وردئىلر: «رب سىنن قوللارىنا نجه دىئېب، بىز دە الله ادەجىتىك.^{۴۶} بىز ربىن حوضۇروندا سىلاحلىتىپ جايدان گىغان تورپاگىندا كېچەجىتىك، لاكىن بىزئىم مىزاث آلاجا Gimyiz تورپاقي اوزدۇنون بو تايياندا اولسون.»

۳۳ بلە جە موسا امورلولار پادشاھى سىخۇنون اولكە سىنى، باشان پادشاھى عوگۇن اولكە سىنى، اطراف شەھەرى و تورپاقلارى ائلە بىرلىكىدە رۇعيشىن اۇلولاڭلارى ائلە جاد اۇلولاڭلارىندا و يوستۇف اوغلۇ مېنە قىبلە سىزئىن يارىسينا وردى.^{۴۷} جاد اۇلولاڭلارى دېبۇنۇ، عطاروت تو، عرۇعرى،^{۴۸} عتارتۇ-شۇفانى، يعزىزى، يوگىبوھانى،^{۴۹} بىت نىمارانى، بىت خارانى مؤحىكمىنمشىش شەھەرلەر اولاراق بىرپا اتدىلار و سورولر اوجۇن آغىل لار دوزلىتدىلار.^{۵۰} رۇعيشىن اۇلولاڭلارى خىشبونو، إعالەنى، قىرىياتە يېمى،^{۵۱} نېبۇنۇ و بىللە معونو كى، بىو آخرى ائكى آد دىيشىلدى، هم دە سېبمانى بىرپا اتدىلار. تىشكەنلىرى شەھەرلە آيرى آدلار قويىدۇلار.

۳۹ مېنئە اوغلۇ ماڭىرەن اۇلولاڭلارى گىلعادا كەدېب اورانى آللە كېچىرتىدىئەر و اورادا كى امورلولارى قوودولار.^{۵۲} موسا گىلعادى مېنئە ۴۱:۳۴ يىنى خۇوتۇن كەندرلى

- ۲۸ تَرْخَدْن كُؤچوب، مئتقادا دوشَرگه سالديلار.
- ۲۹ مِئقانى ترك ادئب، خشمونادا دوشَرگه سالديلار.
- ۳۰ خشمونادان آيريليب، موسروتدا دوشَرگه سالديلار.
- ۳۱ موسروتو ترك ادئب، بِنَه يَعْه قاندا دوشَرگه سالديلار.
- ۳۲ بِنَه يَعْه قاندان آيريليب، خور حَكْنَد گاددا دوشَرگه سالديلار.
- ۳۳ خور حَكْنَد گادى ترك ادئب، يوطباتادا دوشَرگه سالديلار.
- ۳۴ يوطباتادان كُؤچوب، عَبْرُونادا دوشَرگه سالديلار.
- ۳۵ عَبْرُونانى ترك ادئب، عِصيُون گِيرده دوشَرگه سالديلار.
- ۳۶ عِصيُون گِيرى ترك ادئب، سئن صحراسيندا، يعني قىشىدە دوشَرگه سالديلار.
- ۳۷ قِيراغىندىكى حور داغىندا دوشَرگه سالديلار.
- ۳۸ اوپندا كاهىن هارون رېئن امرئەن گۈرە حور داغىينا چىخىدى و ائسرايىل اۇولادلارينىن مئتصر اولكەستىدن چىخىماسىتىن قىرىخىنجى ائلىنىدە، بىشىجى آيىن بئرئىجى گۈنوندە اورادا اولدو. ۳۹ هارون حور داغىندا اولنده يوز ائثيرمە اوج ياشىندا ائدى.
- ۴۰ كَتَعَان اولكەستىشن يِنگِب بُولگەستىندا ياشيان گَعَانلى عَرَاد پادشاهى اشتىدى كى، ائسرايىل اۇولادلارى گلئب.
- ۴۱ ائسرايىل اۇولادلارى حور داغىندا آيريليب صَلْمُونَادا دوشَرگه سالديلار.
- ۴۲ صَلْمُونَانى ترك ادئب، پونوندا دوشَرگه سالديلار.
- ۴۳ پونوندان كُؤچوب، اوپوتدا دوشَرگه سالديلار.
- ۴۴ اوپوتو ترك ادئب، موآب سرحدئىنده عَيَّه عبارىتمە دوشَرگه سالديلار.
- ۱۰ ائلئمى ترک ادئب، قىرمىزى دهنژىن كنارىندا دوشَرگه سالديلار.
- ۱۱ قىرمىزى دهنژىن كنارىندا آيريليب، سئن صحراسيندا دوشَرگه سالديلار.
- ۱۲ سئن صحراسيندان كُؤچوب، دوقادا دوشَرگه سالديلار.
- ۱۳ دوقادان كُؤچوب، آلوشدا دوشَرگه سالديلار.
- ۱۴ آلوشو ترك ادئب، رېندىمە دوشَرگه سالديلار؛ اورادا ائدى كى، خالق اوچون ائچمه يە سو تايىلمادى.
- ۱۵ رېندىمەن آيريليب، سئنا صحراسيندا دوشَرگه سالديلار.
- ۱۶ سئنا صحراسيندان يولا دوشوب، قىبروت-ھەتھەواىي ترک ادئب، خَصِرُوتدا دوشَرگه سالديلار.
- ۱۷ قىبروت-ھەتھەواىي ترک ادئب، خَصِرُوتدا دوشَرگه سالديلار.
- ۱۸ خَصِرُوتتو ترك ادئب، رېتمادا دوشَرگه سالديلار.
- ۱۹ رېتمانى ترك ادئب، رئمۇن پىر صەدە دوشَرگه سالديلار.
- ۲۰ رئمۇن پىر صەدن كُؤچوب، لېبىدا دوشَرگه سالديلار.
- ۲۱ لېبىدان آيريليب، رېسادا دوشَرگه سالديلار.
- ۲۲ رېسادان كُؤچوب، قەلاتادا دوشَرگه سالديلار.
- ۲۳ قەلاتادان كُؤچوب، شِفَر داغىندا دوشَرگه سالديلار.
- ۲۴ شِفَر داغىننى ترك ادئب، خَرَادَا دوشَرگه سالديلار.
- ۲۵ خَرَادَا داغىن آيريليب، مەقەلۇتدا دوشَرگه سالديلار.
- ۲۶ مەقەلۇتو ترك ادئب، تاخىتە دوشَرگه سالديلار.
- ۲۷ تاخىتن آيريليب تَرَحَدَه دوشَرگه سالديلار.

- ۴۵ عیمی ترک ادئب، دئبون-گاددا دوشرگه سالدیلار.
- ۴۶ دئبون-گاددان آیریلیب، علمون دیبلاتایمده دوشرگه سالدیلار.
- ۴۷ علمون دیبلاتایمی ترک ادئب، نبونوں موقابئلننده اولان غبارئم داغلاریندا دوشرگه سالدیلار.
- ۴۸ غبارئم داغلاریندان آیریلیب، اوردون چایي یانیندا، ارئحانین موقابئلننده اولان موآب اووالاریندا دوشرگه سالدیلار.^{۴۹} اوردون چایي بويونجا پت پیشموتدان آپل-شئتمە قدر موآب اووالاریندا دوشرگه سالدیلار.
- ۴۹ اورادا، اوردون چایي یانیندا، آرئحانین موقابئلننده کی موآب اووالاریندا رب موسایا بلە ددى: «ائسرایئل اولادلارى ائله دانیشیب اوسلارا بلە دە: "اولکەن کچنە"^{۵۰} دەنگىز بۇتون اهالىنى قووون. اويمداشلارینین، تۆكمە بۇتلەتنن هامىسىنى يوخ ادئن. اوسلارىن بۇتون پرسىشگا هالارىنى داغىدين. اولکەنلىكى اله كچىرەت اورادا ياشايىن، چونكى اورانى سىزه ورمىشىم کى، اونا مالىك اولاسىنىز.^{۵۱} پوشكەلە اولکەنلىكى طايفالارينىز آراسىندا مىثار بئۇلون. بئۇيوكونه بئۇيوك تورپاق پايى، كىچىئىنه كىچنەك تورپاق پايى ورئىن. كەممەن پوشكۈنە نە چىخسا، قوى اورا اونون اولسۇن. پايلارينىزى آتالارينىزىن قېتىلەرنەن گۈرە ائرت آلين.
- ۵۰ آماًما اگر يىلى اهالىنى قووما ياسىنىز، قالانلار چۈپ كەممى گۈزۈنۈزدە، تىكان كەممى دە بئۈرۈنۈزدە قالاجاق. ياشاياجاغىنیز اولکەنە سىزە اذىيەت ورە جىكلە.^{۵۲} من دە اوسلارا نە اتمك نىيەتىننە اوسلام، اونو سىزئىن باشىنيزا كىشىرەم.»^{۵۳}
- ۳۴
- گەنغان اولکەن سىزئىن سرحدلىرى سونرا رب موسا ائله دانیشىب ددى: «ائسرایئل اولادلارينا امر
- ات و اوسلارا دە: "كەنغان اولکەن سىزە كەنەجىئىننە، ائرث اولاراق سىزە دوشە جىك تورپاق، يعنى كەنغان تورپاڭى سرحدلىرىنە گۈرە بودور:
- ۳ جنوب طرفىتىز سىئىن صحراسىنдан ادوم سرحدى بويونجا اوزاناجاق. جنوب سرحدىنى شرقە طرف دوز دەنجزىن اوجوندان باشلاياجاق. ۴ سرحدىنىز جنوبدان عقرەتىم گەردنە سىزە طرف دۇنوب، سىئىن صحراسىنا كچە جىك و اورادان قىلىش بىرۇمعەنەن جنوبونا قدر اوزاناجاق. اورادان خەصىرەدارا اوزانىب، عەصمنۇنا كچە جىك. ۵ سرحد عەصمنۇندا مئىشىر درەستەنە قدر گەلە جىك و اونون اوجو دەنجزىن يانىندا اولاجاق.
- ۶ قرب سرحدىنىز بئۇيوك دەنجزى و اونون كتارى اولاجاق، قرب سرحدىنىز بله اولاجاق.
- ۷ شەمال سرحدىنىز بولۇشقا دەنجزىن حور داغىينا قدر سرحد نىشانى قوياجاقسىنiz. ۸ حور داغىنidan دا لېلۈھەنەن گەردنە سىزە قدر نىشان قوياجاقسىنiz. سرحدىن اوجو چىدادا اولاجاق. ۹ سرحد زەئفۇندا قدر اوزاناجاق و اونون آخرى خەصىرەيانىدا اولاجاق. بولۇشقا دەنجزىن اولاجاق.
- ۱۰ شرق سرحدىنىزە خەصرە ئىنناندان شىفاما قدر نىشان قوياجاقسىنiz. ۱۱ سرحد شەفامىدا عېيشىن شرق طرفىنە اولان رېبلايا إنه جىك؛ و اورادان كەنرەت دەنجزىن شرق كتارىنداكى ياماجا چاتاجاق. ۱۲ سونرا سرحد اورسلار چايى بويونجا إنه جىك و اونون اوجو دوز دەنجزىن يانىندا اولاجاق.
- هر طرفىن اولکەن سىزئىن سرحدلىرى بونلار اولاجاق.»^{۱۳}
- ۱۳ بلە جە موسا ائسرایئل اولادلارينا امر ادئب ددى: «بو او تورپاقدىير كى، سىئ اونو پوشكەلە بئۈلمەلى سىزئىن. رېشىن امىرى ائله اونو دوقۇز يارىم قېتىلە آراسىندا بئۈلمەلى سىزئىن.
- ۱۴ چونكى دەعوبىش اولادلارينىن قېتىلەسى،

تورپاقدا، لاوئىلر لره ياشاماق اوچون شهرلر ورستنلر؛ سىن شهرلرئن اطرافيندا لاوئىلر لره اوتلاقلار دا ور.^۳ بىلەجە، لاوئىلر لرئن ياشاماق اوچون شهرلرئى اولاچاڭ، مال-حىوانلارى، سورولرى و بوتون باشقا حىوانلارى اوچون ده اوتلاقلارى اولاچاڭ.^۴ لاوئىلر ورەجىئن شهرلرئىن اطرافينداكى اوتلاقلار، شهر دووارىنidan مىن قولاج^{*} اوزانجاڭ.^۵ شهر اورتادا اولوب، شهرئىن باييرىنдан شرق طرفىنى ائكى مىن قولاج^{*}، جنوب طرفىنى ائكى مىن قولاج، قرب طرفىنى ائكى مىن قولاج، و شىمال طرفىنى ائكى مىن قولاج اۈلچۈن. بو اونلار اوچون شهر اوتلاقلارى اولسون.

لاوئىلر لره ورەجىئن شهرلرئىن آيتىسى بنا شهرى اولاچاڭ كى، آدام اۇلدۇرن بىرى اورا يا قاچا بىتلسىن. بونلاردان باشقا قىرخ ائكى شهر ده ورئىن.^۷ لاوئىلر لره ورەجىئن شهرلرئىن جىمى قىرخ سكىز شهر اولاچاڭ. اونلارى اوتلاقلارى ائلە بىرلەشكەدە ورئىن.^۸ ائسرايىل اۇولادلاريندان لاوئىلر لره ورەجىئن شهرلرئى هر قبىلە يە دوشۇن پايان نىسبىتىنده آلين؛ چوخ شهرى اولان قبىلە دەن چوخ شهر، آز شهرى اولان قبىلە دەن آز شهر آلين».

پناھگاھ شهرلر

(تشتىيە ۱۴:۴۱-۴۳، ۱۹:۱۳-۱۲؛ يوشۇع ۲۰:۶-۹)

سۇنرا رب موسا ائلە دانىشىپ اونا ددى:
۹ «ائسرايىل اۇولادلارى ائلە دانىش و اونلارا دە: ”سەن اوردون چايىنى كېچب گىئان تورپاغينا گىرنىدە^{۱۱} اۆزۈنۈز اوچون بعضى شهرلرئى پناھگاھ شهرلر سچىن كى، سەھوئ آدام اۇلدۇرن اورا يا قاچسىن.^{۱۲} بونلار اۇلەئىن قىصاصىنى آلاندان پناھگاھ شهرلرئىن اولسون

جاد اۇولادلارينين قبىلەسى، و مىسە قبىلە سىنن او بىرى يارىسى اۆز ائرثىنى آلپىلار.^{۱۵} بو ائكى يارىم قبىلە آرئحانىن موقابىلئىنده، اوردون چايىنин شرق طرفىنده ائرثىرىنى آلىپىلار». ^{۱۶}

سۇنرا رب موسا ائلە دانىشىپ ددى:
۱۷ «بودور او آدامالارين آدلارى كى، تورپاقلارى سىنە ائرث بۇلەجىلر: كاھنەن العازار و نون اوغلو يوشۇع.^{۱۸} تورپاقلارى بۇلەك اوچون ھر قبىلە دەن بىئر نفر رەھىر گۇئۇرۇن.^{۱۹} بو آدامالار بونلاردىر: يەھوا قبىلە سىنندىن يېۋە ئوغلو كالىب؛^{۲۰} شەمعون اۇولادلارينين قبىلە سىنندىن ئەمئەھۇد اوغلو شەمۇئىل؛^{۲۱} بىنامىئىن قبىلە سىنندىن كىسلۇن اوغلو إڭداد؛^{۲۲} دان اۇولادلارينين قبىلە سىنندىن رەھىر اولان يوگىلى اوغلو بوقى؛^{۲۳} يوستەف اوغوللارىندان: مىسە اۇولادلارينين قبىلە سىنندىن رەھىر اولان إفۇد اوغلو خىتىلى؛^{۲۴} إفرايىم اۇولادلارينين قبىلە سىنندىن رەھىر اولان شىفطان اوغلو قىموال؛^{۲۵} زېبولون اۇولادلارينين قبىلە سىنندىن رەھىر اولان پېنراك اوغلو ئىتصافان؛^{۲۶} يېساكار اۇولادلارينين قبىلە سىنندىن رەھىر اولان عەزان اوغلو پاتلىلى؛^{۲۷} آشىر اۇولادلارينين قبىلە سىنندىن رەھىر اولان شىلومى اوغلو آخىمەھۇد؛^{۲۸} نېقىتلى اۇولادلارينين قبىلە سىنندىن رەھىر اولان عەمان ئەمئەھۇد اوغلو بېدەھىل».^{۲۹}
بونلار رېئىن امر اتىئىي آدامالاردىر كى، گىئان تورپاغىندا ائسرايىل اۇولادلارىنى تورپاقلارى ائرث بۇلەجىك ائدئلر.

لاوئىلر لره آيرىلان شهرلر

۳۵ اوردون چايىنин يانىندا، آرئحانىن موقابىلئىنده اولان موآب اۇولادلاريندا رب موسا ائلە دانىشىپ اونا ددى: ^۲ «ائسرايىل اۇولادلارينا

۴۳

الىندن قورتاراجاق، قاچديغى پناھگاه شهره گرى گۇئىرەجك؛ و او، موقدس ياغلا مسح اولونمۇش باش كاھىئىن ئۈلۈمۈنە قدر اورادا قالاجاق.^{۲۶} اگر آدام اۇلدۇرن قاچديغى پناھگاه شهرئى سەرحدىنى كچسە، او^{۲۷} وخت اگر تۆكۈل قانىن قىصاصىنى آلان آدام، اۇلدۇرنەن پناھگاه شهرئى سەرحد كنارىندا تاپىپ اۇلدۇرسە، او، قاتىل ساپىلمايا جاق.^{۲۸} چونكى آدام اۇلدۇرن، باش كاھىئىن ئۈلۈمۈنە قالمالى ائدى. لاكتىن باش كاھىئىن ئۈلۈمۈنە سۇزرا اۋز مولكۇ اولان تورپاغىنا قايدا بىلر.

^{۲۹} بۇنلار نىتلەن-نىئەل بۇتون ياشادىغىنىز يېرلەدە قايدا و حۆكم اولاچاق.

^{۳۰} آدام اۇلدۇرن، شاھىتلەرن شەhadتى ائلە اۇلدۇرلۇسون. لاكتىن هچ بىر قاتىل تكى شاھىتلەن شەhadتى ائلە اۇلدۇرلۇمەستىن.^{۳۱} اۇلۇم جىراسينا لايق قاتىلەن جانى اوچۇن كفارة آلمايىن، چونكى او، اۇلدۇرلۇمەلى دئر.^{۳۲} پناھگاه شهرئىنە قاچان اوچۇن كفارة آلمايىن كى، باش كاھىئىن ئۈلۈمۈنەن قاباق تورپاغىنا دۇنوب ياشاسىن.^{۳۳} بىلهجه اولدوغۇنۇز اولكەننى نىجىسلەمەيىن. چونكى قان تۆكۈمك اولكەننى نىجىس ادر، و اولكەدە تۆكۈل قانىن عوضى آنجاق اونو تۆكۈنەن قانى ائلە كفارة اولونا بىلر.^{۳۴} ياشادىغىنىز، اولكەننى كى، من ده اوندا ساکىن، نىجىس اتمەيىن. چونكى من ائسرايىشل ئۇلادىلارى آراسىندا ساکىن اولان ربم.“

صلوفخادىن قىزلارىنىن اثرى

(ساي. ۱۱-۲۷)

۳۶ يوسئىف اۇلادىلارينىن نىتلەرئىندن مىئىسى اوغلۇ ماڭىر اوغلۇ گىلعاد اۇلادىلارينىن عاينلە باشچىلارى ياخىنلاشىب، موسانىن قاباگىندا و ائسرايىشل طايغالارينىن باشچىلارى اولان

كى، آدام اۇلدۇرن شخص جاماعاتىن قاباگىندا موحاكىمە اولوناندا قدر اۇلدۇرلۇمەستىن.^{۱۳} ورەجىئىز بو آلتى شهر پناھگاه شەھرلەر اولسون.^{۱۴} اوردون چايرىنин او بىرى تايىندا اوچ شهر و گىنان تورپاغىندا دا اوچ شهر ورئىن. بۇنلار پناھگاه شەھرلەر اولسون.^{۱۵} بو آلتى شهر ائسرايىشل ئۇلادىلارينا، آزالاريندا ياشايان يادلىلىرە و قربىلەر پناھگاه شەھرلىرى اولاچاق؛ بىلە كى سەھون بىرئىنى اۇلدۇرن هر كىن اورا يا قاچا بىلسىن.

^{۱۶} اگر بىرى دەمئر بىر آلتەلە آيرى بىرئىنى ووروب اۇلدۇر، او آدام قاتىلدەر. قاتىل اۇلدۇرلۇمەلى دئر.^{۱۷} اگر بىرى بىرئىنى بىئر داشىيان وورسا و آدام اۇلسە، اوندا او آدام قاتىلدەر. قاتىل اۇلدۇرلۇمەلى دئر.^{۱۸} و ياكى اونو الشنەكى آغاچ بىر آلتەلە وورسا و او آدام اۇلسە، او آدام قاتىلدەر. قاتىل اۇلدۇرلۇمەلى دئر.^{۱۹} تۆكۈل قانىن قىصاصىنى آلان، اۋزو قاتىلى اۇلدۇرسون، اوننلا راست گىلدەن زامان اۇلدۇرسون.^{۲۰} اگر اونو كىتەلە ئەتەلە يېش و ياكى كىتەدە دوروب اونا طرف بىر شى آتىب اۇلدۇروب،^{۲۱} ياكى دا عادوتە گۈرە اونو الى ائلە ووروب اۇلدۇروب، ووران گىرك اۇلدۇرلۇسون. او قاتىلدەر، تۆكۈل قانىن قىصاصىنى آلان آدام، قاتىلە راست گىلدەن زامان اونو اۇلدۇرسون.

^{۲۲} لاكتىن عادوتى اولماياراق بىرئىنى قىلەتن ائتەلەمەش اولسا، و ياكى كىتەدە دورمادان اونا بىر شى آتىميش اولسا،^{۲۳} ياكى دا اونو گۈرمەمەش اوستۇنە آدام اۇلدۇرە بىلەن بىر داش دوشۇردوپ اۇلدۇرمۇش اولسا، حال بىكى، اونا دوشىمن دىلەمەش و زئيان يېتىرمىك دە ائستىمەمەشىدەر،^{۲۴} او زامان، آدام اۇلدۇرەتتە تۆكۈل قانىن قىصاصىنى آلان آدام آراسىندا بىر حۆكمىلەرە موطابىق جاماعات حۆكم چىخاردا جاق.^{۲۵} جاماعات آدام اۇلدۇرەنى، تۆكۈل قانىن قىصاصىنى آلان

قبيله يه كچمز. چونكى ائسراييل اوولادلارينين هر بىرى آتالارى قبيله سىئىن ائرثىنە باغلى قالمالى دير.^۸ ائسراييل قبيله لرىشىن هر هانسى بئرثىنە ائرثە مالىك اولان هر قىز، آتاسىينين منصوب اولدوغو قبىلەدن و نىستلدىن آره گىتمەلى دئر كى، هر بىر ائسراييل اوولادى آتالارينين ائرثىنە مالىك اولسون.^۹ بله جە ھچ بىر ائرث بىر قبىلەدن آيرى قبىلە يه كچمز. چونكى هر بىر ائسراييل قبىلەسى اوز ائرثىنە باغلى قالمالى دير.

^{۱۰} نجه كى، رب موسا يام امر اتمىشدى، چىلوفخادىن قىزلارى دا إله اتدىلر. ^{۱۱} چىلوفخادىن قىزلارى مَخَا، تئرضا، خوگالا، مئلکا، و نوعا، ۇمئسى اوغلانلارينا آره گىتلەر. ^{۱۲} اوئنلار يوستۇف اوغلو مىسە اوولادلارينين نىسلىرئە منصوب كىشىلەر آره گىتلەر. اوئا گۈرە دە ائرثى آتالارينين منصوب اولدوغو قبىلە و نىئل ائچىنە قالدى.

^{۱۳} بونلار رېئن ائسراييل اوولادلارينا وردئىي امىرلى و حؤكمىلدئر كى، اوئنلارى موسا واسىطەسى ئىللە اوردون چايىنин يانىندا، آرىچانىن موقابىلەندەكى موآب اووالاريندا وردى.

رهىبرلرئن قاباغىندا دانىشىپ،^۲ بله ددئل: «رب آ GAMIMA امر اتدى كى، اولكەنى ائسراييل اوولادلارينا پوشكەل ائرث اولاق ورئن. رب طرفىن دن آ GAMIMA امر اولوندو كى، قارداشىمېز چىلوفخادىن ائرثىنە اوئون قىزلارىنا ورسىن. ^۳ اگر چىلوفخادىن قىزلارى آيرى بىر ائسراييل قبىلە سىئىن كىشىلەنە آره گىسمەلر، اوئنلارين ائرثى بىزئم آتالاريمېزىن ائرثىنەن گۇنۇرولوب، آرلرئىن قبىلە ائرثىنە قاتىلاجاق. بله جە، پوشكەل بئزە دوشۇن پاي آزالاجاق.

^۴ ائسراييل اوولادلارينين آزادلىق ائلى گىلنده، قىزلارىن ائرثى آرلرئىن قبىلە ائرثىنە علاوه اوئنلاجاق. بله جە، قىزلارىن ائرثى آتالاريمېزىن قبىلە سىئىن دوشە جىك». ^۵ موسا رېئن امئىنە گۈرە ائسراييل اوولادلارينا امر ادئب ددى: «يوستۇف اوولادلارينين قبىلەسى دوز دېشىر. ^۶ چىلوفخادىن قىزلارى حاقيىندا رېئن امر ادئب ددئىي سۆز بودور: «اوئنلار اوز ائستەدىكلەر كىشىيە آره گىدە بىتلەر، آنجاق آتالارينين منصوب اولدوغو قبىلەدن اولان آداما كى، نىئل ائچىنە دئر، آره گىتمەلى دئرلر. ^۷ بله جە ائسراييل اوولادلارينين ائرثى، قبىلە دن